

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj susede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014-2020

Objektivní akceptace vlka v člověkem pozměněné přeshraniční krajině & Objektive Akzeptanz des Wolfes in einer durch Menschen beeinflussten grenzüberschreitenden Landschaft

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- Ekologie druhu
- Management populací vlka v ČR
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr

Obsah přednášky

- **Úvod – projekt OWAD**
- **Návrat vlka – vlk se šíří**
- **Ekologie druhu**
- **Management populací vlka v ČR**
- **Přínosy projektu OWAD**
- **Závěr**

Základní údaje o projektu

Realizace projektu: 2017-2020

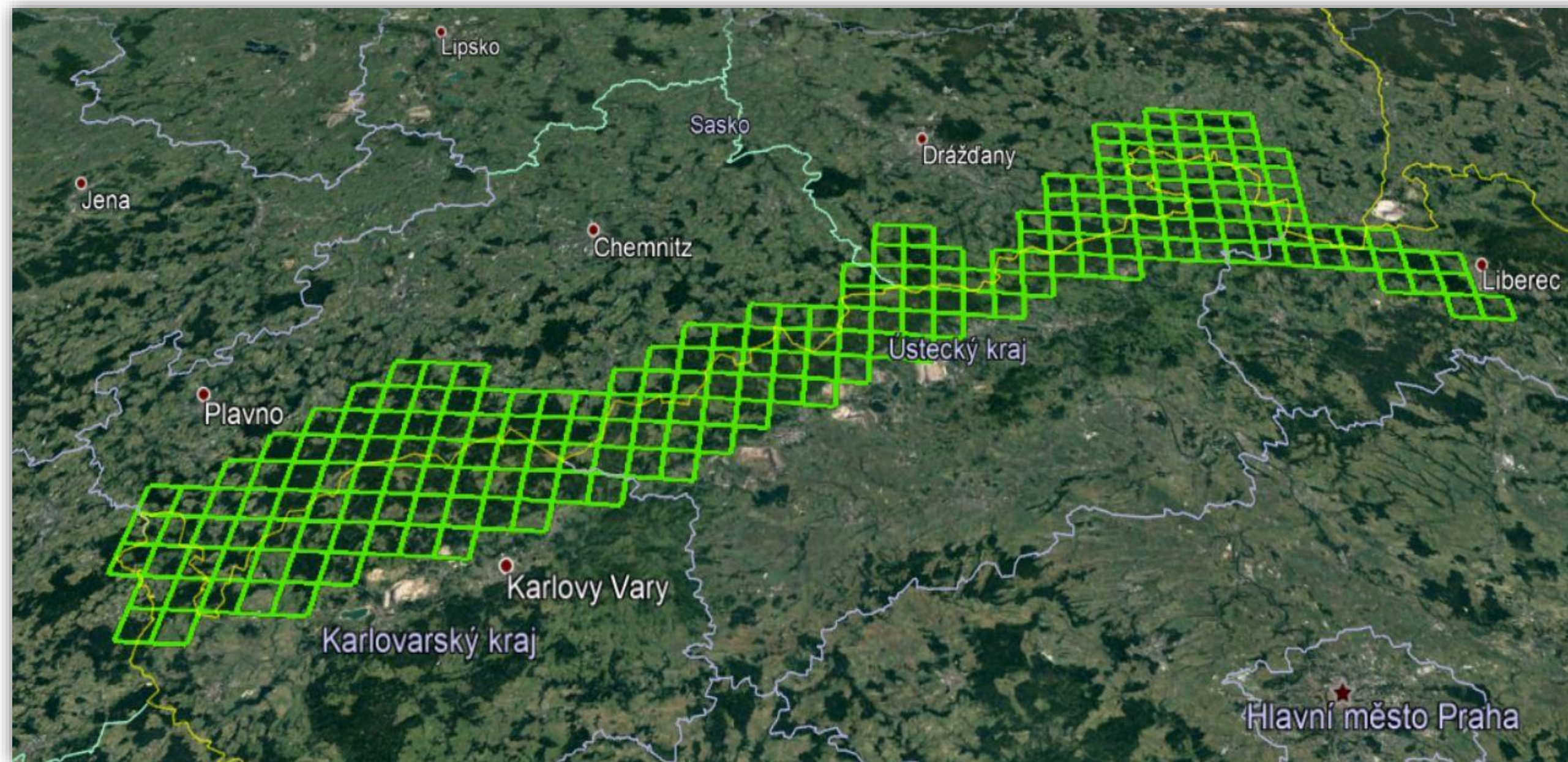
Donor: Program Interreg spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014-2020

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Projektové konsorcium

Lead partner

Česká zemědělská univerzita v Praze

Projektoví partneři

Přírodovědné museum Senckenberg ve Zhořelci
Ministerstvo životního prostředí
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Asociovaný partner

LUPUS Institut

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

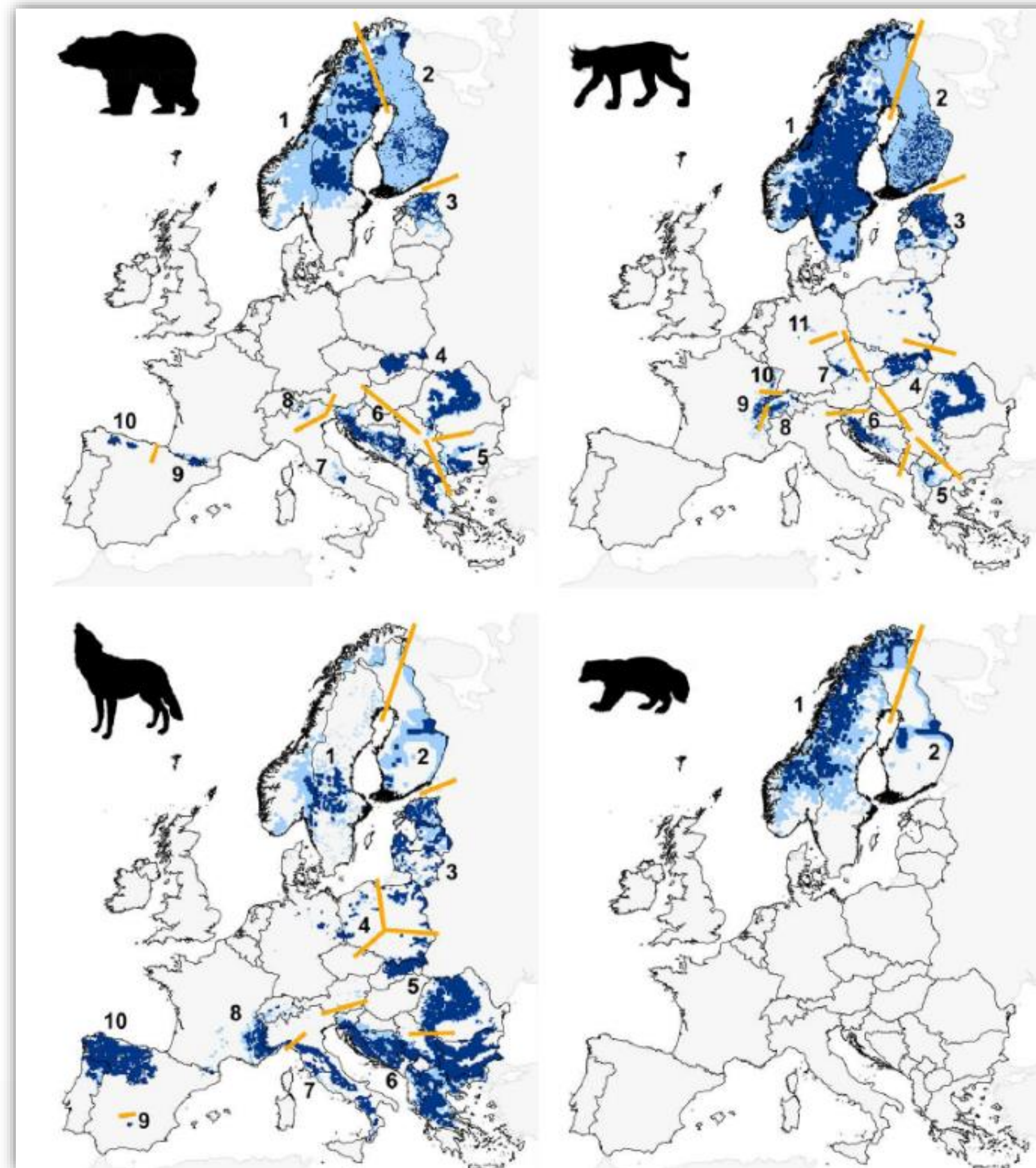
Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- **Návrat vlka – vlk se šíří**
  - **Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě – Aleš Vorel**
  - Současný stav populace v Sasku
  - Současný stav populace v ČR
- Ekologie druhu
- Management populací vlka v ČR
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr

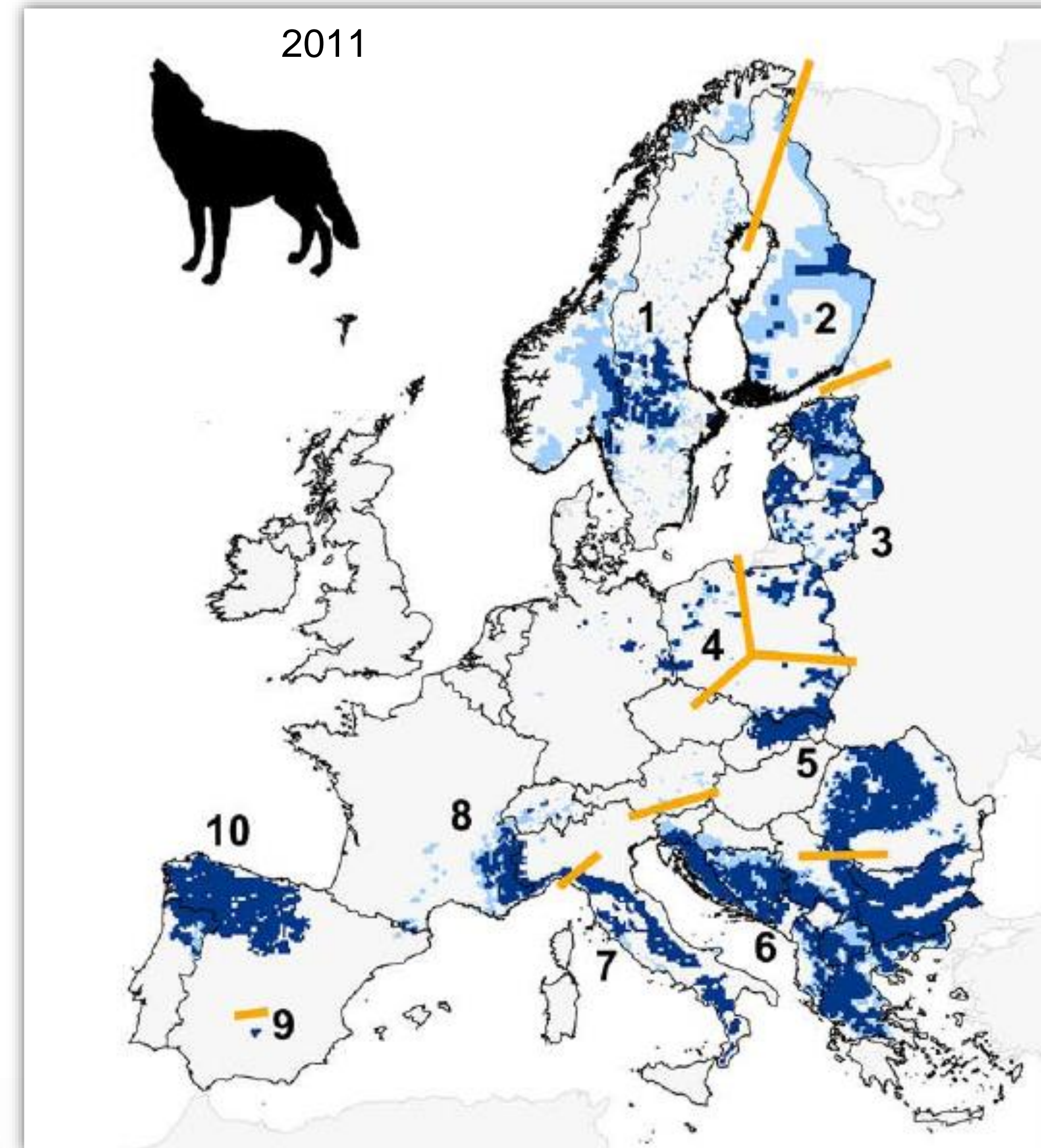
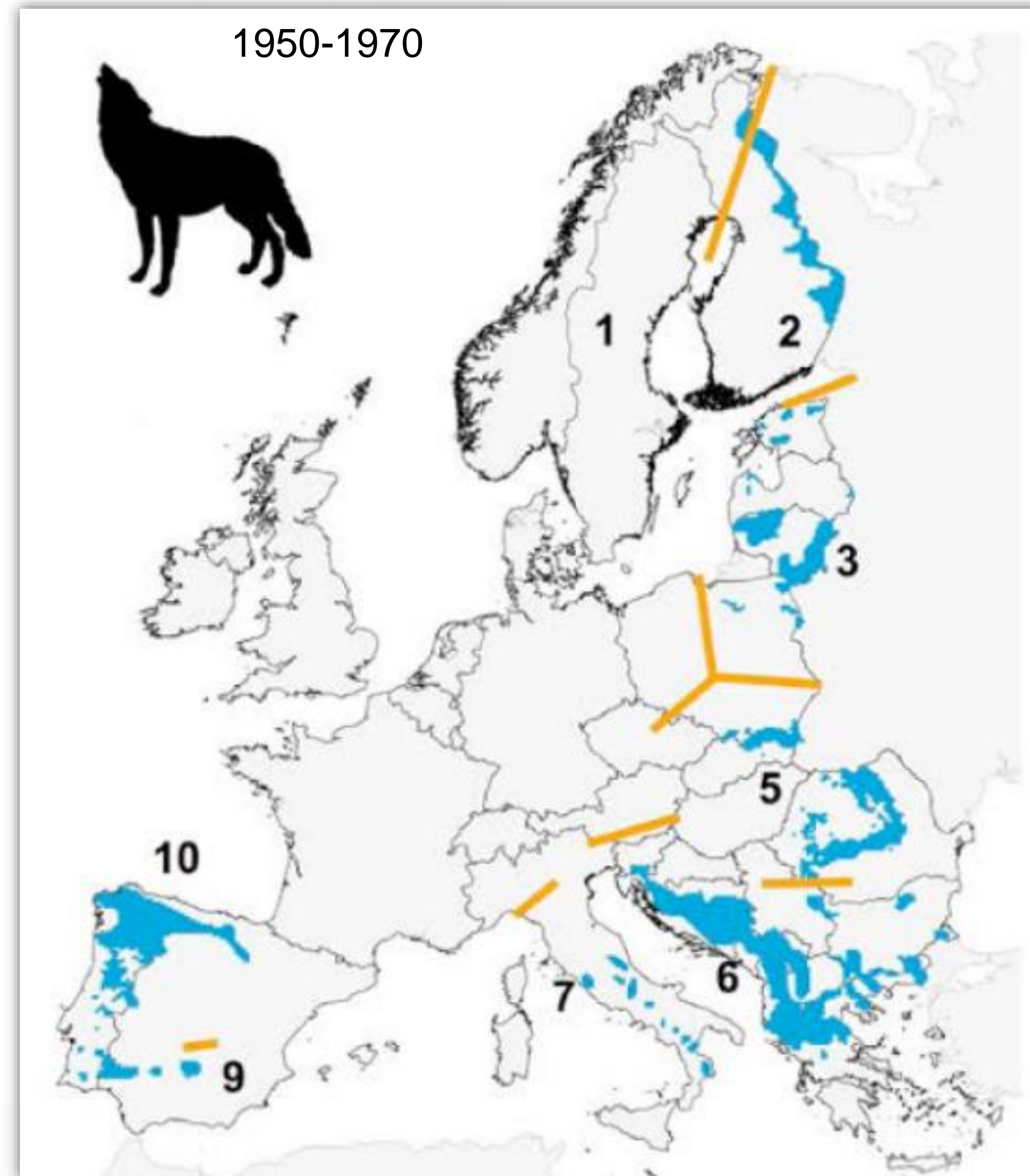

Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě

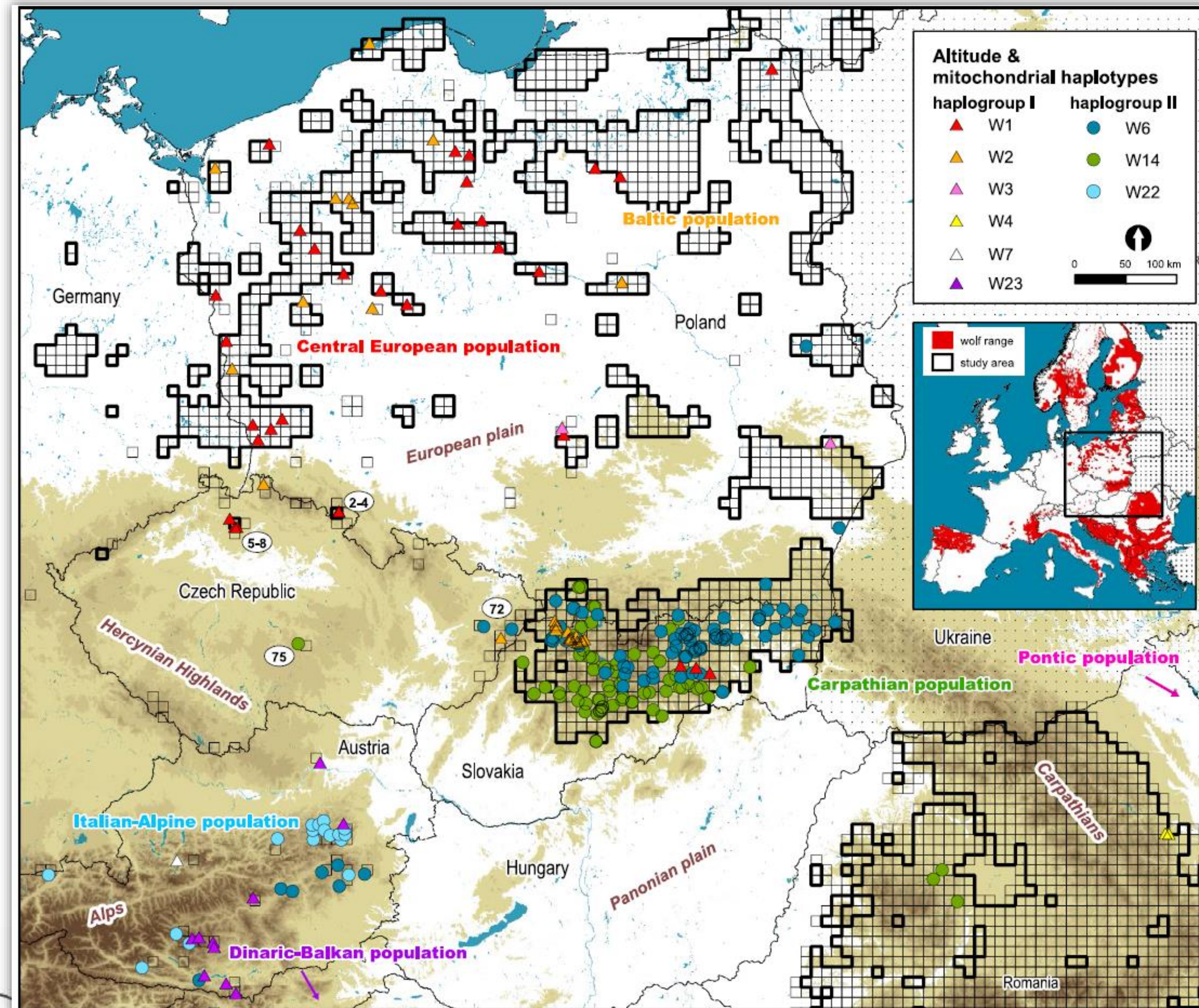

Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě

Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě

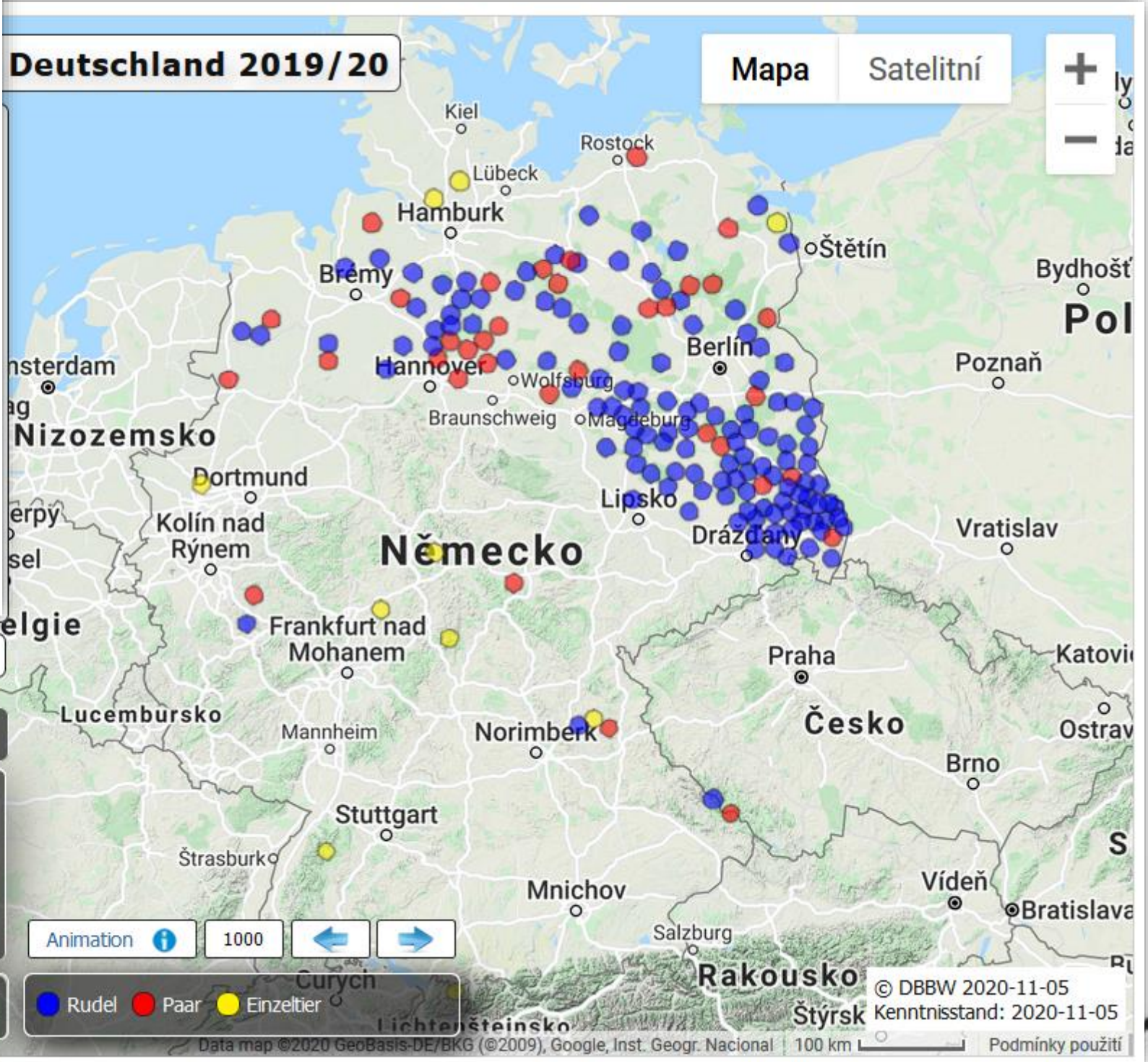
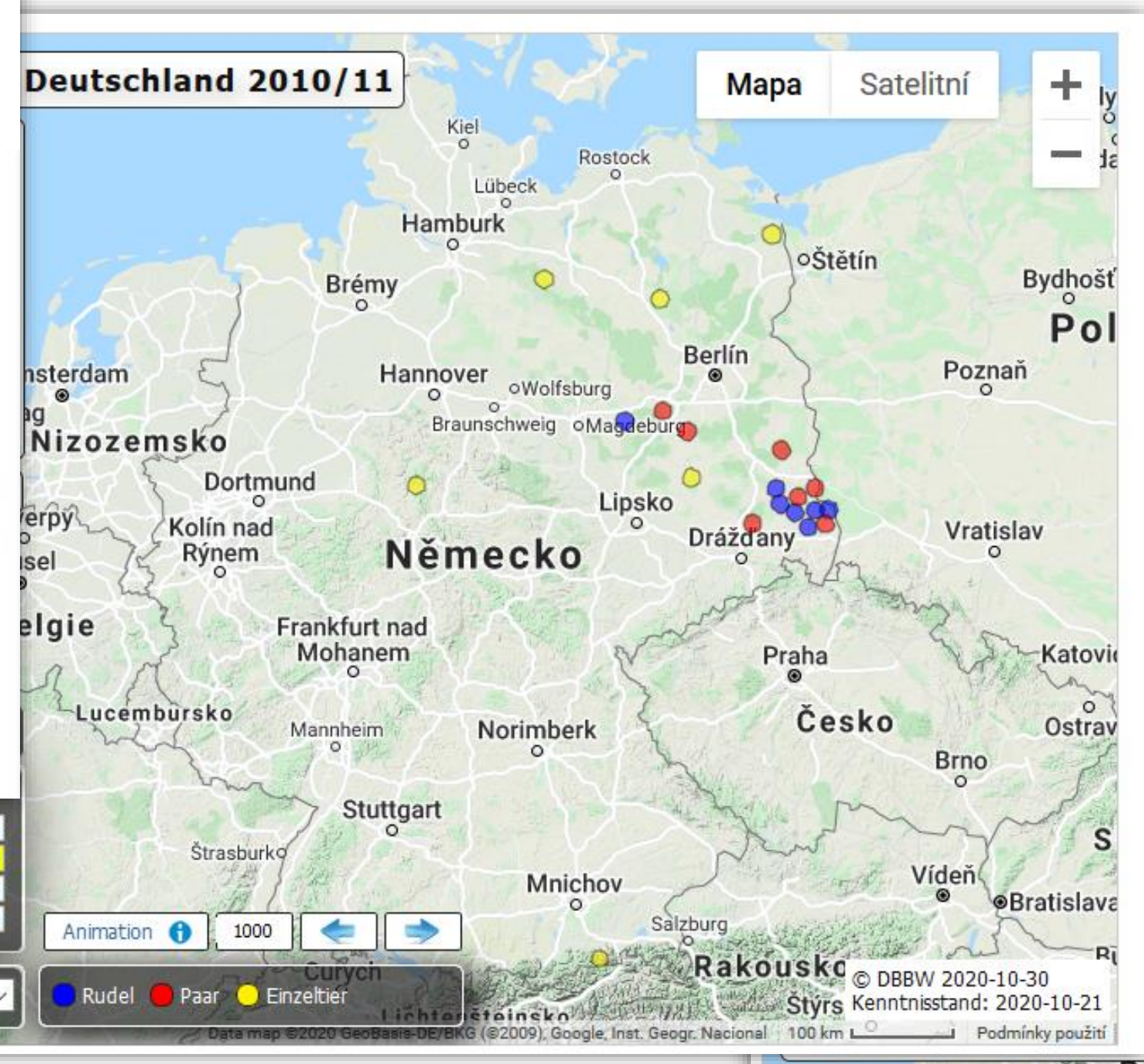
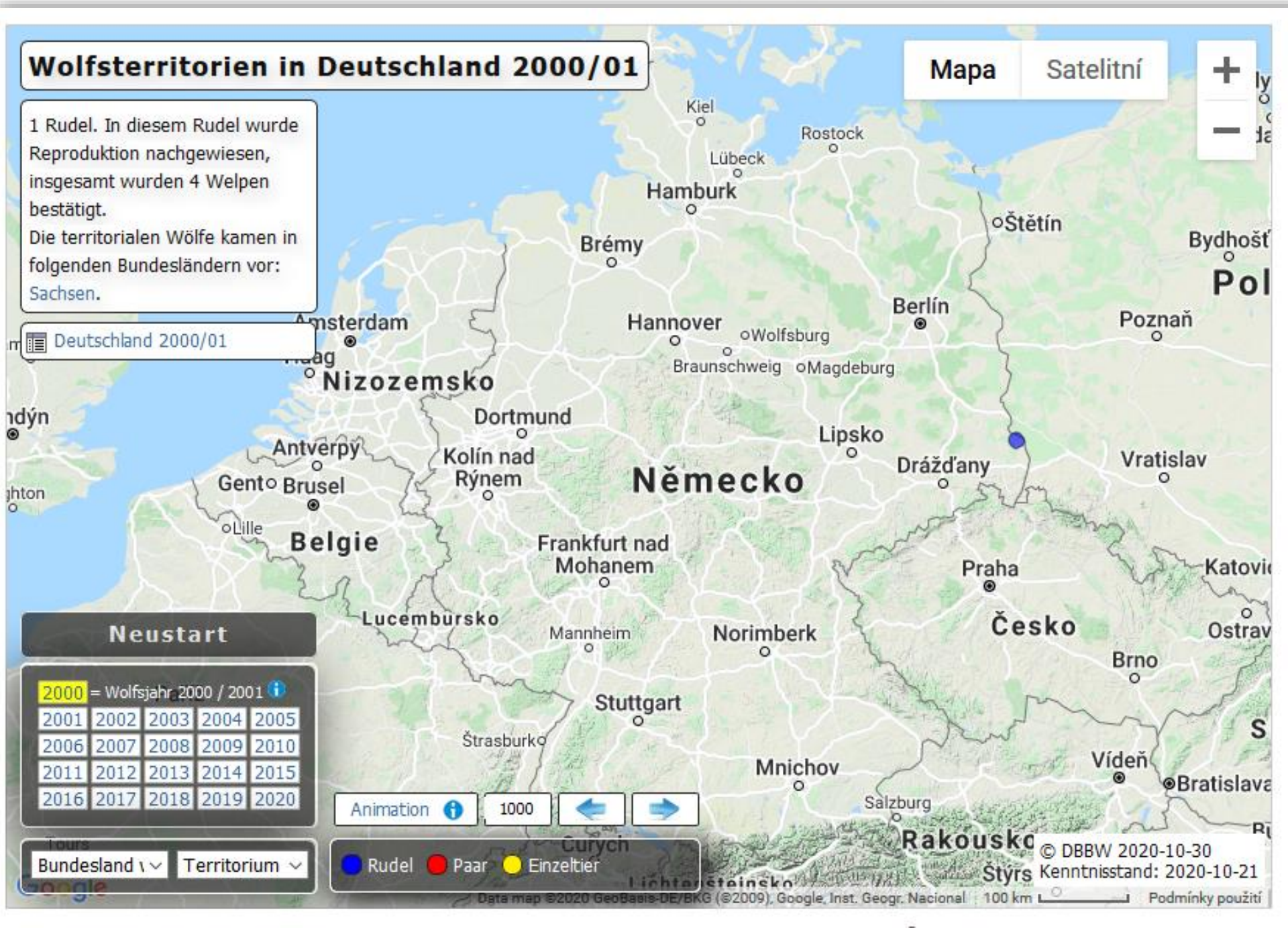

Cca 2015 (Hulva et al. 2018)

Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě

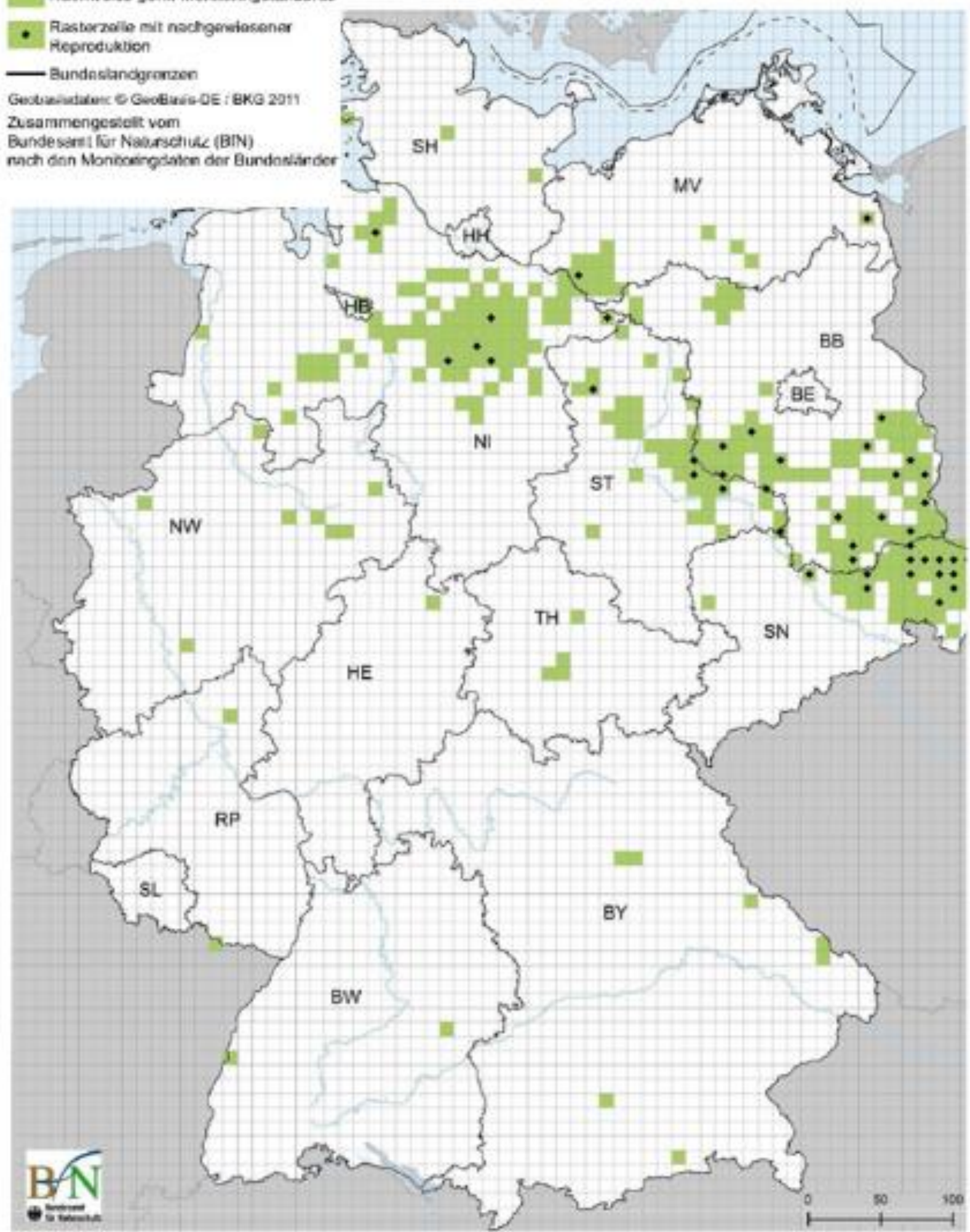

Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě

Wolfsvorkommen in Deutschland im Monitoringjahr 2015/2016
(1.5.2015-30.4.2016)

10 km x 10 km Raster
 Nachweise gem. Monitoringstandards
 Rasterzelle mit nachgewiesener Reproduktion
 Bundeslandsgrenzen
 Geobasisdaten: © GeoBasis-DE / BKG 2011
 Zusammengestellt vom Bundesamt für Naturschutz (BfN) nach den Monitoringdaten der Bundesländer

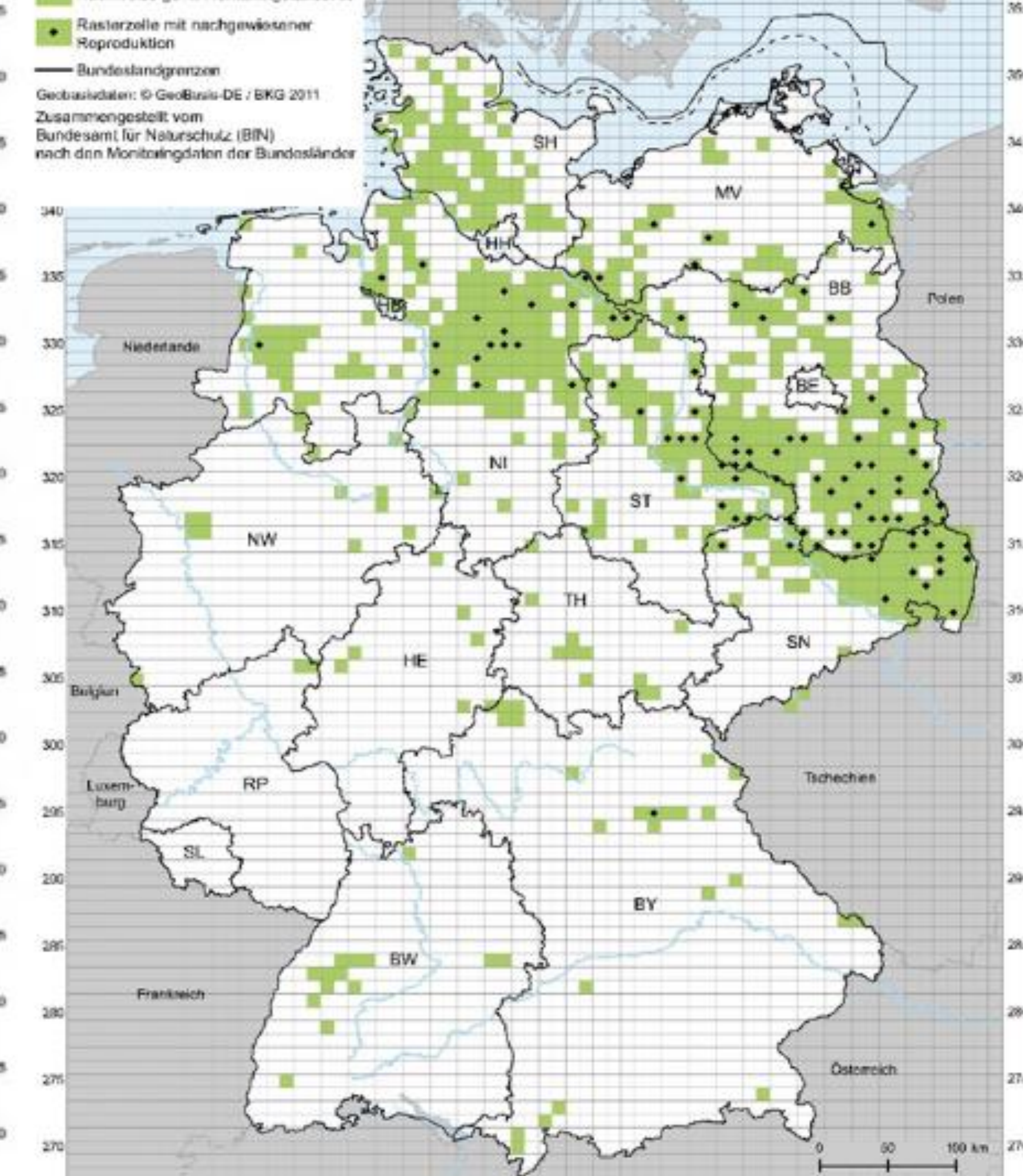
Wolfsvorkommen in Deutschland im Monitoringjahr 2017/2018
(1.5.2017-30.4.2018)

10 x 10 km Raster
 Nachweise gem. Monitoringstandards
 Rasterzelle mit nachgewiesener Reproduktion
 Bundeslandsgrenzen
 Geobasisdaten: © GeoBasis-DE / BKG 2011
 Zusammengestellt vom Bundesamt für Naturschutz (BfN) nach den Monitoringdaten der Bundesländer

Wolfsvorkommen in Deutschland im Monitoringjahr 2018/2019
(1.5.2018 - 30.4.2019)

10 km x 10 km Raster
 Nachweise gem. Monitoringstandards
 Rasterzelle mit nachgewiesener Reproduktion
 Bundeslandsgrenzen
 Geobasisdaten: © GeoBasis-DE / BKG 2011
 Zusammengestellt vom Bundesamt für Naturschutz (BfN) nach den Monitoringdaten der Bundesländer

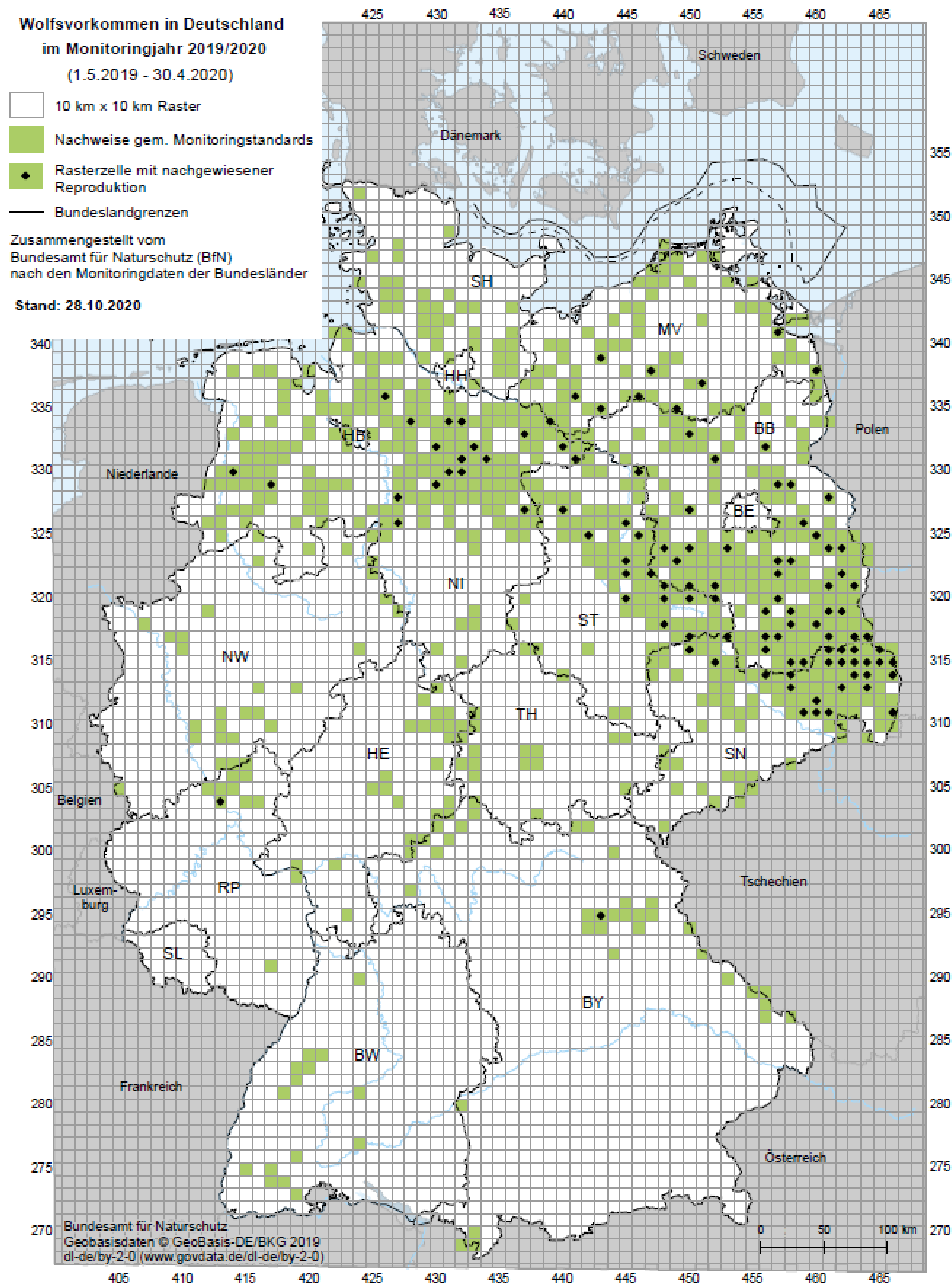
Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě

**Wolfsvorkommen in Deutschland
im Monitoringjahr 2019/2020
(1.5.2019 - 30.4.2020)**

- 10 km x 10 km Raster
- Nachweise gem. Monitoringstandards
- Rasterzelle mit nachgewiesener Reproduktion
- Bundeslandgrenzen

Zusammengestellt vom
Bundesamt für Naturschutz (BfN)
nach den Monitoringdaten der Bundesländer

Stand: 28.10.2020

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

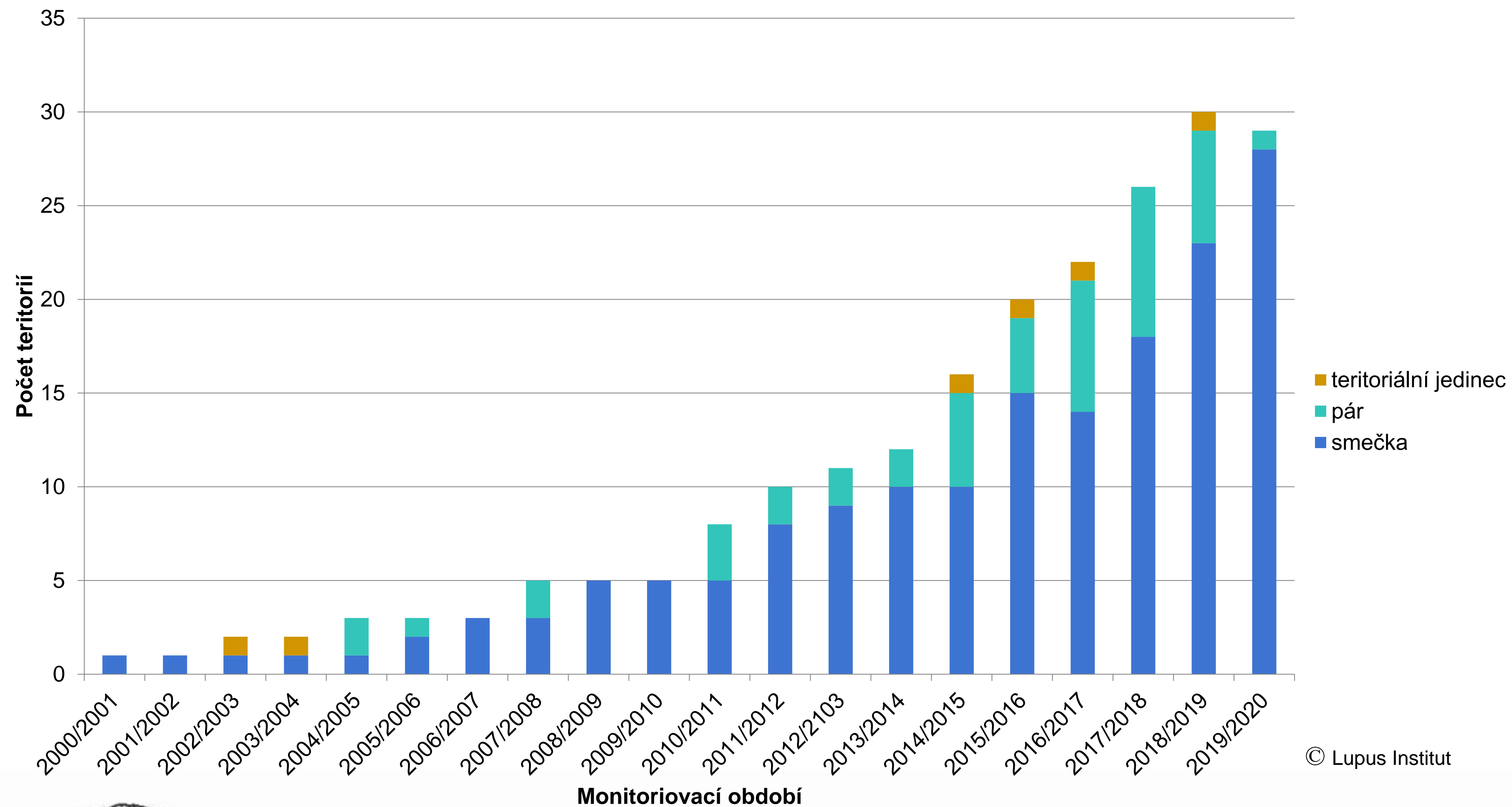

Ahoj sousede. Halo Nachbar.
Interreg VA / 2014 - 2020

Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě

Vývoj potvrzených teritorií vlků v Sasku od roku 2000

© Lupus Institut

Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- **Návrat vlka – vlk se šíří**
  - Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě
  - **Současný stav populace v Sasku – Gesa Kluth**
  - Současný stav populace v ČR
- Ekologie druhu
- Management populací vlka v ČR
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr

Současný stav populace v Sasku (sezóna 2019/20)

Současný stav populace v Sasku 2019/2020

typ nálezu	C1	C2	C3	nelze určit	chyba*	celkem
chycení živí vlci	5					5
mrtví vlci	24		0	1	8	33
záznamy z fotopastí	1351		1860	1	16	3228
stopní dráhy		0	27	12	8	47
trus	306	327	658	20	14	1325
moč	3		5	0	2	10
strst	15		14	3	6	38
stržená divoká zvířata	2	0	13	30	5	50
stržená hospodářská zvířata	62	0	64	21	43	190
přímá pozorování	173		345	2	27	547
vytí		0	7	2	0	9
celkem	1941	327	2993	92	129	5482

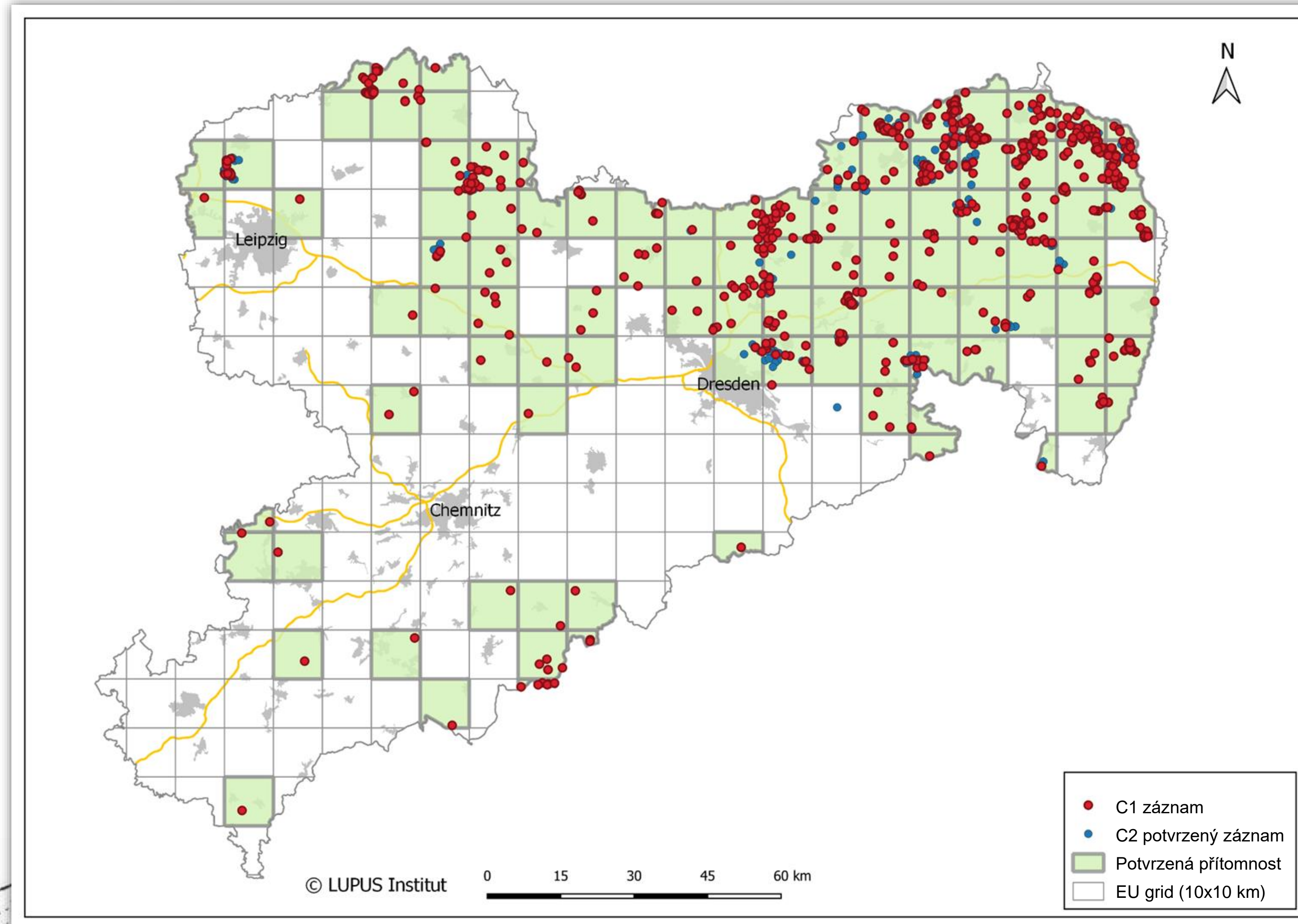
*Ize vyloučit vlka

© Lupus Institut

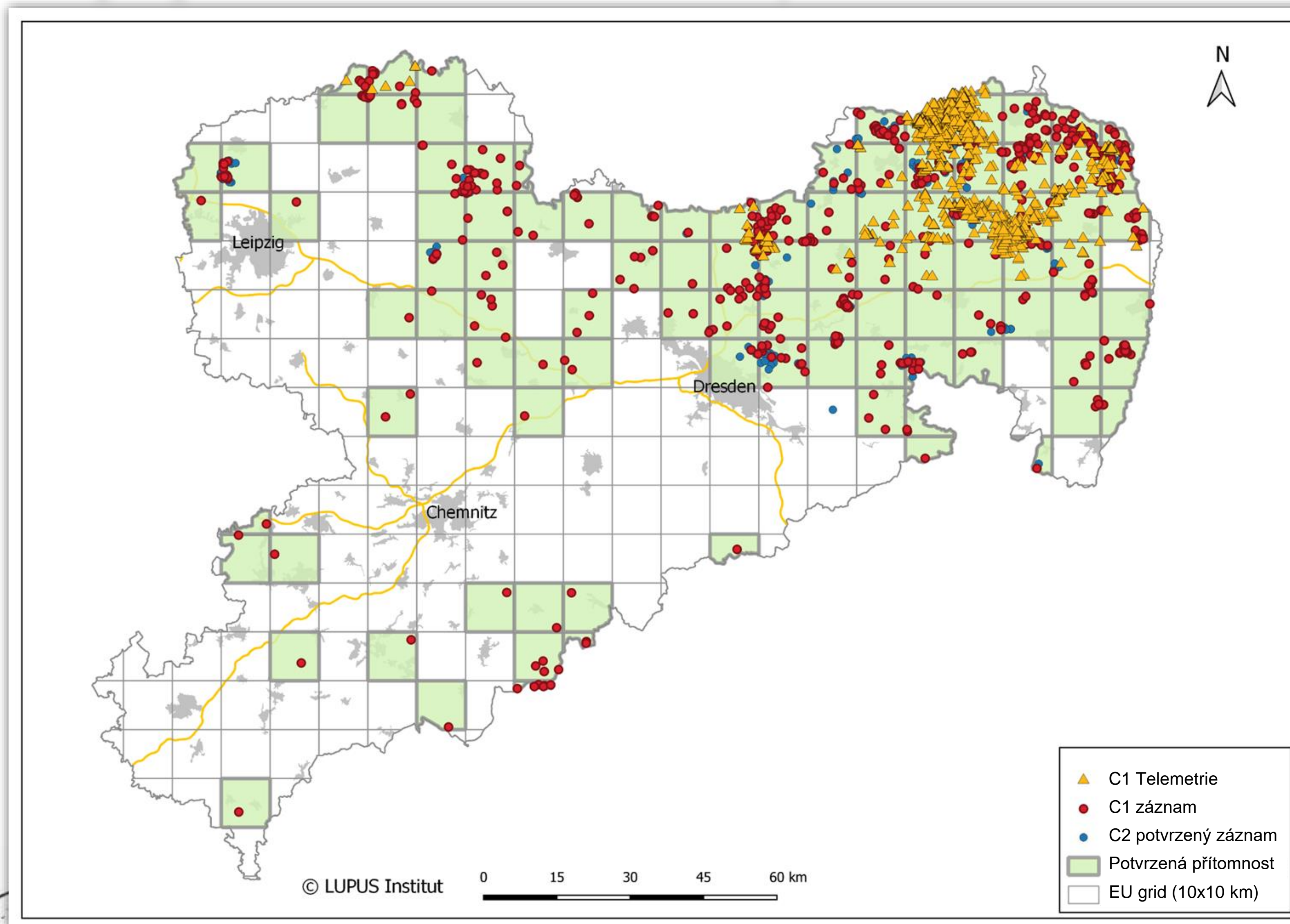
Současný stav populace v Sasku 2019/2020

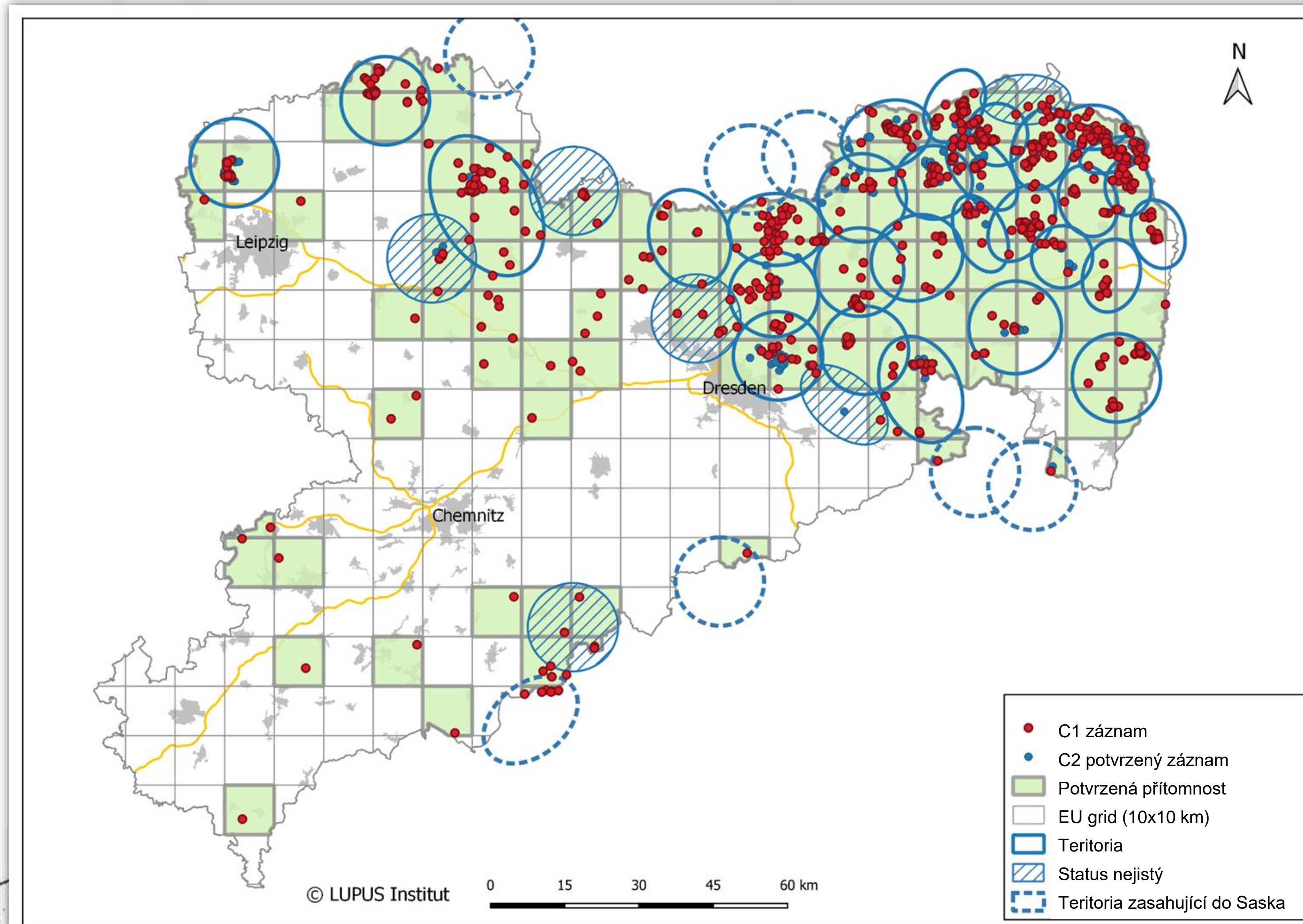

Současný stav populace v Sasku 2019/2020

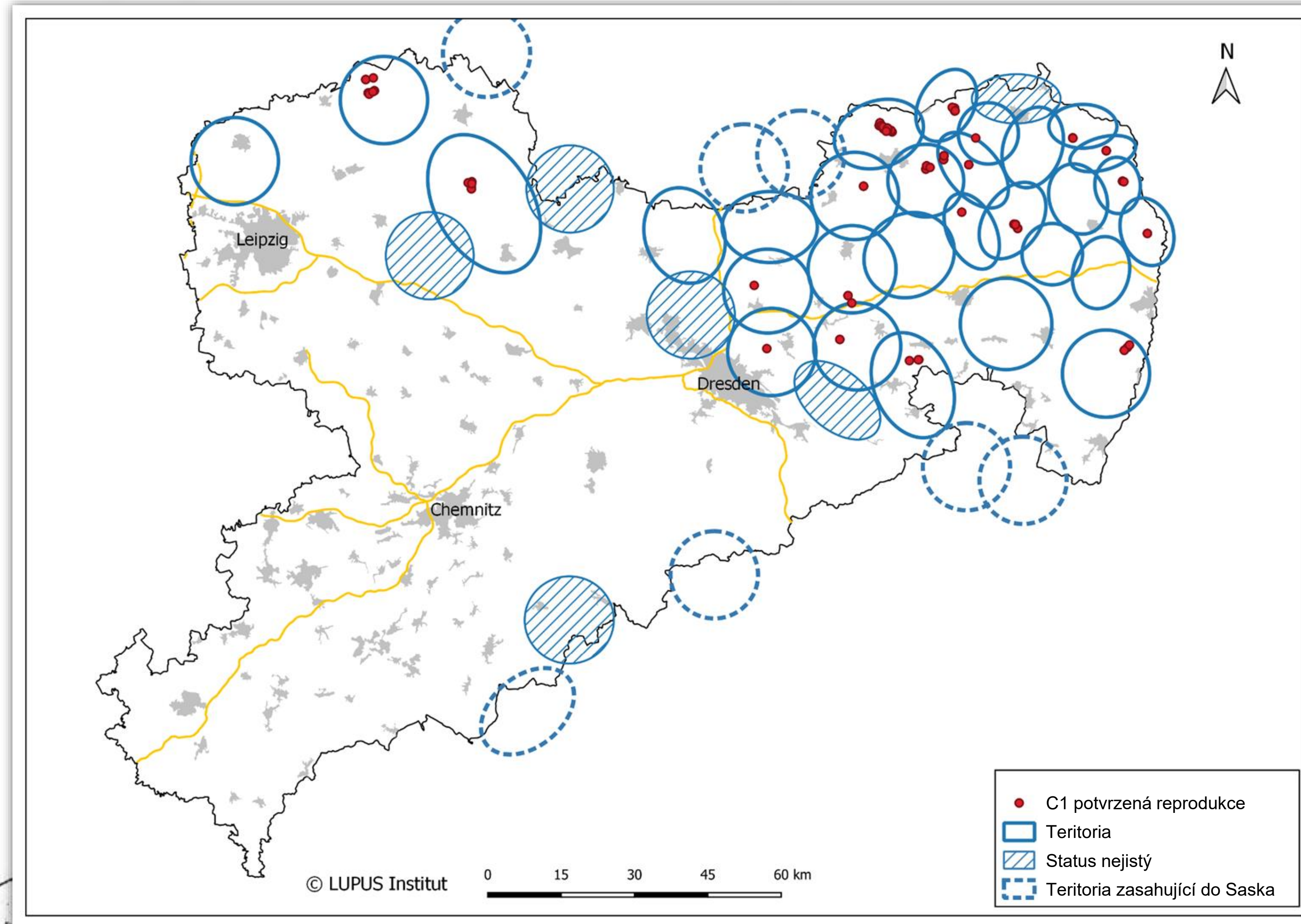

Současný stav populace v Sasku 2019/2020

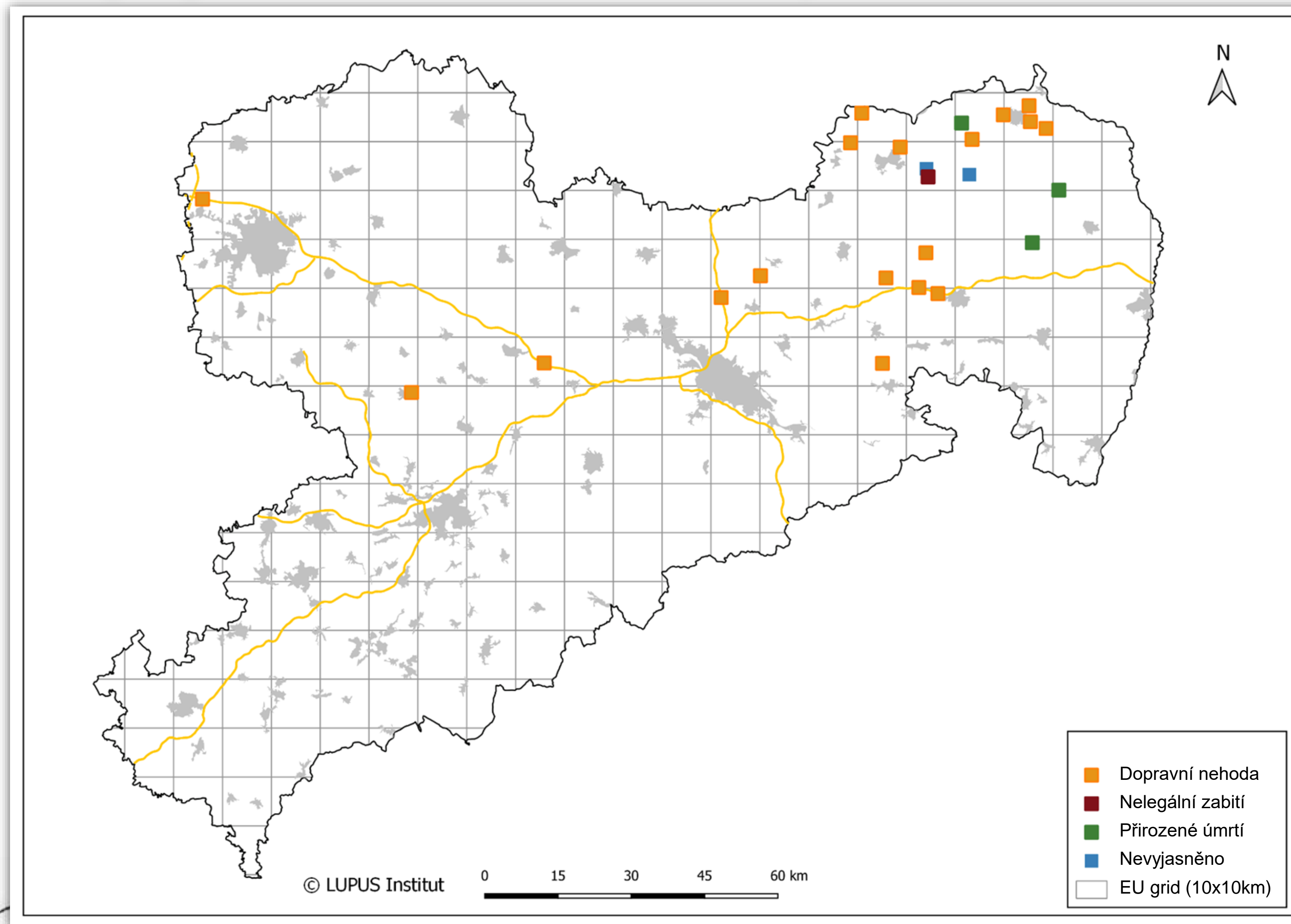

Současný stav populace v Sasku 2019/2020

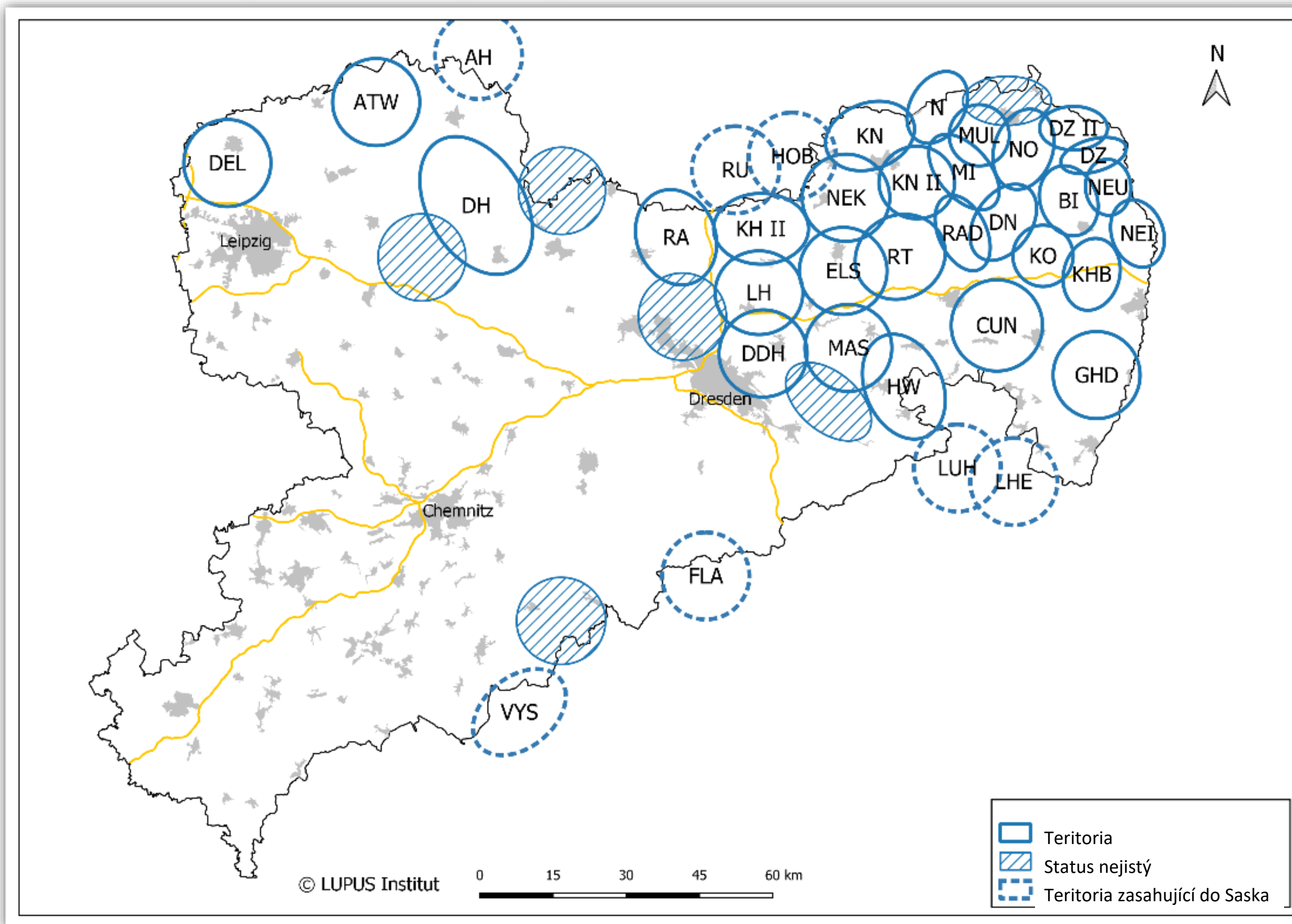
Současný stav populace v Sasku 2019/2020

Počet nalezený mrtvých
vlků v monitorovacím
období 2019 (n= 24)

Současný stav populace v Sasku 2019/2020

Teritoria: 28 smeček, 1 pár

status / territorium	zkratka	AD	AD/SAD	SAD	JUV	?	celkem
SMEČKY							
Authausener Wald	ATW	2			4		6
Biehain/Niesky	BI	2		2			4
Cunewalde	CUN	3		1			4
Dahlener Heide	DH	3			4		7
Dauban	DN	5		1	4		10
Daubitz	DZ	3		2	3		8
Daubitz II	DZ II	2			5		7
Delitzsch	DEL	1		2			3
Dresdner Heide	DDH	2			4		6
Elstra	ELS	2			5		7
Großhenndorf	GHD	2		1	4		7
Hohwald	HW	2		1	3		6
Knappenrode II	KN II	3			9		12
Knappenrode/Seenland	KN	2		2	10		14
Kollm	KO	2	1		1	2	6
Königsbrück II	KH II	2		1	4		7
Laußnitzer Heide	LH	2			3		5
Massenei	MAS	2		1	4		7
Milkel	MI	2	2		3		7
Mulchwitz	MUL	2		1	2		5
Neiße	NEI	2	1		2		5
Neukollm	NEK	2			3		5
Neusorge	NEU	2	1	6	4		13
Neustadt/Spremberg	N	4	1	1	5		11
Nochten	NO	4		2	2		8
Raschütz	RA	2			2		4
Rauden	RAD	2		1	3	2	8
Rosenthal	RT	2			3		5
PÁRY							
Königshainer Berge	KHB	2					2
teritoriální jedinci							
Celkem		68	6	25	96	4	199

Ad = dospělí
 Sad = subadultní
 Juv = juvenilní
 ? = věk neznámý

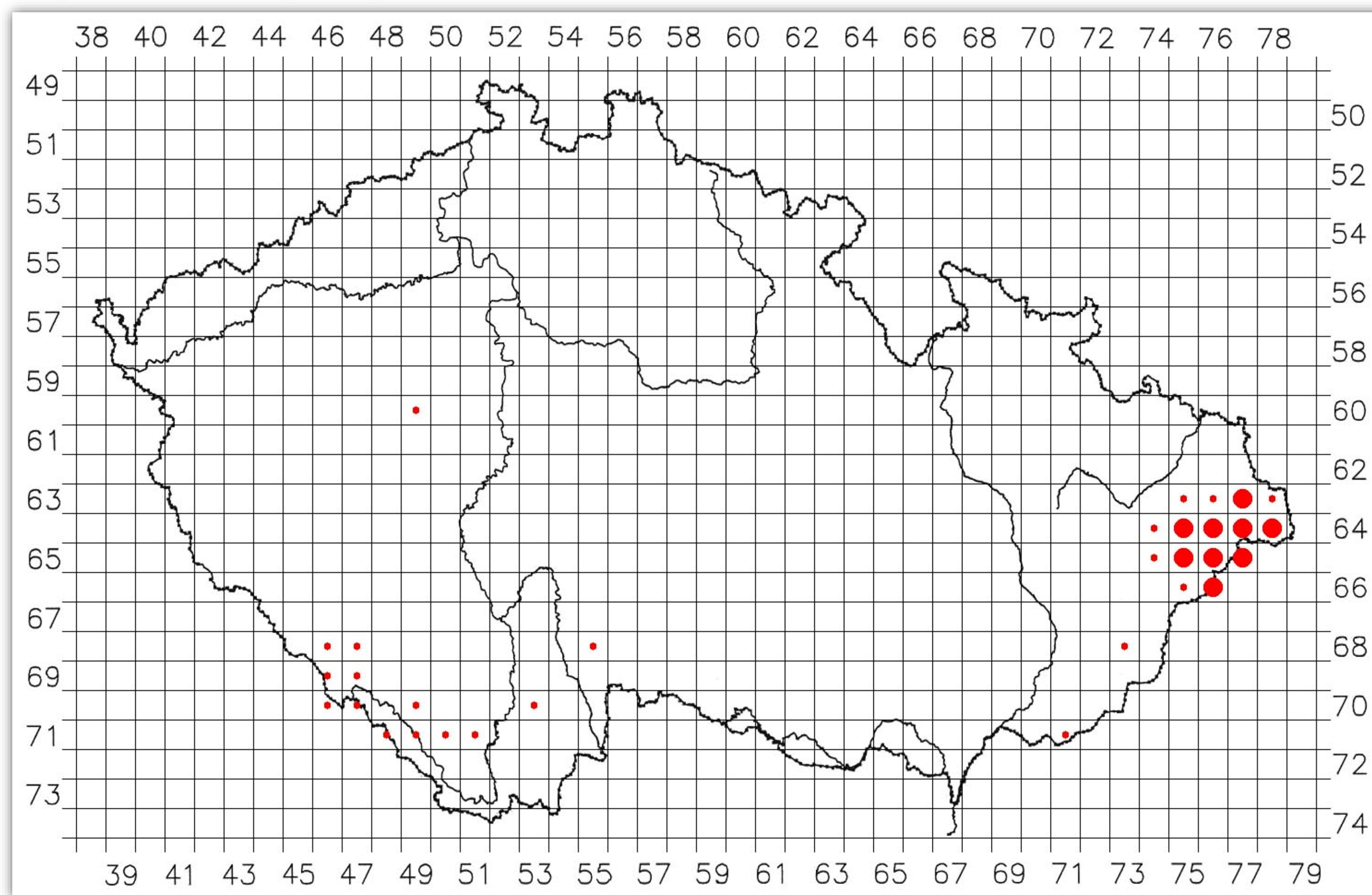
Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- **Návrat vlka – vlk se šíří**
  - Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě
  - Současný stav populace v Sasku
  - **Současný stav populace v ČR – Aleš Vorel**
- Ekologie druhu
- Management populací vlka v ČR
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr

Současný stav populace v ČR

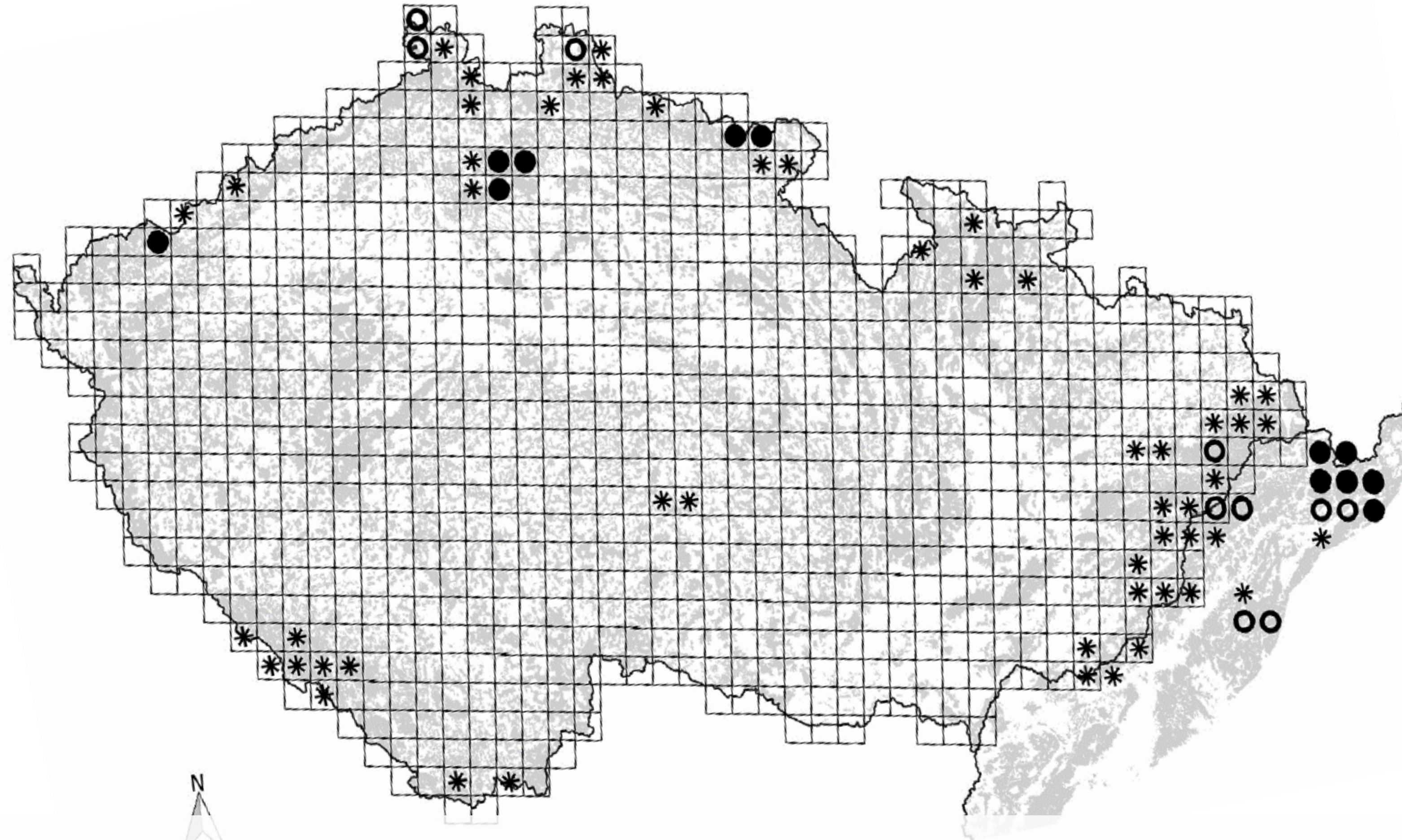

(podle Anděra a Gaisler 2012)

Současný stav populace v ČR

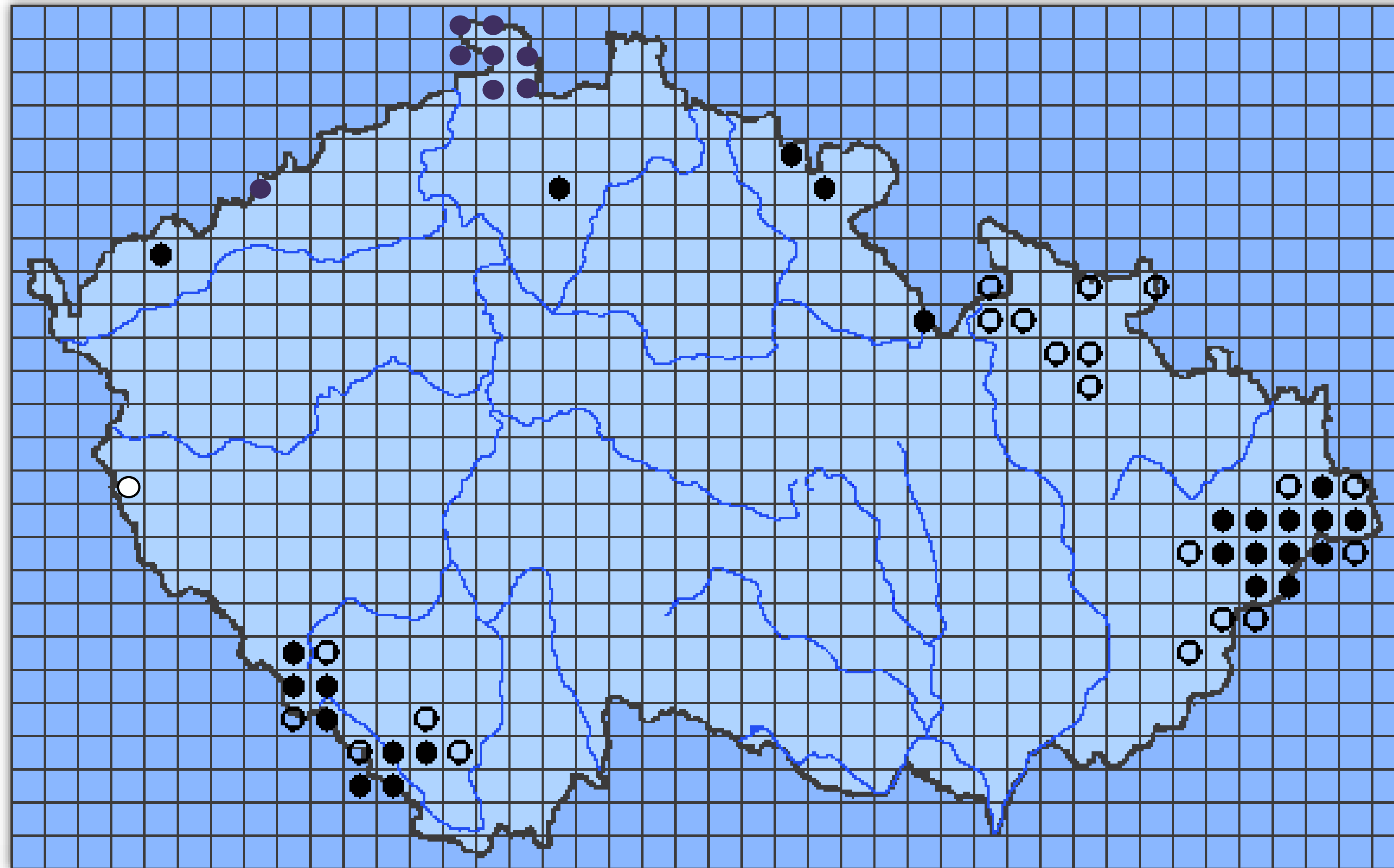

2012-2016
(podle Kotal et al. 2017)

Současný stav populace v ČR

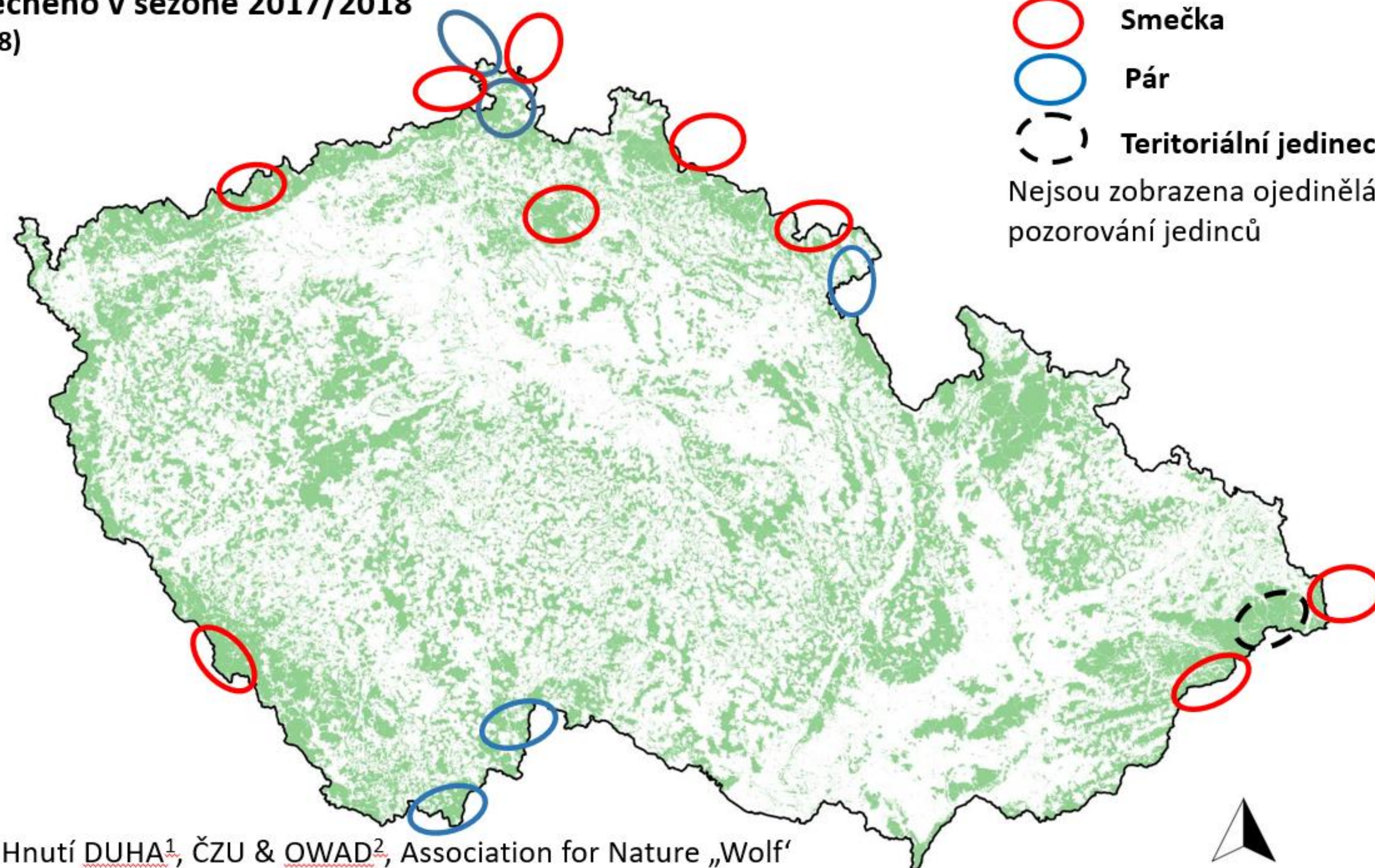
2017
(www.biolib.cz)

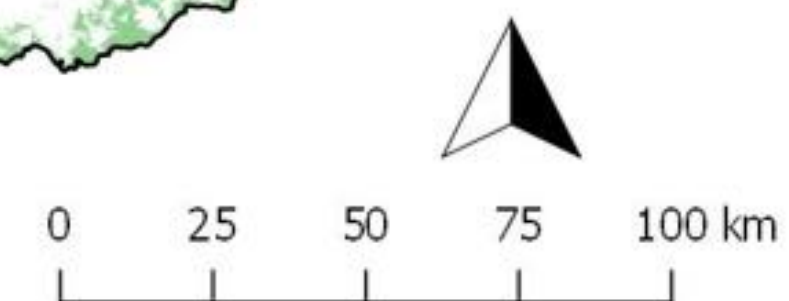
Současný stav populace v ČR

Výskyt vlka obecného v sezóně 2017/2018
(1.5.2017-30.4.2018)

Zdroje dat © 2018 Hnutí DUHA¹, ČZU & OWAD², Association for Nature „Wolf“ (Poland)³, AOPK ČR, NP Šumava a NP BayerischerWald⁴

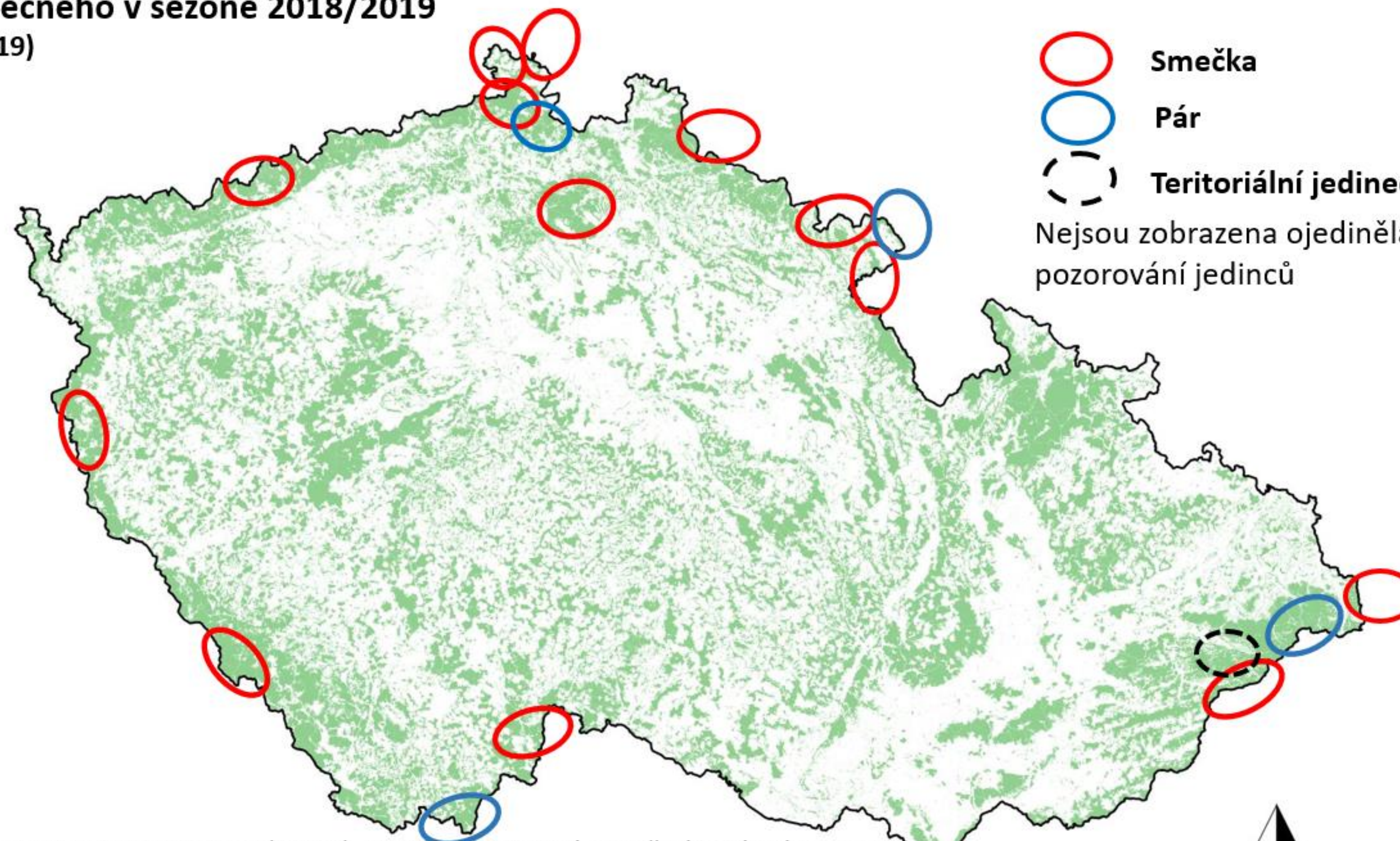
Mapový podklad: Open Database License (ODbL). Indexy u teritorií značí autorství subjektu

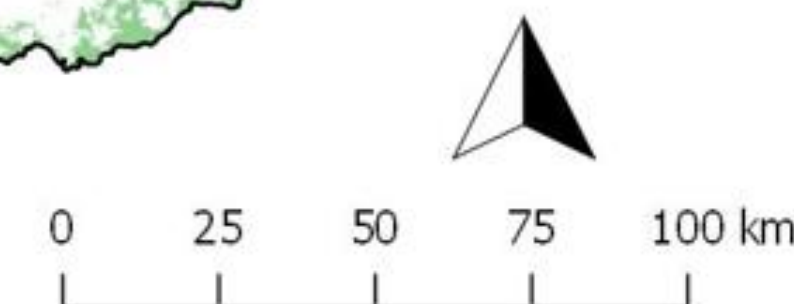

Současný stav populace v ČR

Výskyt vlka obecného v sezóně 2018/2019
(1.5.2018-30.4.2019)

Mapový podklad: Open Database License (ODbL). Indexy u teritorií označují terénní zdroje dat.
Zdroje dat © 2020 Hnutí DUHA¹, ČZU & OWAD², [Association for Nature „Wolf“ \(Poland\)](#)³, NP Šumava a NP Bayerischer Wald⁴, AOPK ČR⁵, [Veterinärmedizinische Universität Wien](#), genetické určení - Univerzita Karlova, ČZU a [CEwolf Consortium](#)

Obsah přednášky

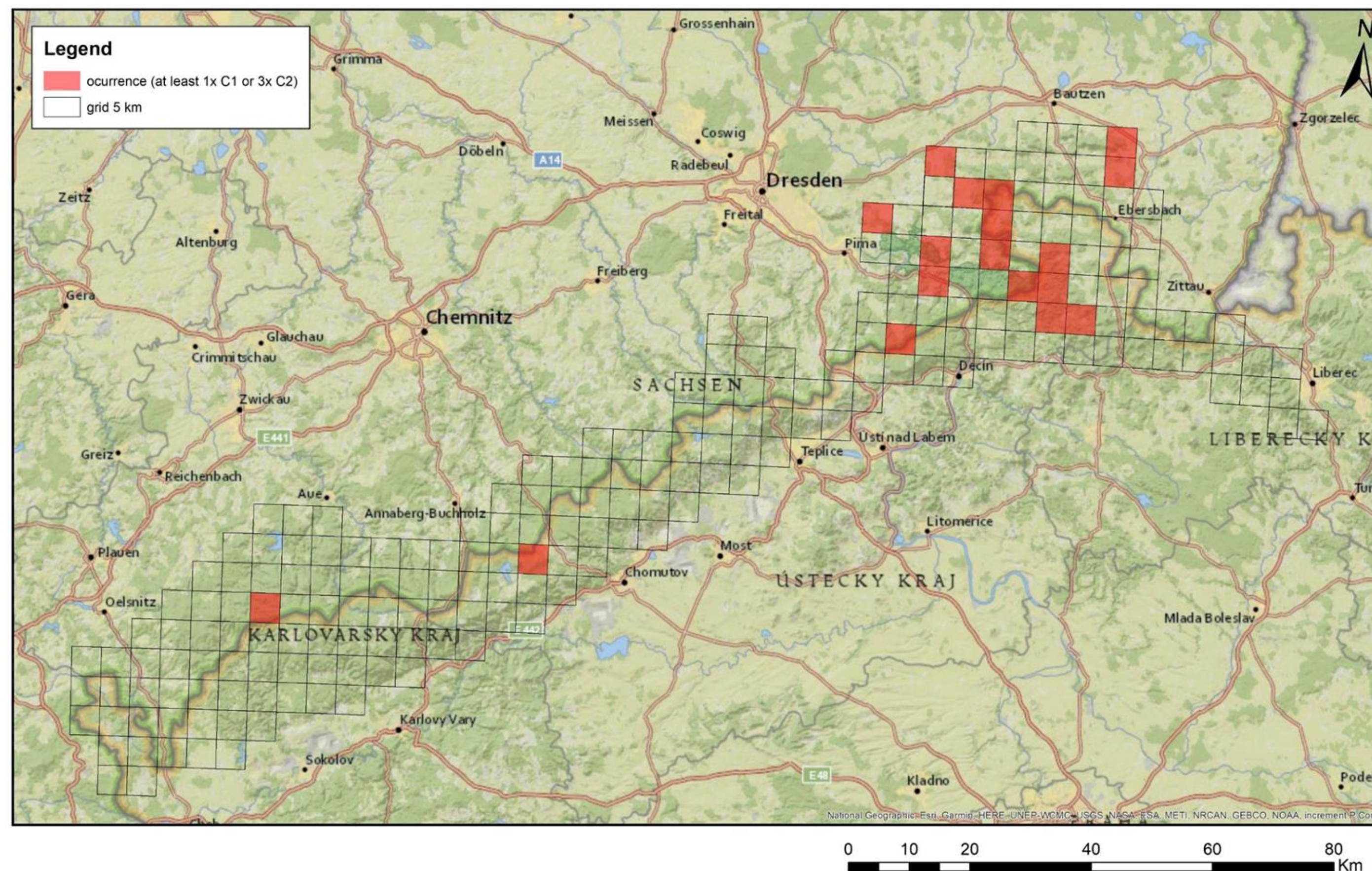
- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- **Ekologie druhu**
  - **Prostorové rozšíření vlků v projektovém území – Jan Horníček**
  - Potravní ekologie vlka v Evropě
  - Sumarizace analyzovaných vzorků trusu
  - Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích
- Management populací vlka v ČR
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr

Prostorové rozšíření vlků v projektovém území

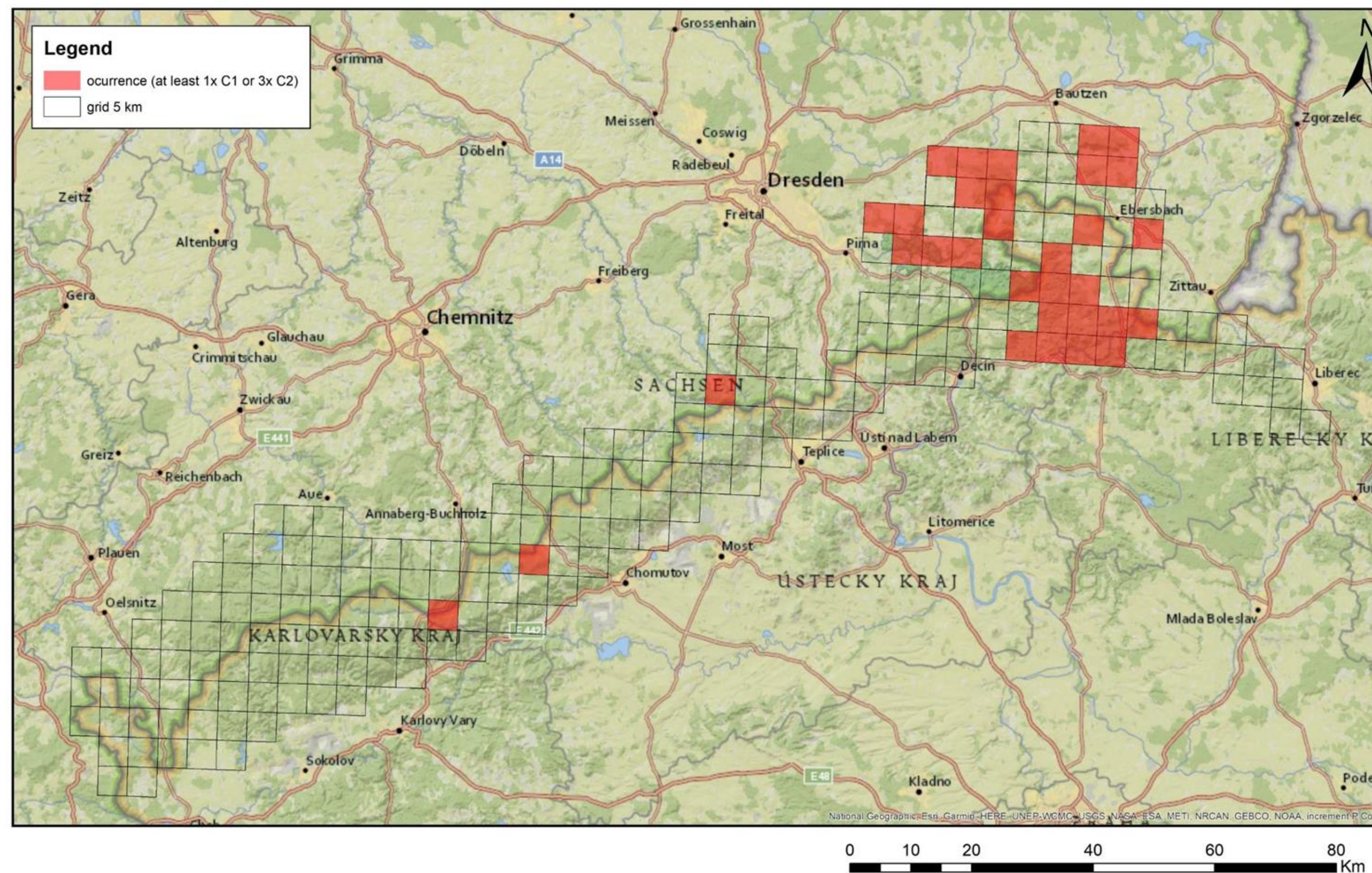
Distribution of wolves (XI.2017 - IV.2018)

Prostorové rozšíření vlků v projektovém území

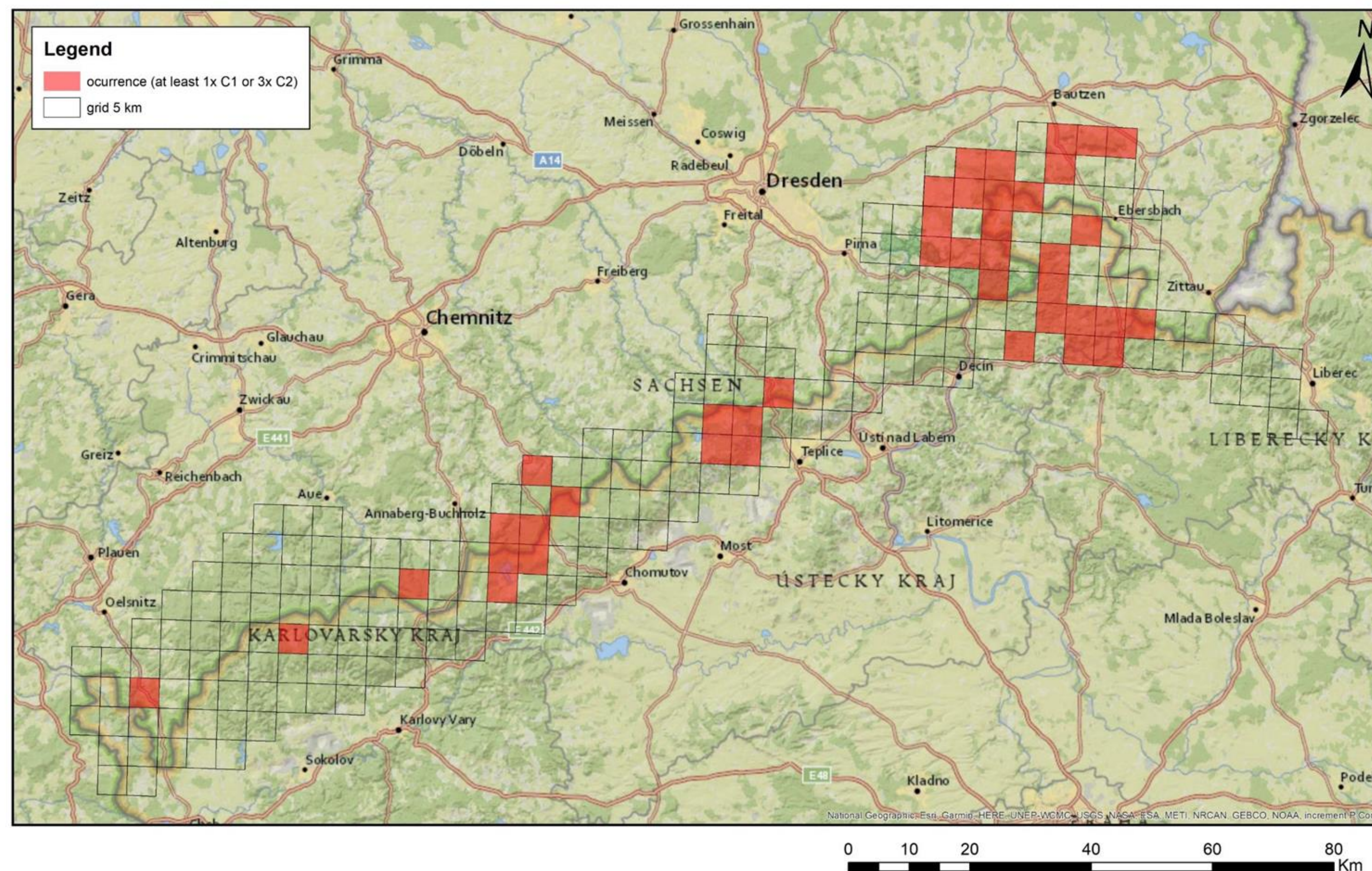
Distribution of wolves (V.2018 - IV.2019)

Prostorové rozšíření vlků v projektovém území

Distribution of wolves (V.2019 - IV.2020)

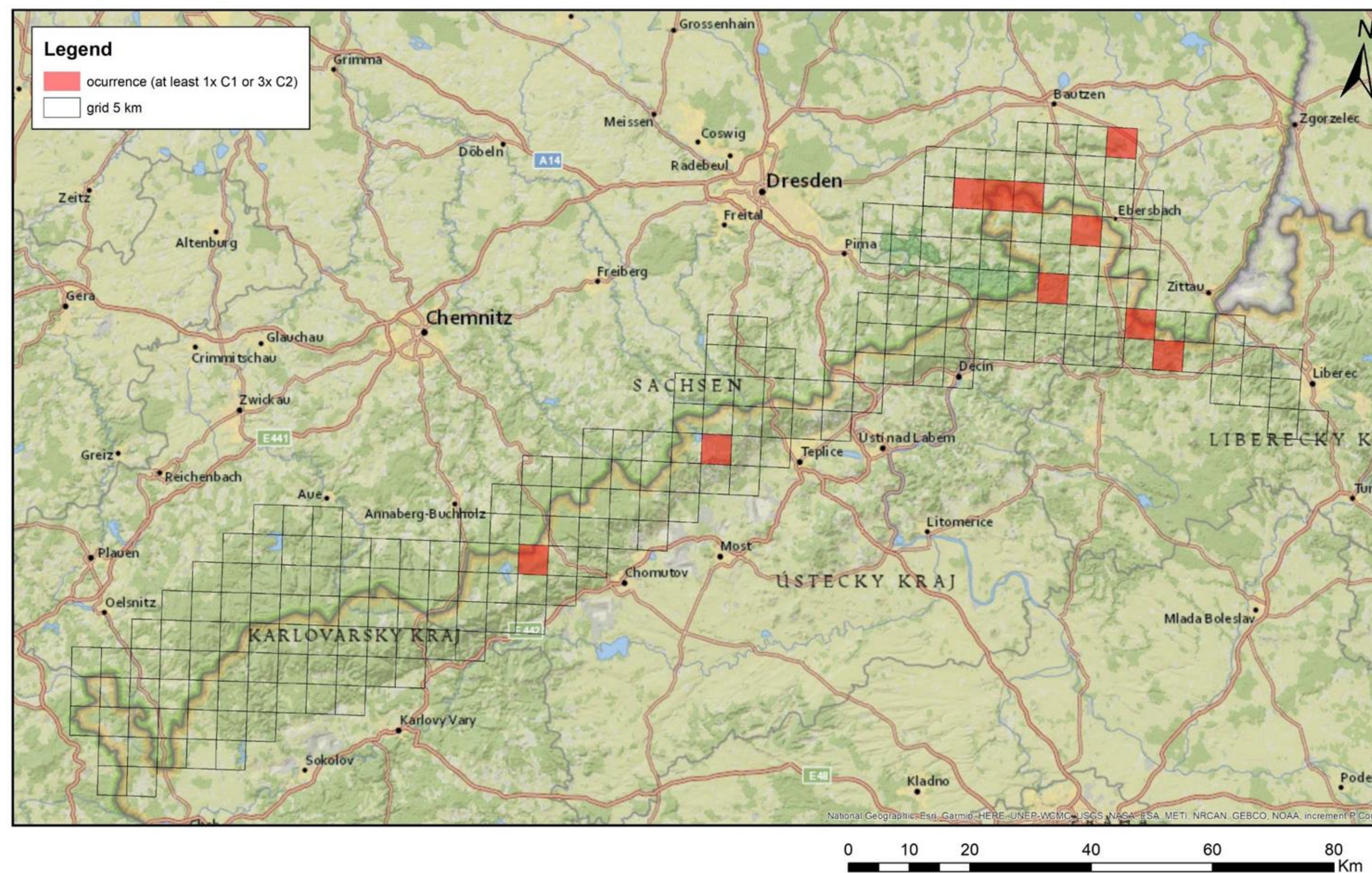

Prostorové rozšíření vlků v projektovém území

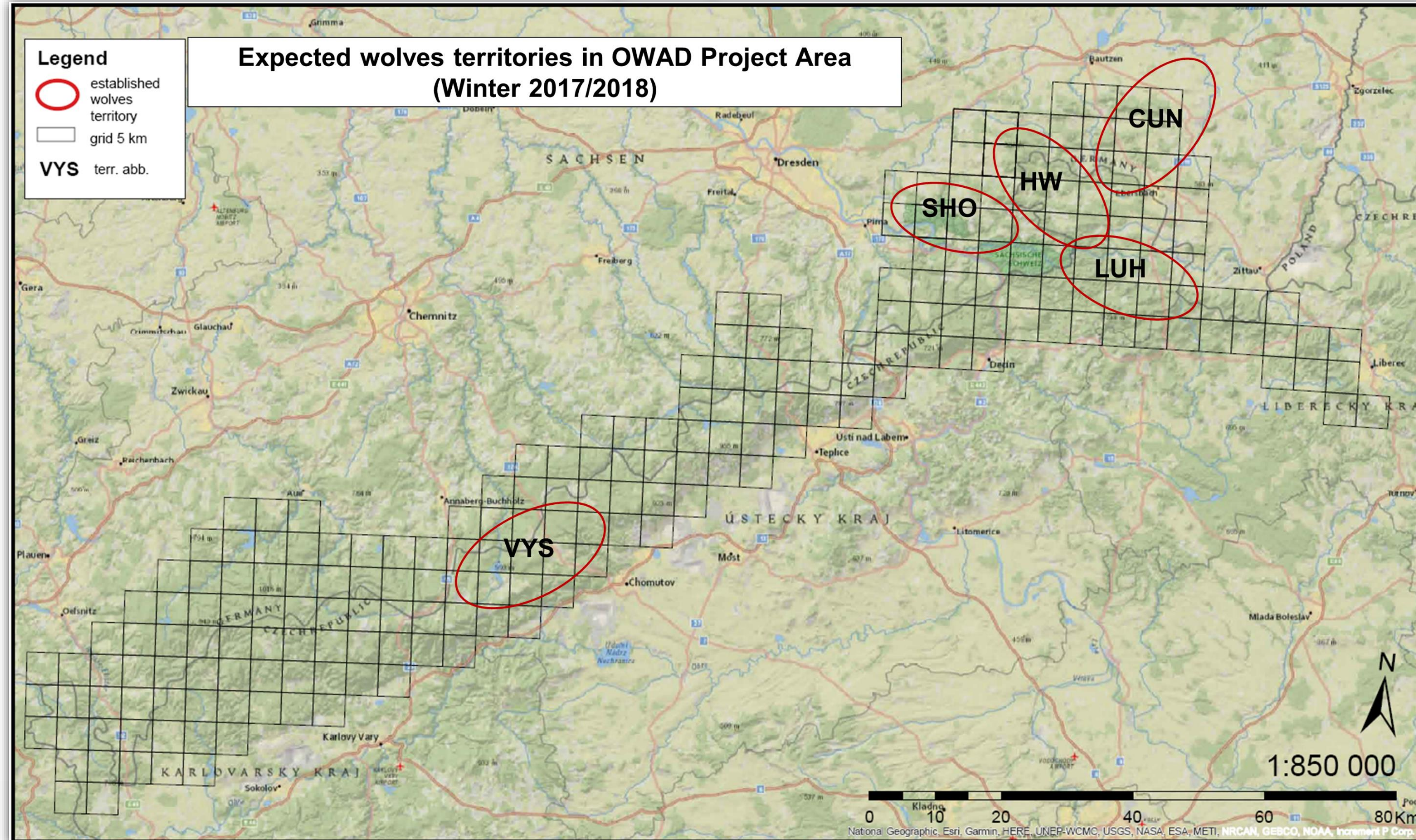
Distribution of wolves (V.2020 - VIII.2020)

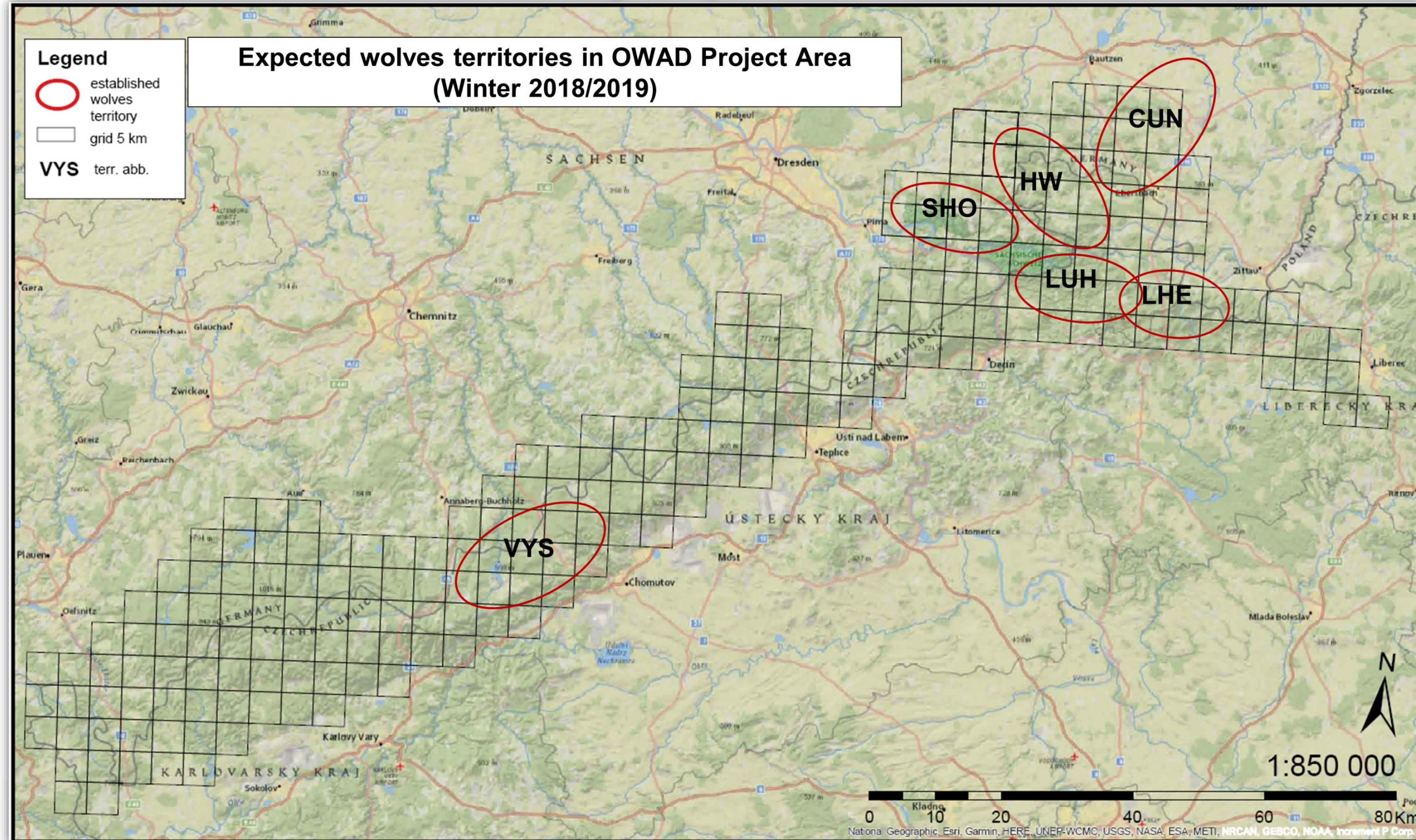

Prostorové rozšíření vlků v projektovém území

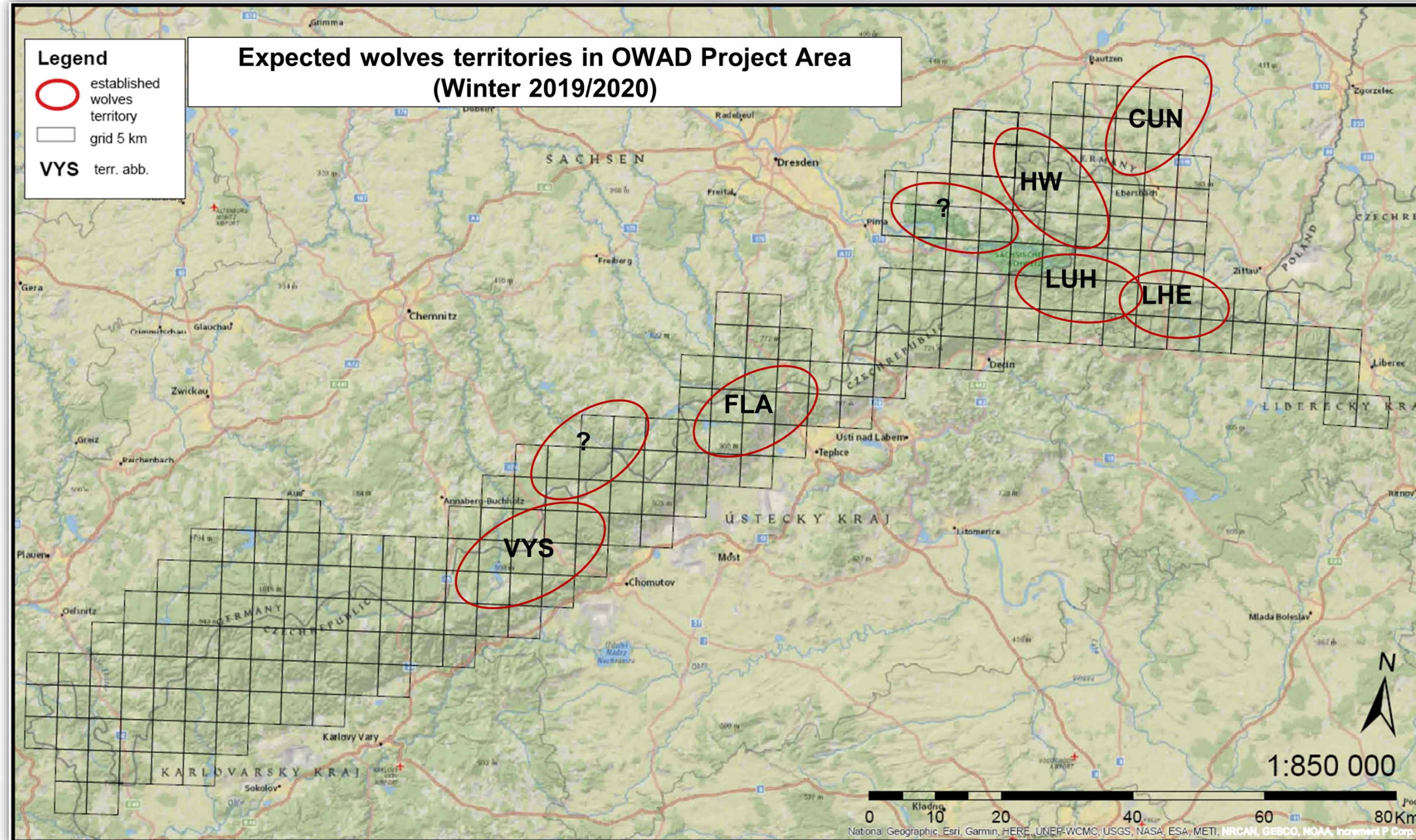

Prostorové rozšíření vlků v projektovém území

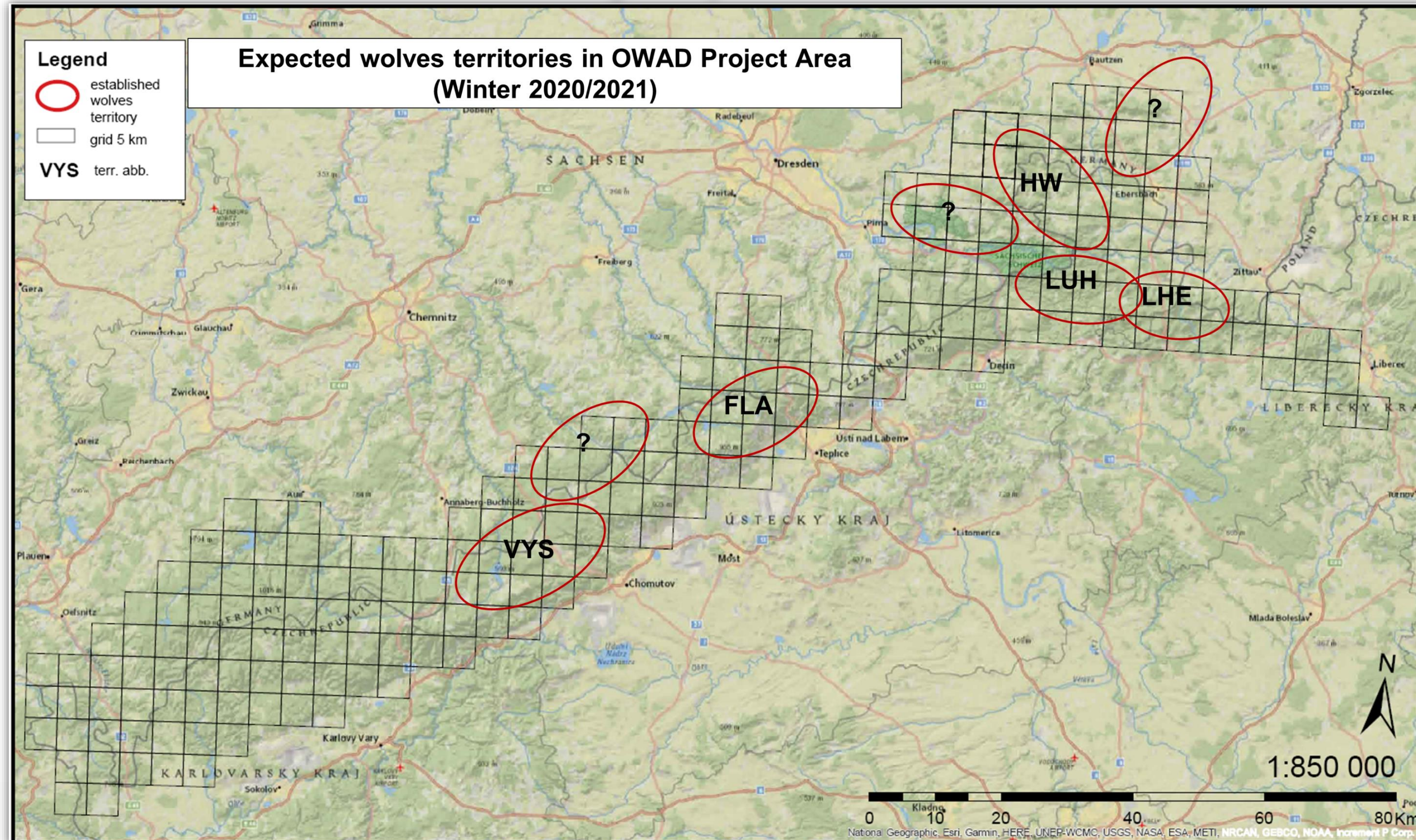

Prostorové rozšíření vlků v projektovém území

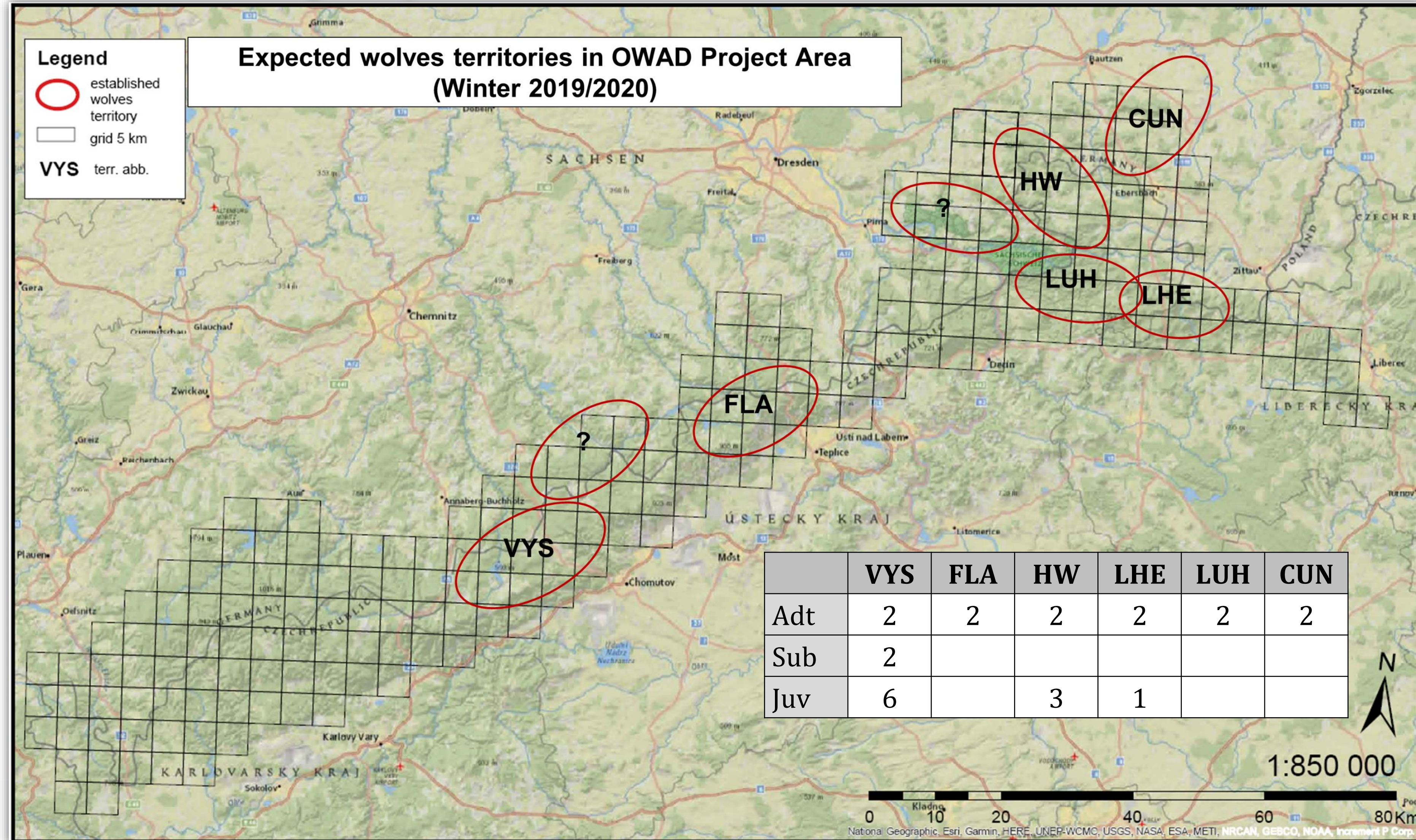

Prostorové rozšíření vlků v projektovém území

Početnost vlků v projektovém území

Data z monitoringu vlků

Počty vzorků dle kategorií SCALP a druhu nálezových dat

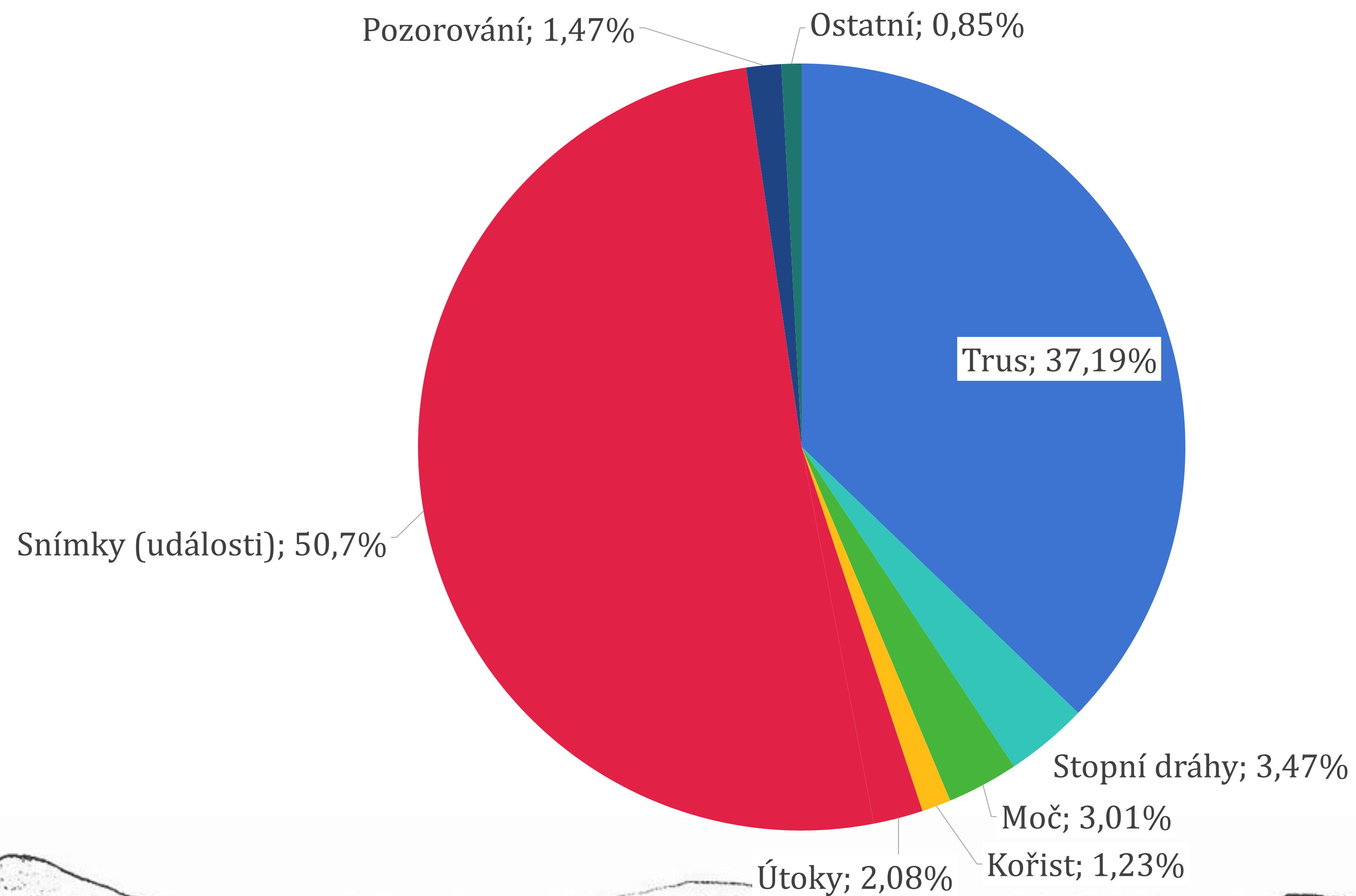
SCALP	Trus	Stopní dráhy	Moč	Kořist	Útoky	Záznamy z fotopastí	Pozorování	Ostatní	Celkem
C1	51		15	2	3	307	1	3	382
C2	105	11		1					117
C3	23	7			2	154			186
C3a	180	24		10	3	172			389
C3b						21	1		22
Rest	118								118
F	5		2					1	8
Celkem	482	42	17	13	8	654	2	4	1 222

Data z monitoringu vlků

Zastoupení jednotlivých nálezových dat

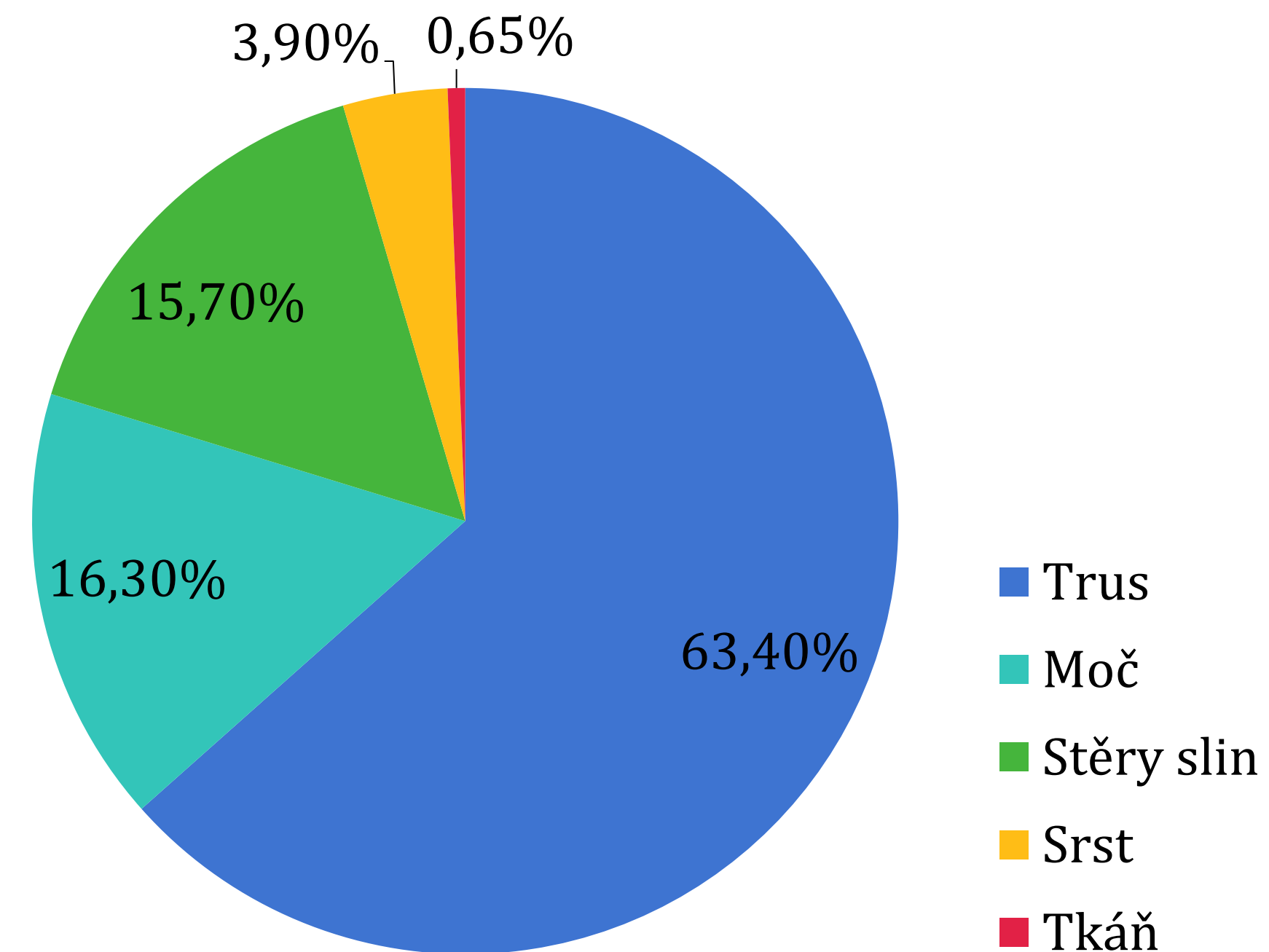

Data z monitoringu vlků – mol. analyzovaná

- Vlka obecného (*Canis lupus*) se podařilo potvrdit v 72 případech
- V projektovém území bylo zaznamenáno celkem 32 individuů
- Nebyl potvrzen žádný případ hybridizace vlka obecného a psa domácího

	Počet vzorků	2017	2018	2019	2020
Trus	97	6	45	24	22
Moč	25	4	8	3	10
Stěry slin	24	0	16	5	3
Srst	6	0	5	1	0
Tkáň	1	0	0	1	0
Celkem	153	10	74	34	35

Data z monitoringu vlků – genotypizování jedinci

Výsluní (VYS)

Genotyp	Původ
GW934-F	neznámý
GW730-M	Rosenthal
GW1732-M	GW934f-F GW730-M
GW1733-M	neznámý

Fláje (FLA)

Genotyp	Původ
GW 1260-M	Výsluní
GW1414-M	neznámý
GW1696-F	Výsluní

Lužické hory západ (LUH)

Genotyp	Původ
GW983-M	neznámý
GW1403-F	Königshainer Berge
GW1406-M	GW983-M GW1403-F
GW1402-F	GW983-M GW1403-F
GW1405-M	GW983-M GW1403-F

Lužické hory východ (LHE)

Genotyp	Původ
GW697-F	Königshainer Berge
GW1404-M	neznámý
GW1725-F	GW697-F GW1404-M

Hohwald (HW)

Genotyp	Původ
GW986-M	Raschütz
GW357-F	Hohwald
GW929-M	neznámý
GW1392-F	GW357-F GW929-M
GW1391-F	GW357-F GW929-M
GW1726-F	GW357-F GW929-M
GW1589-F	neznámý
GW1727-M	neznámý

Cunewalde (CUN)

Genotyp	Původ
GW795-M	Seenland
GW548-F	Cunewalde
GW1284-F	GW795-M GW548-F
GW1393-M	GW795-M GW548-F
GW1234-M	GW795-M GW548-F
GW1518-F	GW795-M GW548-F

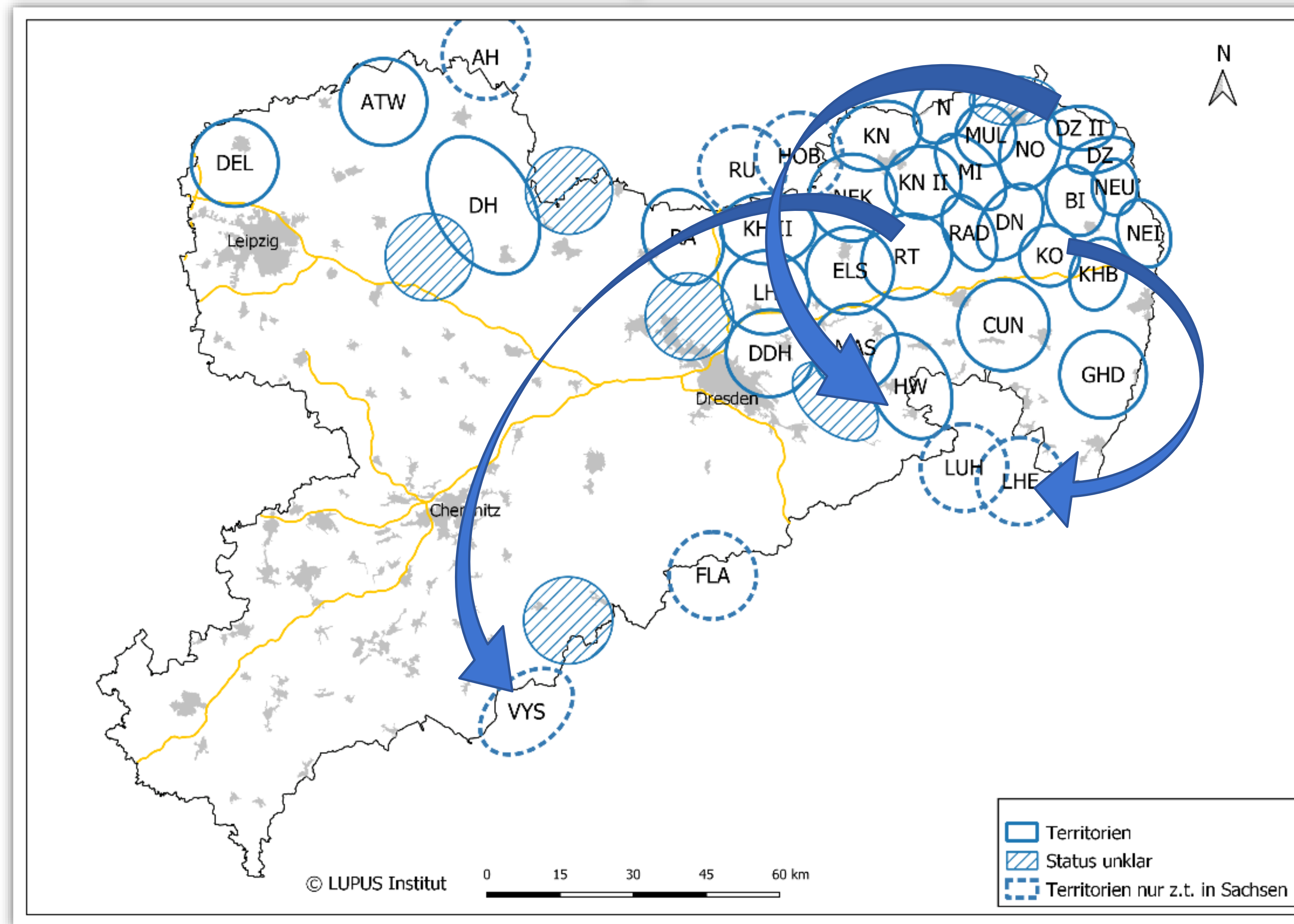
Stolpen-Hohnstein (SHO)

Genotyp	Původ
GW1009-M	Babben-Wanninchen

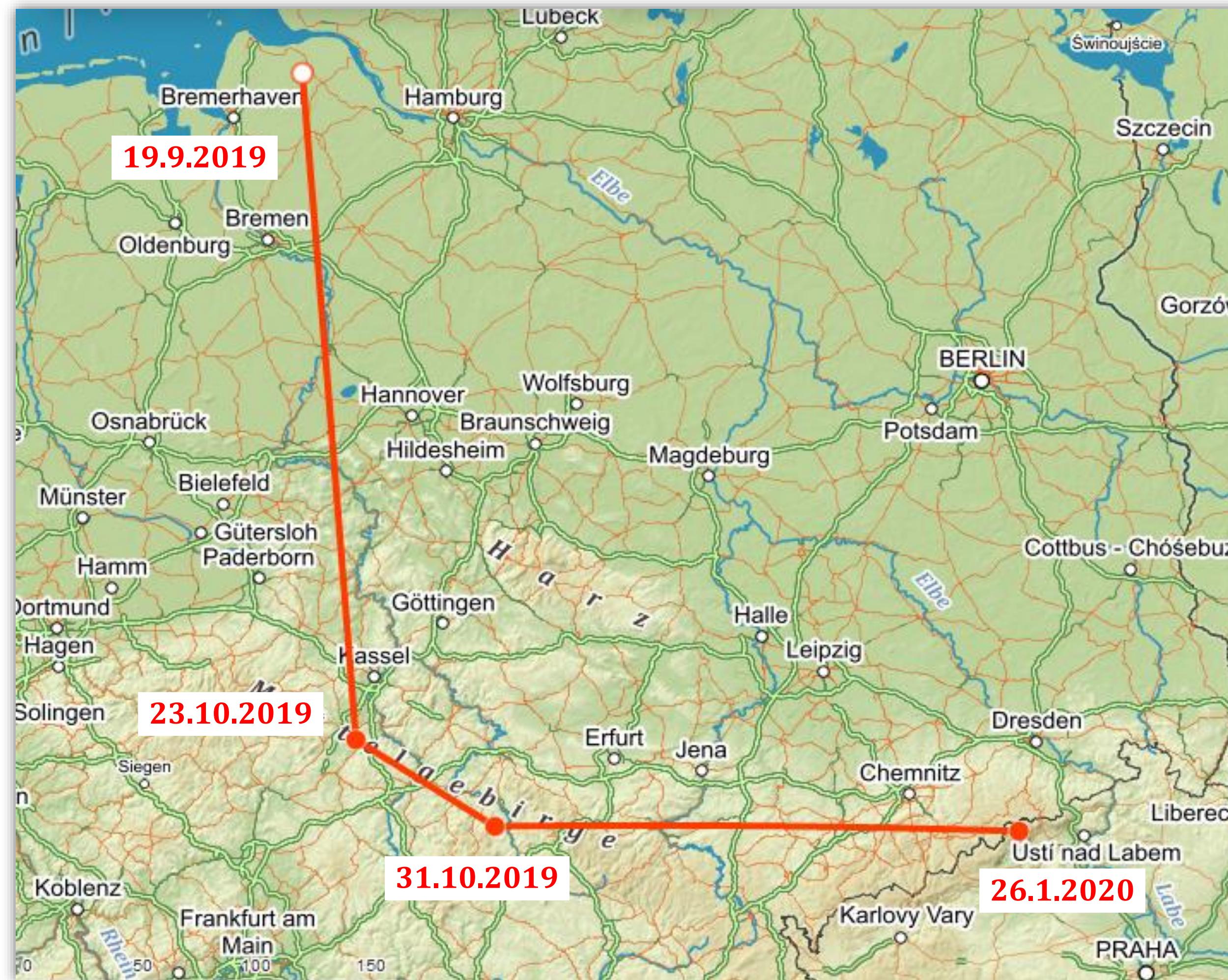

Prostorové rozšíření vlků – disperze

Prostorové rozšíření vlků – disperze

GW1414-M

- Urazil vzdušnou čarou 608 km
- Předpokládaný otec tří štěňat v oblasti Fláje v roce 2020

Prostorové rozšíření vlků – disperze

GW1253-F

- Jedinec narozen v roce 2018 v oblasti Výsluní
- Příčina úmrtí srážka s automobilem

Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- **Ekologie druhu**
  - Prostorové rozšíření vlků v projektovém území
  - **Potravní ekologie vlka v Evropě – Paul Lippitsch**
  - Sumarizace analyzovaných vzorků trusu
  - Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích
- Management populací vlka v ČR
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr
- Bonusy

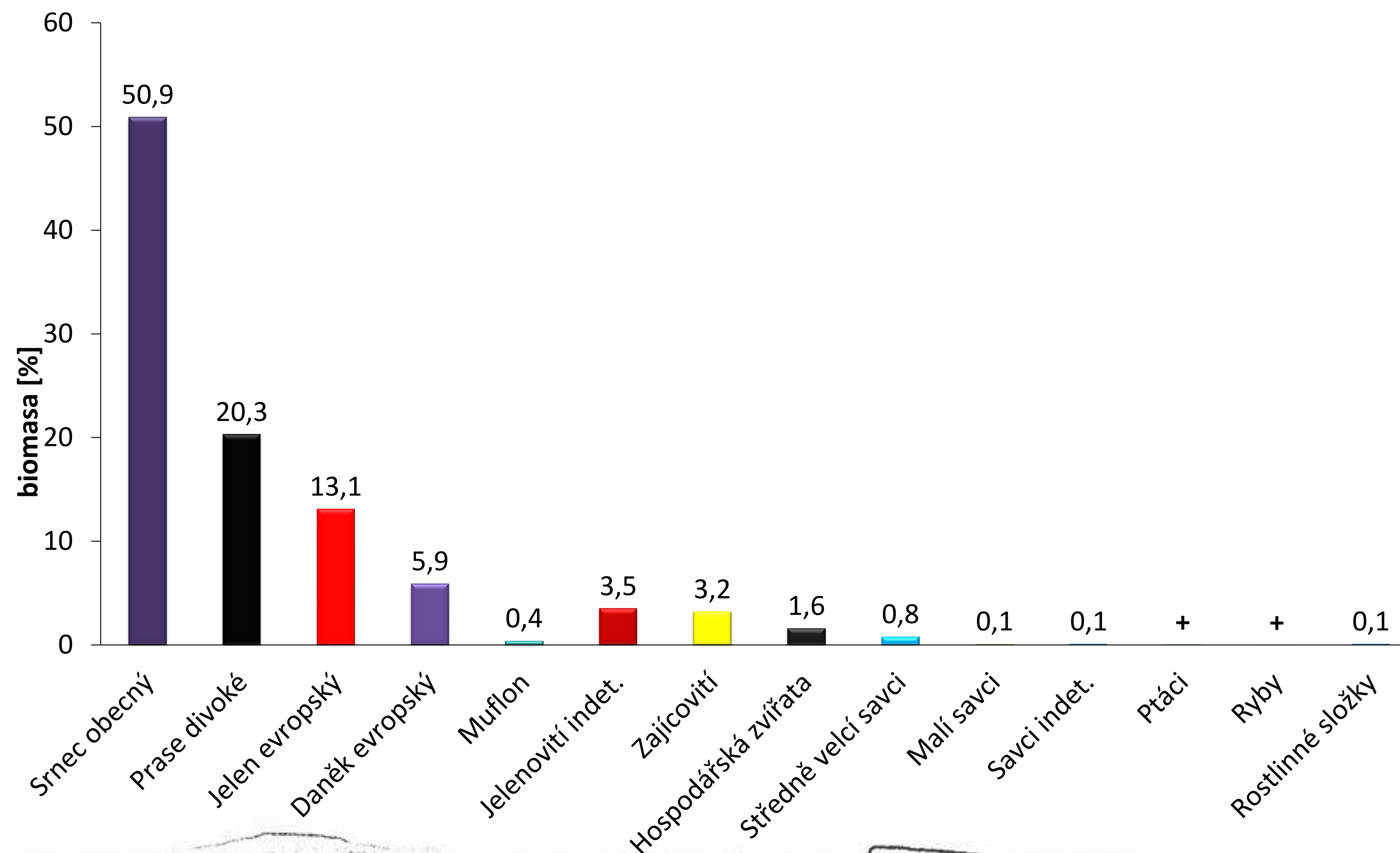

Německo

- Většina vzorků z federálního státu Sasko (n = 4455) a Brandenbursko (n = 2947)
- Srnec je nejčastěji konzumovaným druhem, následovaný prasetem divokým, jelenem evropským a daňkem skvrnitým
- Divocí kopytníci tvoří 94,1 % celkové zkonsumované biomasy
- Druhou nejzastoupenější kategorií jsou zajícovití
- Hospodářská zvířata zastoupena velmi zřídka
- Složení potravy se vzhledem k oportunistickému způsobu stravování může různit na regionální úrovni, v některých teritoriích převažuje v potravě prase divoké
- V Německu obecně závisí složení potravy na dostupnosti a hustotě zastoupení jednotlivých druhů kopytníků

**Složení potravy vlků v Německu (n = 8781, 2001 - 2019),
Reinhardt et al. (prep.)**

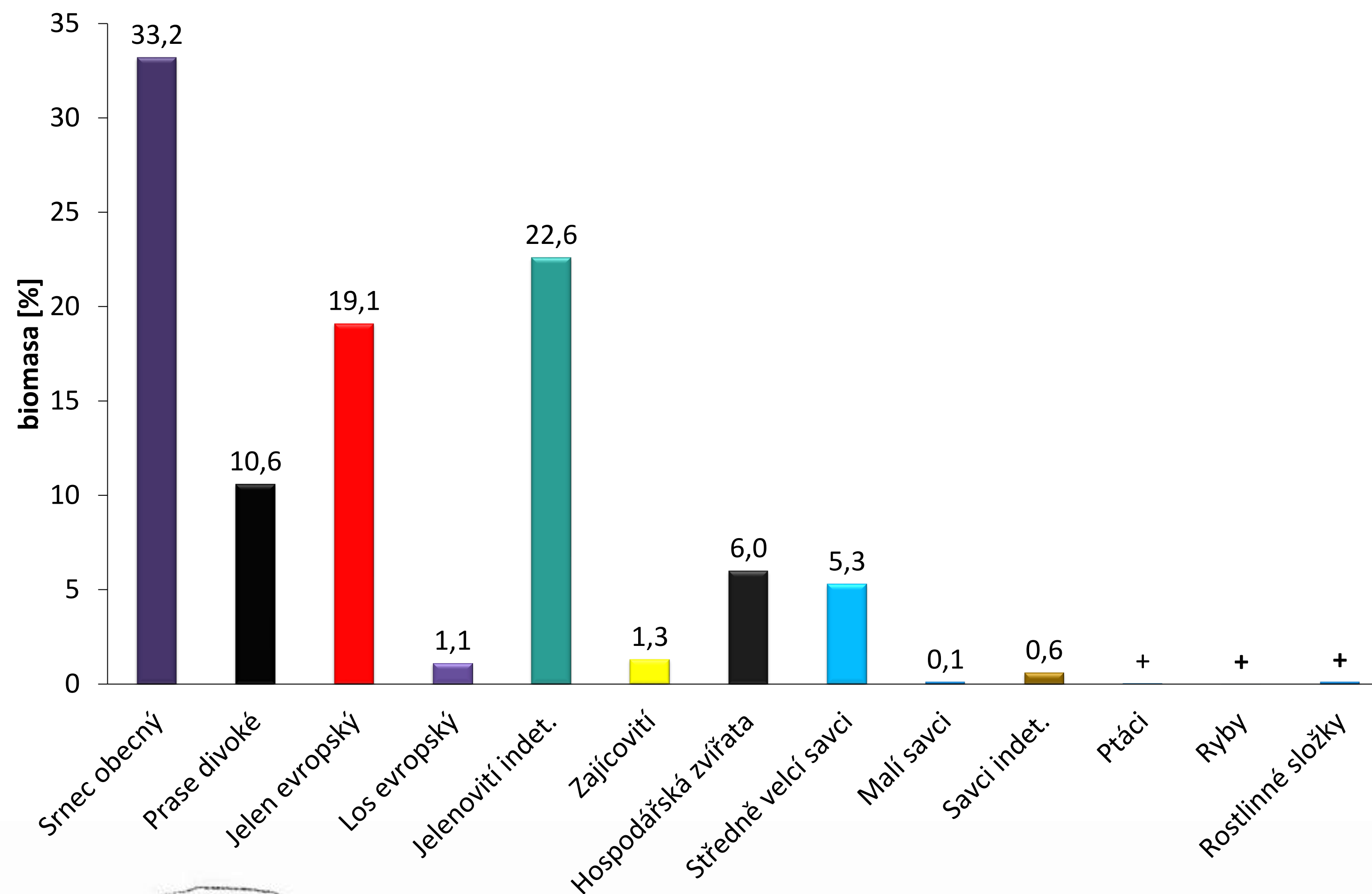

Polsko

- Divocí kopytníci jsou nejčastější kategorií kořistí (86.6 – 94.8 %)
- Druhý nejčastější zdroj potravy jsou hospodářská zvířata a bobři (součástí středně velkých savců)
- Srnec je hlavní potravou stejně jako v Německu
- Jelenovití jsou v potravě vlků v Polsku výrazně více zastoupeni než v Německu
- Studie Nowaka et al (2011) a Jedrzejewského et al. (2012) také poukazují na regionální variabilitu ve složení potravy vlků

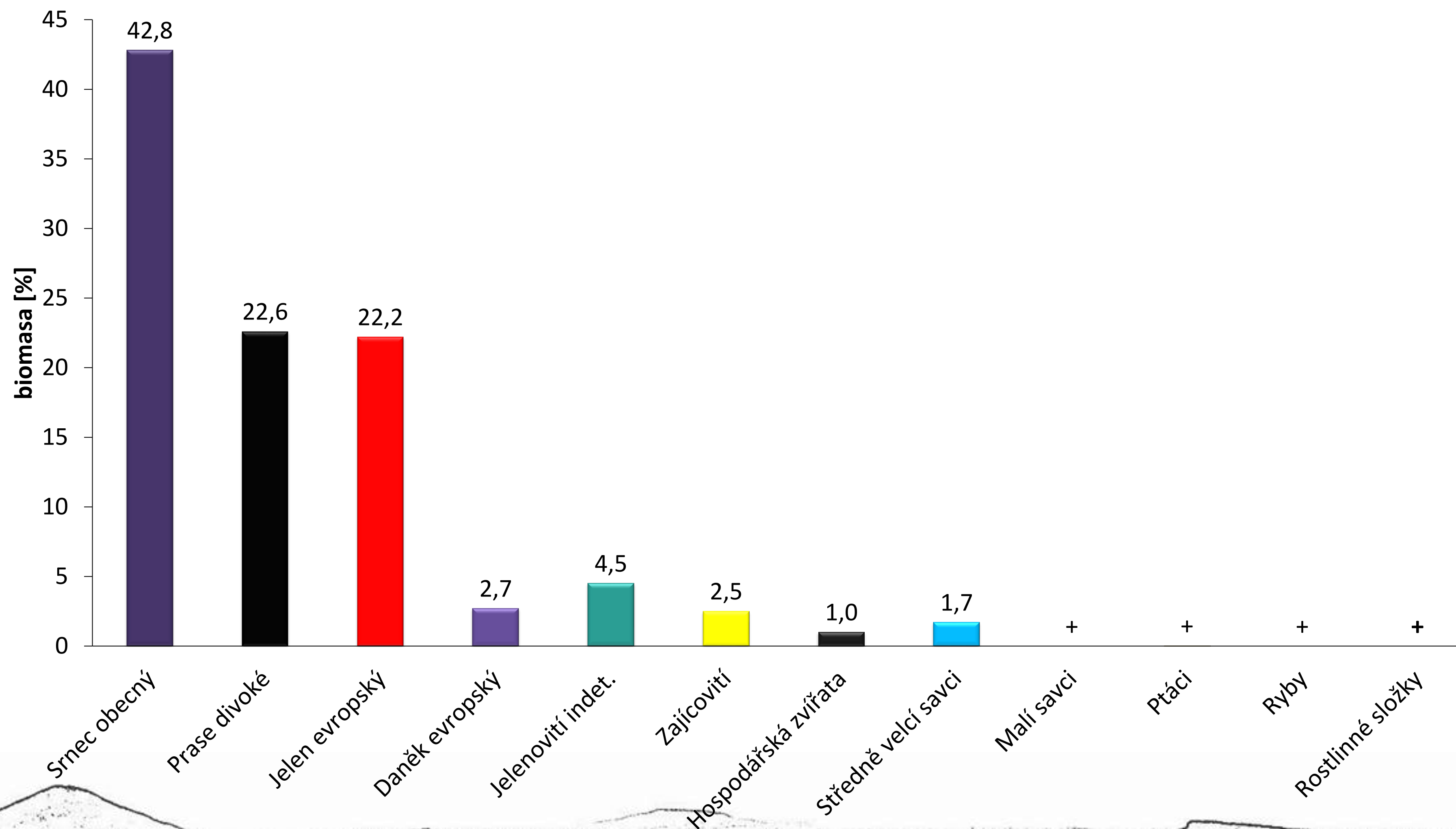
Složení potravy vlků ve východním a jižním Polsku (n = 963, 2002 – 2009), Jedrzejewski et al. (2012)

Polsko

**Složení potravy vlků v západním a středním Polsku (n = 474, 2002 – 2009),
Nowak et al. (2011)**

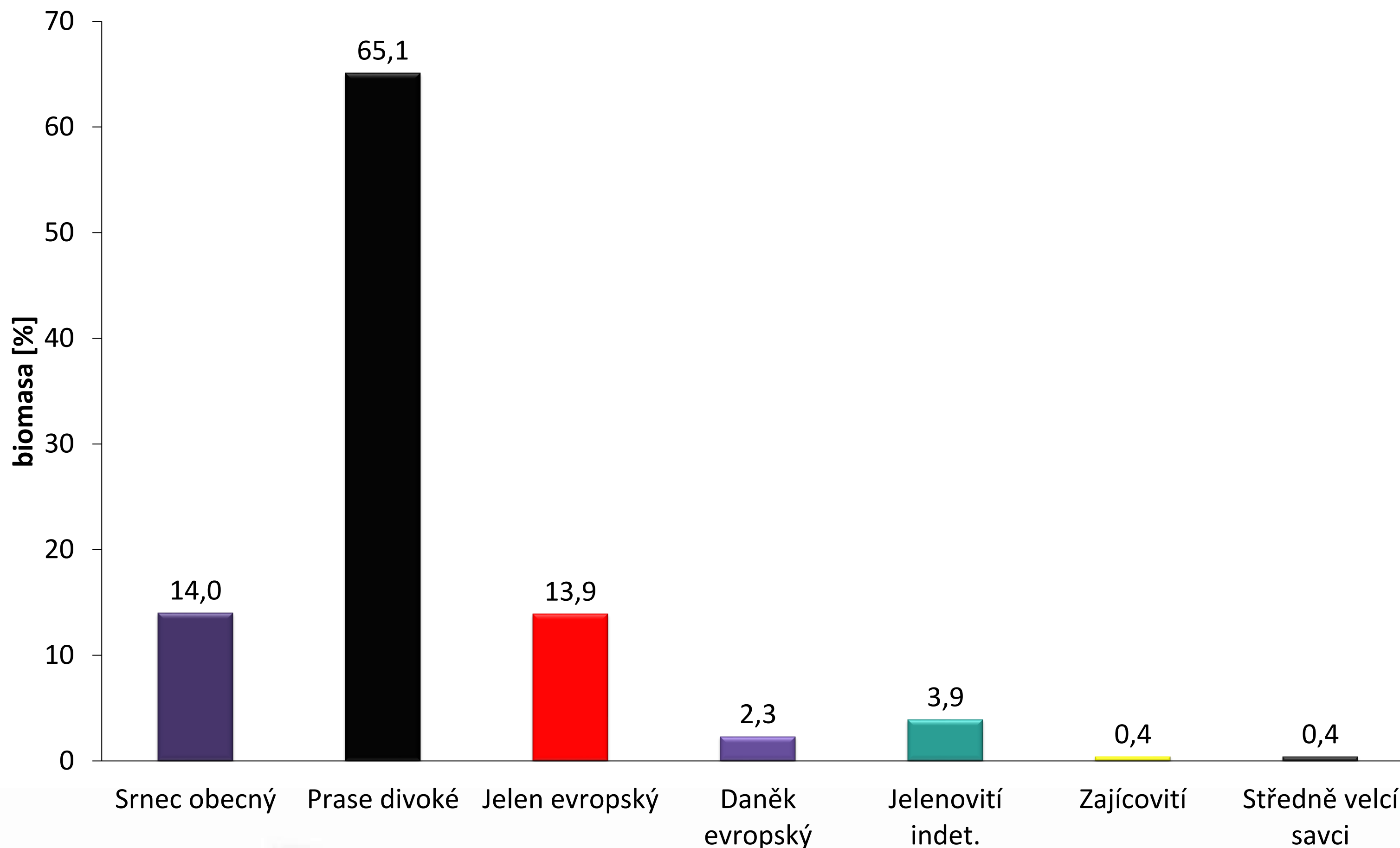

Itálie

- Potravou vlků jsou téměř výhradně divocí kopytníci (> 99 %).
- Prase divoké reprezentuje 2/3 zkonsumované biomasy – toto je zvláštní rys v porovnání se zbytkem střední Evropy
- Ačkoli srnci jsou v oblasti střední Evropy běžným druhem, prasata divoká jsou častější potravou vlků
- Důvodem může být menší velikost poddruhu prasete, *Sus scrofa majori*, který žije v Itálii a může tak být snazší potravou než divoká prasata žijící ve zbytku střední Evropy

**Složení potravy vlků v Itálii (n = 1041, 1993-1996),
Mattioli et al. (2011)**

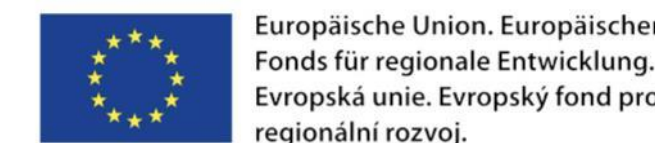
Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- **Ekologie druhu**
  - Prostorové rozšíření vlků v projektovém území
  - Potravní ekologie vlka v Evropě
  - **Sumarizace analyzovaných vzorků trusu – Bishal Kumar Das**
  - Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích
- Management populací vlka v ČR
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr

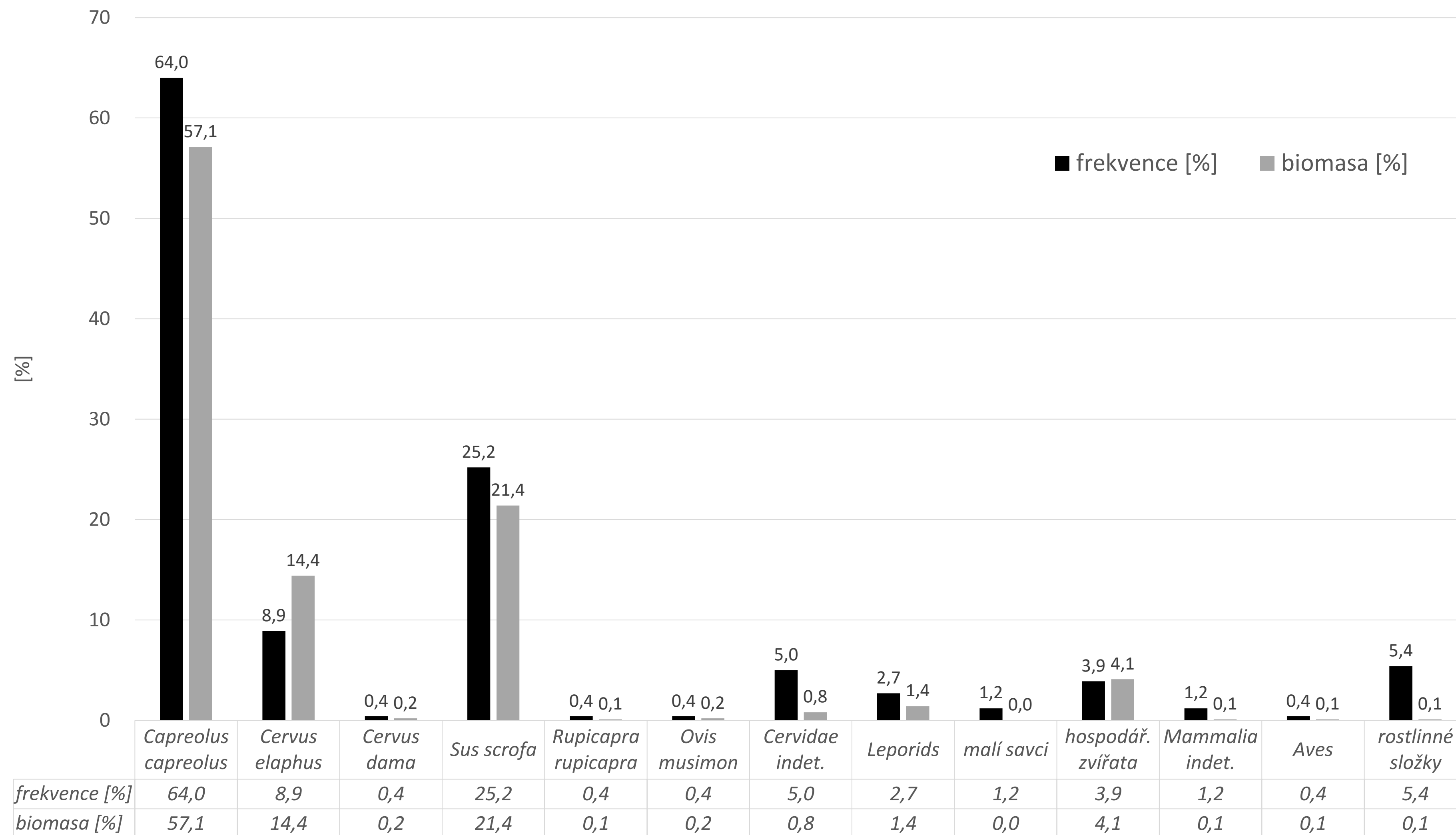

Sumarizace analyzovaných vzorků trusu

- Celkem zahrnuto 257 vzorků (vč. vzorků Hnutí Duha a dal.)
- Období: od října 2017 do srpna 2020
- Srnec, prase divoké a jelen evropský tvoří dominantu potravy vlků (v obou metrikách)
- 94 % biomasy v trusu zahrnuje pouze volně žijící kopytníky

Sumarizace analyzovaných vzorků trusu

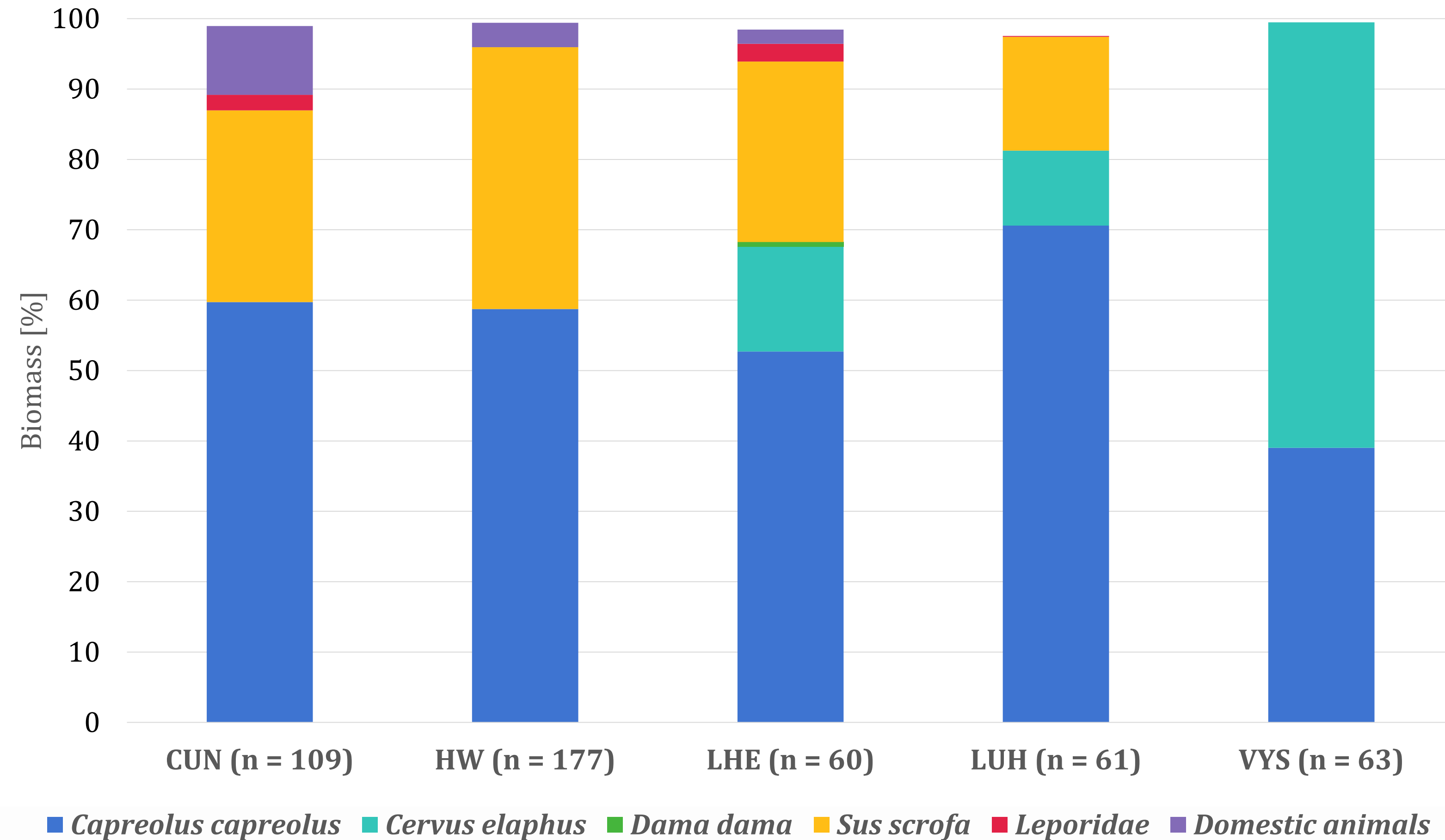
Jména teritorií

- 1) CUN - Cunewalde
- 2) HW - Hohwald
- 3) LUH - Lužické hory
- 4) LHE - Lužické hory východ
- 5) VYS - Výsluní

Výsluní se výrazně odlišuje od ostatních:

- V horském prostředí (VYS) jasně dominuje jelen evropský
- Není zde evidována konzumace prasete divokého

Porovnání % biomasy spotřebované v teritoriích OWAD

Sumarizace analyzovaných vzorků trusu

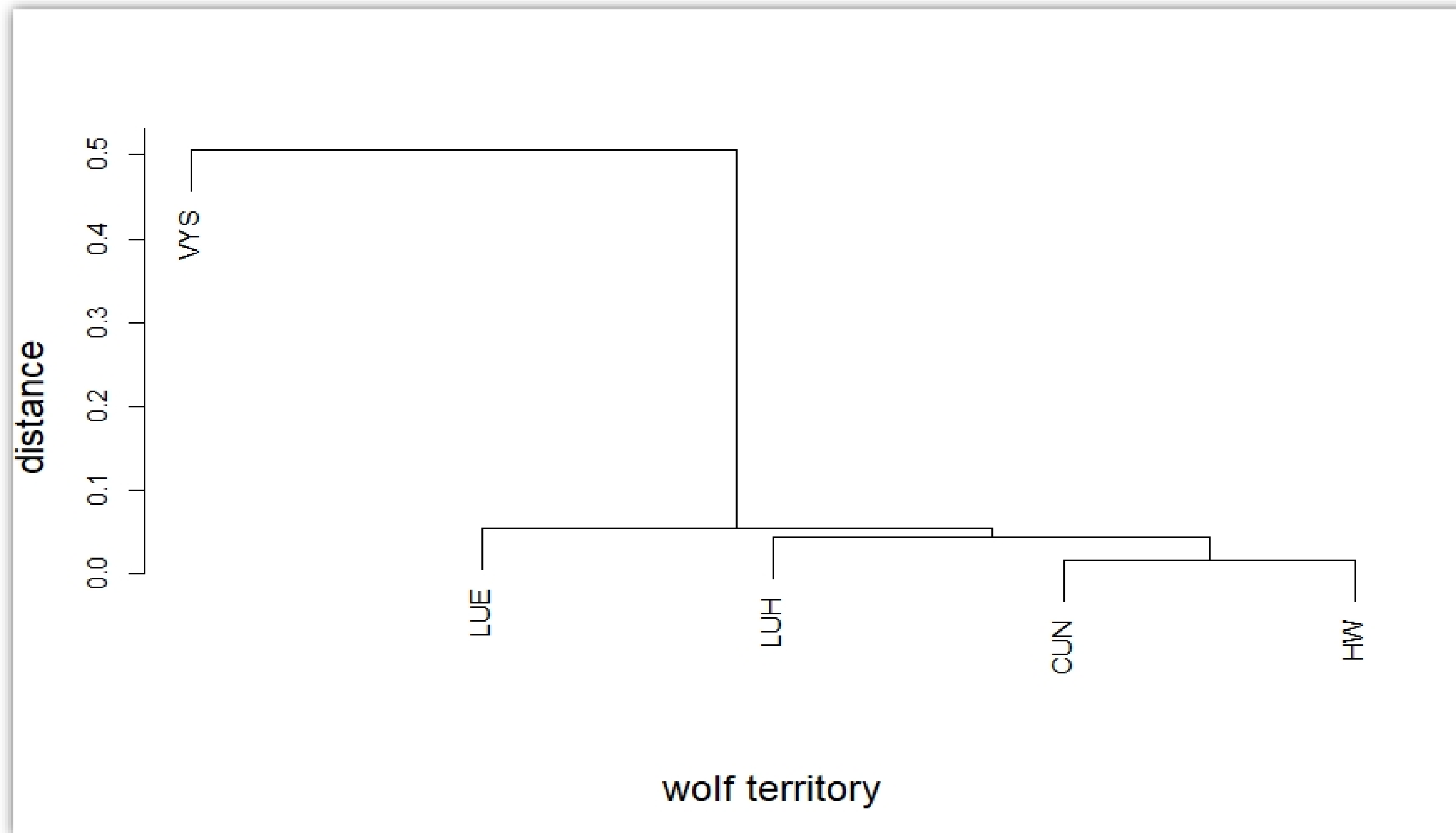
Podobnost spotřebované biomasy mezi sledovanými teritorii (Morisita index)

Jména teritorií

- 1) CUN - Cunewalde
- 2) HW - Hohwald
- 3) LUH - Lužické hory
- 4) LHE - Lužické hory východ
- 5) VYS - Výsluní

Výsluní se výrazně odlišuje od ostatních:

- V horském prostředí (VYS) jasně dominuje jelen evropský
- Není zde evidována konzumace prasete divokého

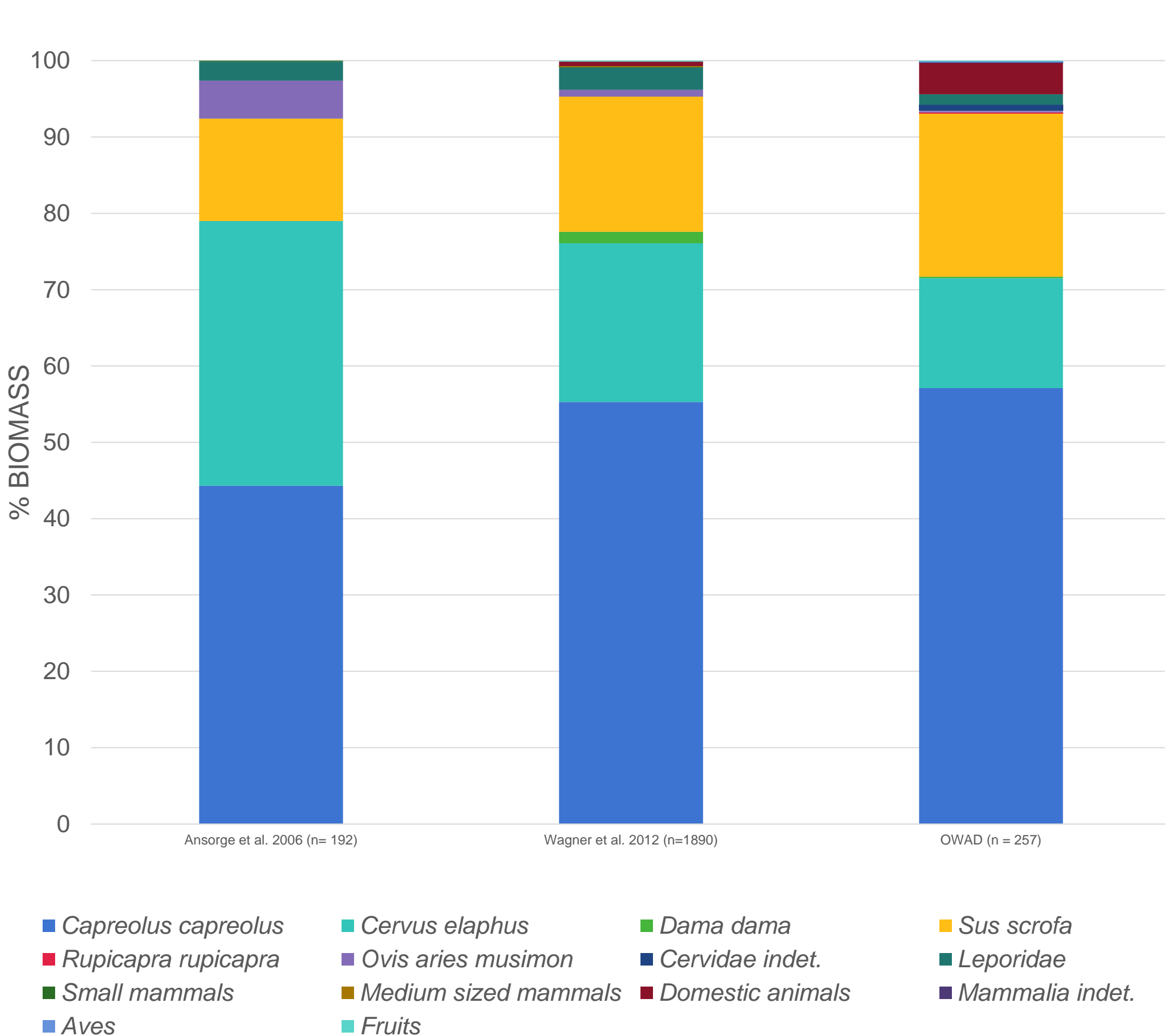
Frekvence výskytu a procento biomasy spotřebované vlky v teritoriích

frekvence [%]	CUN	HW	LUH	LUE	VYS	OWAD	biomasa [%]	CUN (n = 109)	HW (n = 177)	LHE (n = 60)	LUH (n = 61)	VYS (n = 63)	OWAD (n = 479)
<i>Capreolus capreolus</i>	65.6	68.6	58.8	66.7	52.9	64.0	<i>Capreolus capreolus</i>	59.7	58.7	52.7	70.6	39.0	57.1
<i>Cervus elaphus</i>	0.0	0.0	17.6	6.1	47.1	8.9	<i>Cervus elaphus</i>	0.0	0.0	14.9	10.7	60.5	14.4
<i>Dama dama</i>	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.4	<i>Dama dama</i>	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.2
<i>Sus scrofa</i>	34.4	45.7	19.6	21.2	0.0	25.2	<i>Sus scrofa</i>	27.3	37.2	25.6	16.2	0.0	21.4
<i>Rupicapra rupicapra</i>	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.4	<i>Rupicapra rupicapra</i>	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.1
<i>Ovis musimon</i>	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	<i>Ovis musimon</i>	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2
<i>Cervidae</i> indet.	4.4	5.7	5.9	9.1	0.0	5.0	<i>Cervidae</i> indet.	0.6	0.6	1.0	2.4	0.0	0.8
<i>Leporidae</i>	4.4	0.0	2.0	3.0	0.0	2.7	<i>Leporidae</i>	2.2	0.0	2.5	0.1	0.0	1.4
Malí savci	1.1	0.0	0.0	6.1	0.0	1.2	Malí savci	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
Hospodářská zvířata	6.7	2.9	5.9	0.0	0.0	3.9	Hospodářská zvířata	9.8	3.5	2.0	0.0	0.0	4.1
<i>Mammalia</i> indet.	0.0	0.0	3.9	0.0	5.9	1.2	<i>Mammalia</i> indet.	0.0	0.0	0.3	0.0	0.5	0.1
<i>Aves</i>	1.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	<i>Aves</i>	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Rostlinné složky	6.7	5.7	2.0	3.0	0.0	5.4	Rostlinné složky	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1

Porovnání % spotřebované biomasy s dřívějšími saskými studii

	Ansorge et al. 2006 (n= 192)	Wagner et al. 2012 (n=1890)	OWAD (n = 257)
<i>Capreolus capreolus</i>	44.3	55.3	57.11
<i>Cervus elaphus</i>	34.7	20.8	14.4
<i>Dama dama</i>	0	1.5	0.2
<i>Sus scrofa</i>	13.4	17.7	21.4
<i>Rupicapra rupicapra</i>	0	0	0.1
<i>Ovis musimon</i>	5	0.9	0.2
<i>Cervidae indet.</i>	0	0	0.8
<i>Leporidae</i>	2.5	2.9	1.4
Malí savci	0.1	0.1	0
Středně velcí savci		0.1	0
Hospodářská zvířata	0	0.6	4.1
<i>Mammalia indet.</i>	0	0	0.1
<i>Aves</i>	0	0	0.1
Rostlinné složky	0	0.1	0.1

Složení potravy je v porovnávaných studiích obdobné, avšak výsledky projektu OWAD staví na první místo ve spotřebované biomase srnec, následuje prase divoké. Jelen evropský je v této studii až na třetím místě.

Obsah přednášky

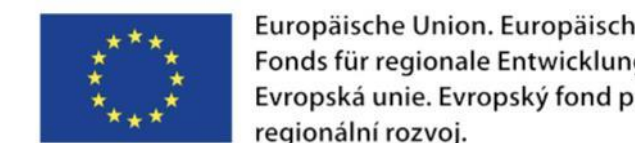
- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- **Ekologie druhu**
  - Prostorové rozšíření vlků v projektovém území
  - Potravní ekologie vlka v Evropě
  - Sumarizace analyzovaných vzorků trusu
  - **Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích – Tomáš Jůnek**
- Management populací vlka v ČR
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr

Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích

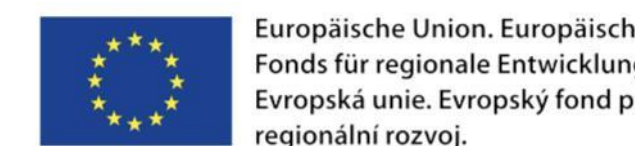
MONITORING POMOCÍ FOTOPASTÍ

- Typ fotopasti: Spypoint Force 11-D (nastavení 3 snímků po sobě)
- Nainstalováno 633 fotopastí v projektovém území
- Celkem fungovaly 25 351 fotodní (počet fotopastí x počet dní záznamu)
- Vlky zachytilo nejméně 126 fotopastí (2018 - 20, 2019 - 59, 2020 - 47)
- Celkem pořízeno 1 172 snímků vlků; 2 325 snímků z dalších zdrojů
- Fotopasti instalovány v dvojím režimu - v kampaních a průběžně

Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích

MONITORING POMOCÍ FOTOPASTÍ - kampaně

Cíl: zjistit časoprostorovou distribuci a relativní početnost vlků a ostatních druhů v jádrovém území výskytu vlků

Metodika: min. 40 fotopastí v síti (1 fotopast/1,25 km²) po dobu 30 dní

Území: Jelení hora (Chomutovsko) - 21.5.-28.6.2018, 31.10.-5.12.2018, 31.5.-10.7.2019, 3.6.-9.7.2020
NP České Švýcarsko - 19.4.-25.5.2018, 6.12.2018-19.1.2019, 22.4.-29.5.2019

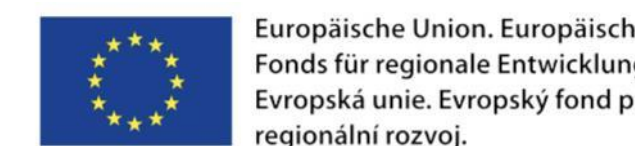
Zjištění:

- Max. osm ze 40 fotopastí zaznamenalo vlky v jedné kampani
- Jelení hora: 9-14 druhů savců, úbytek jelenů v zimě, vlčí reprodukce 2019 a 2020
- NP ČŠ: 13-15 druhů savců, lidé v zakázaných zónách, 3x méně vlků oproti Jelení hoře

Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích

MONITORING POMOCÍ FOTOPASTÍ - průběžně

Cíl: zjistit co nejvíce informací o vlčích v území jejich aktuálního či potenciálního výskytu (složení a početnost smečky, reprodukce, pravidelnost v pohybu vlků)

Metodika: instalace na místa s nejvyšší pravděpodobností záznamu vlků (stezky, lesní cesty, křižovatky, krmelce...)

Území: celé projektové území, lokality s hlášeným či očekávaným výskytem vlků

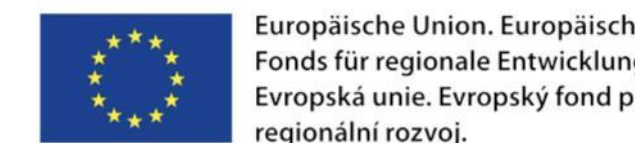
Zjištění:

- nainstalováno 331 fotopastí, 53 zaznamenalo vlky
- potvrzení reprodukce v lokalitách Hohwald (2017, 2019, 2020), Cunnewalde (2018), Jelení hora (2018), Fláje (2020) a Lužické hory (2020)

Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích

MONITORING POMOCÍ FOTOPASTÍ - vlk vs. kořist

Hypotéza: druhy, které vlk loví, budou své chování uzpůsobovat novému riziku, které pro ně nově příchozí predátor představuje

Metodika: vyhodnocení cirkadiální aktivity vlků a kořisti

Zjištění (meziročně 2018-2019):

- Jelení hora (3x reprodukce vlků) - pokles relativní početnosti jelenů a muflonů, 10% pokles v rozšíření jelena a srnce
- NP ČŠ (bez vlčí reprodukce) - relativní početnost jelena nezměněna, nárůst výskytu jelena, srnce, prasat

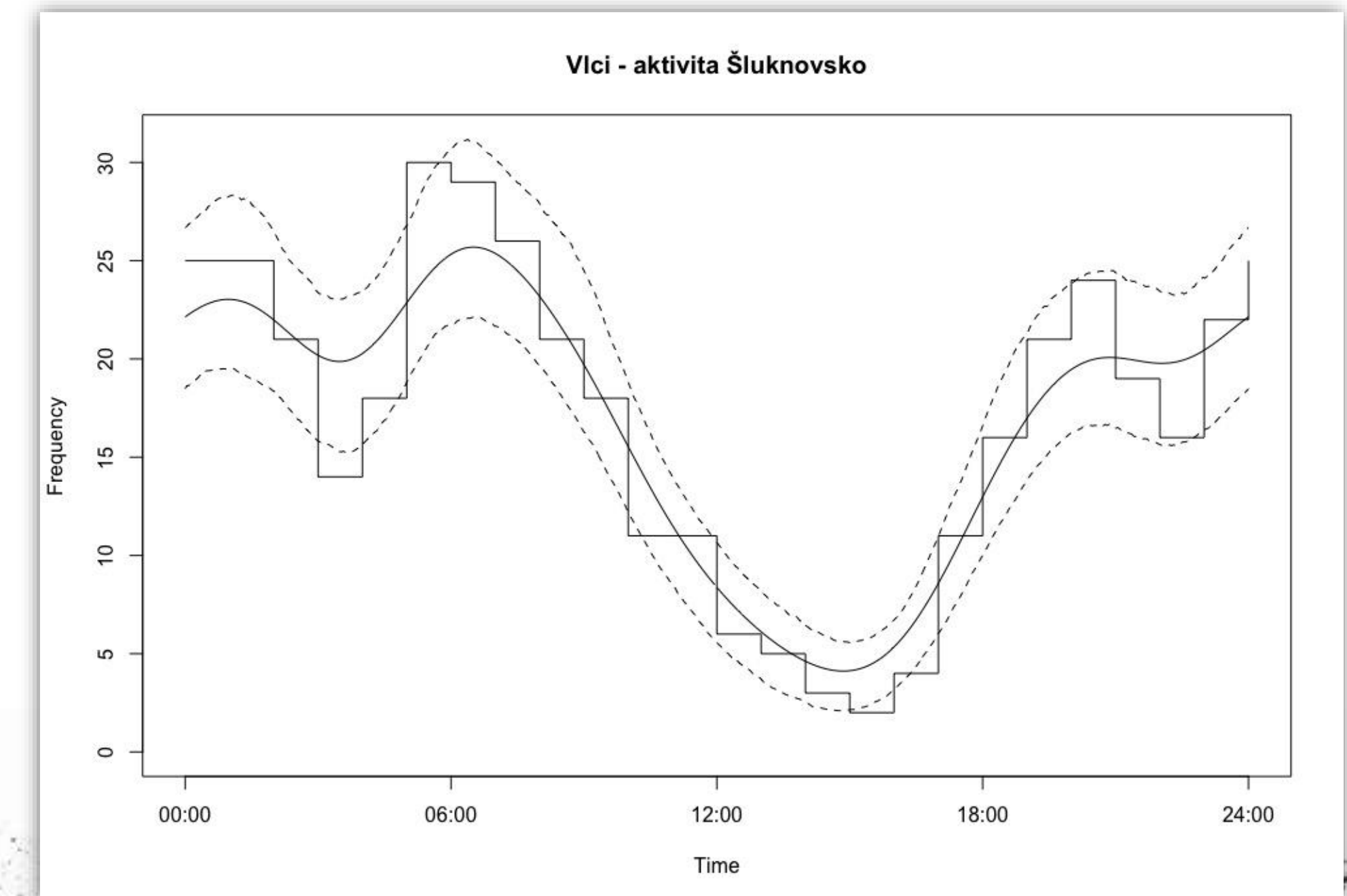
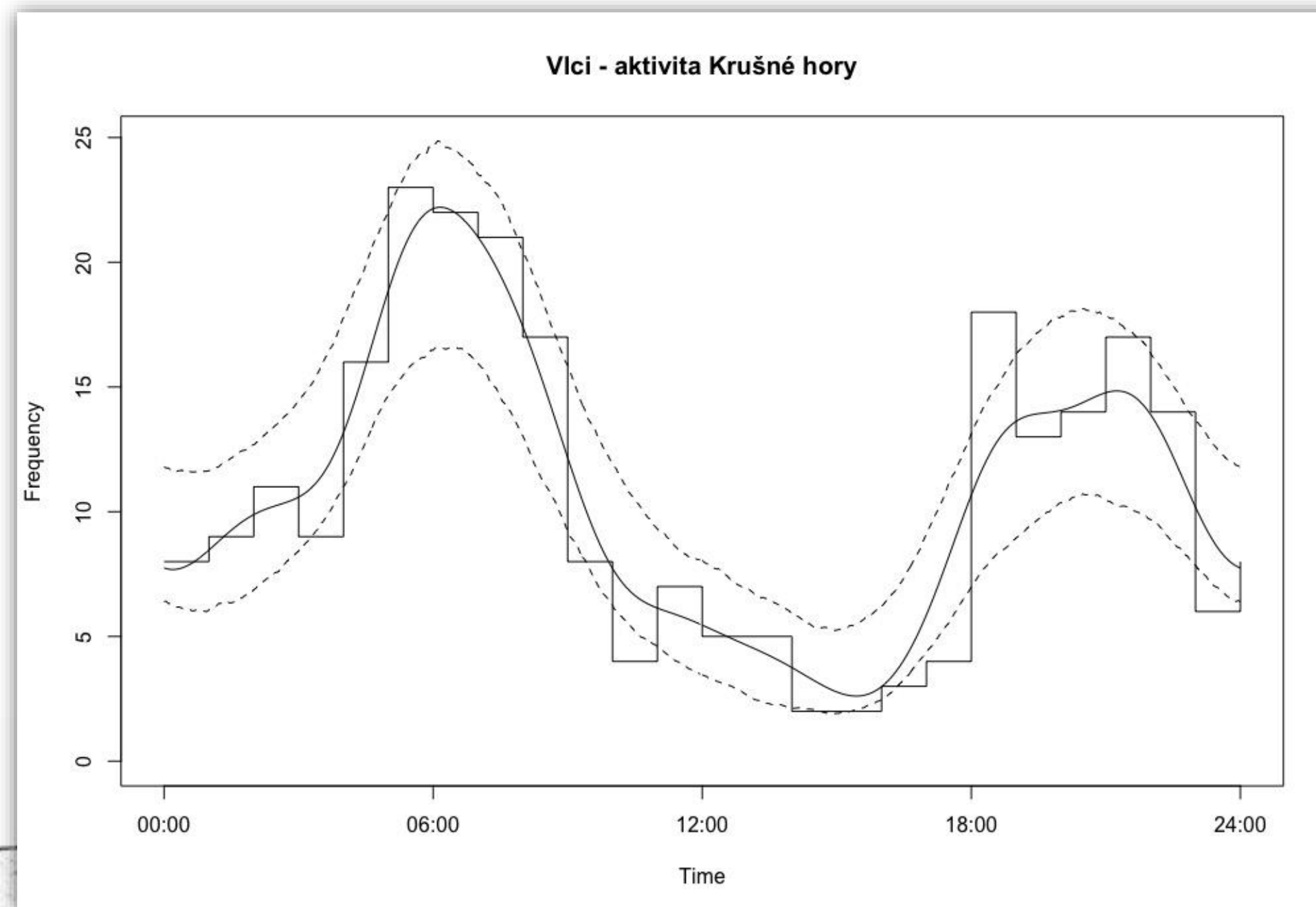
Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích

MONITORING POMOCÍ FOTOPASTÍ - vlčí aktivita

Zjištění:

Celková cirkadiální aktivita vlků z našich dat vykazuje výrazný posun k noci s vrcholy aktivity v ranních a večerních hodinách (tzv. krepuskulární aktivita)

- Krušné hory - vlci aktivní 48 % možného času z 24 hodin
- Šluknovsko - vlci aktivní 65 % možného času z 24 hodin

Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- Ekologie druhu
- **Management populací vlka v ČR**
  - Realizace programu péče v ČR – Jindřiška Jelínková
  - Aktuální stav škod způsobených vlky v ČR
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr

Realizace Programu péče v ČR

Cíl: Přispět k zajištění příznivého stavu druhu a současně socioekonomické přijatelnosti výskytu populace vlka v ČR

- dotace na realizaci preventivních opatření (zabezpečení stád)
- náhrada škod
- řešení „nápadných“ vlků
- ochrana biotopu vlka
- informovanost, osvěta, výzkum, monitoring

Příznivý stav:

Definován Směrnicí 92/43/EHS, resp. § 3 písm. t) ZOPK zjednodušeně tak, že se populace druhu dlouhodobě udržuje jako **životaschopná** ve svém přírodním stanovišti, přirozený **areál** rozšíření není a **nebude** v dohledné budoucnosti **omezen** a budou existovat dostatečně **velká stanoviště** k dlouhodobému zachování jeho populací.

Realizovaná opatření Programu péče v ČR

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung. Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

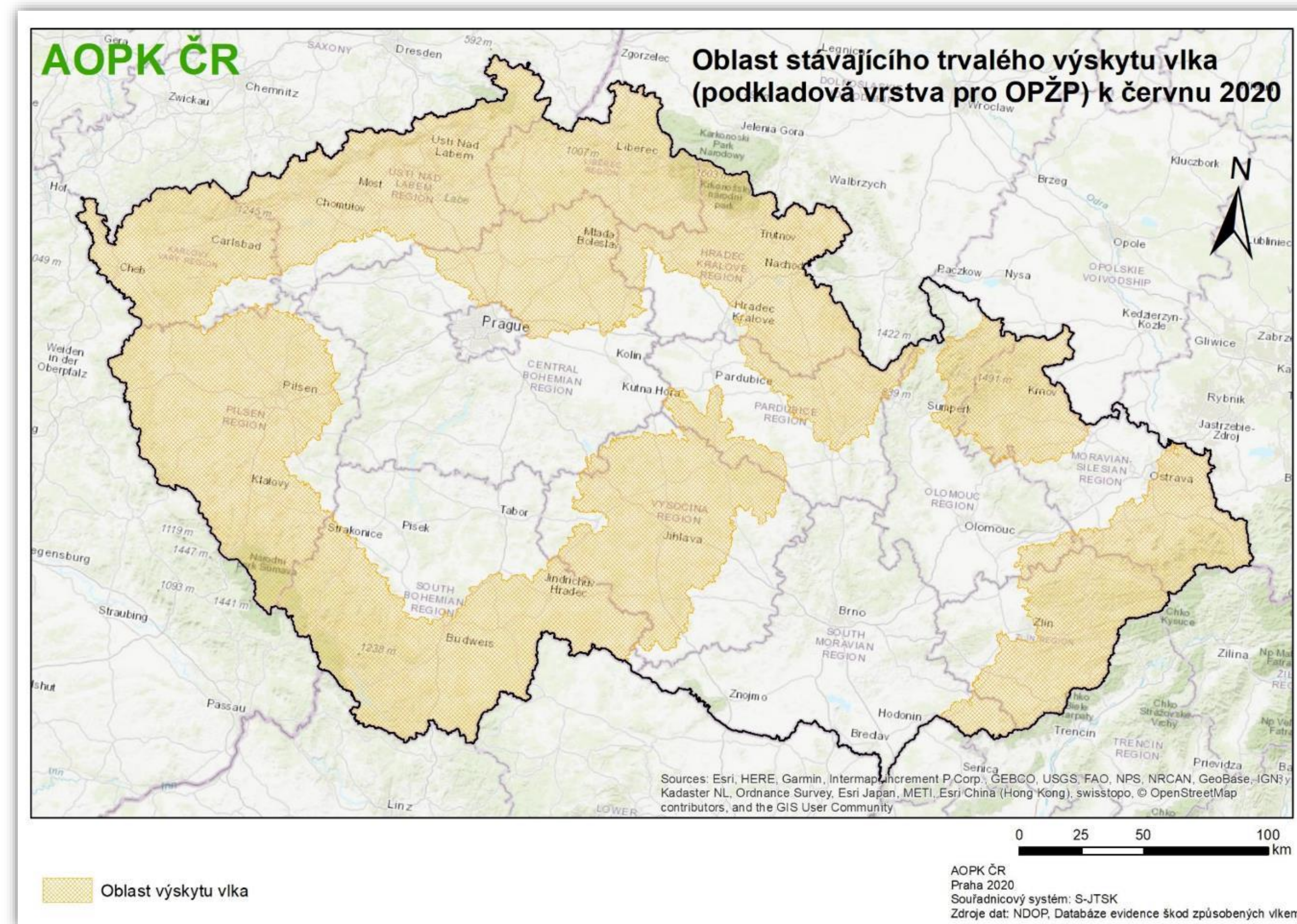

Obč. spol. s r. o. Hallo Nachbar. Interreg VA / 2014 - 2020

Určení standardu ochrany hospodářských zvířat a tvorba manuálu preventivních opatření

Financování preventivních opatření – OPŽP (ohradníky, košáry, pastevečtí psi)

Podpora zvýšených nákladů na organizaci pastvy v oblastech výskytu vlka

Realizovaná opatření Programu péče v ČR

Úprava současných podmínek poskytování náhrad škod

- Ceníky hospodářských zvířat – hodnotit plemenná, chovná a jatečná zvířata
- Zahrnout další druhy hospodářských zvířat (farmové chovy jelenovitých) a zájmové chovy
- Vícenáklady za kafilerii a povinný veterinární posudek
- U oborních chovů je nutné dořešit právní otázky poskytování náhrad
- Jednotný systém v celé ČR (šetření, vyplácení, evidence škod)

Nápadní jedinci

- Postup při výskytu nápadně se chovajících jedinců vlka
- Prevence „synantropizace“ a ztráty plachosti
- Prevence hybridizace vlka se psem
- Evidence vlků v chovech a omezení chovu v lidské péči

Zajištění ochrany biotopu vlka

Monitoring, Výzkum

Informovanost, Osvěta

Co se v Programu péče o vlka již podařilo

- **100 % podpora preventivních opatření v aktuálních výzvách z OPŽP (doporučené typy ohrad, pastevečtí psi)**
- **Návod k místnímu šetření při útoku + aktualizovaný formulář protokolu**
- **Zpracování konceptu „nápadných jedinců“ (ztráta plachosti) – jak definovat problematického jedince a jak postupovat dále**
- **Standard AOPK ČR k ochraně hospodářských zvířat před útoky vlků a dalších velkých šelem**
- **Metodika monitoringu velkých šelem**
- **Smlouvy o výzkumu s odbornými institucemi**

Obsah přednášky

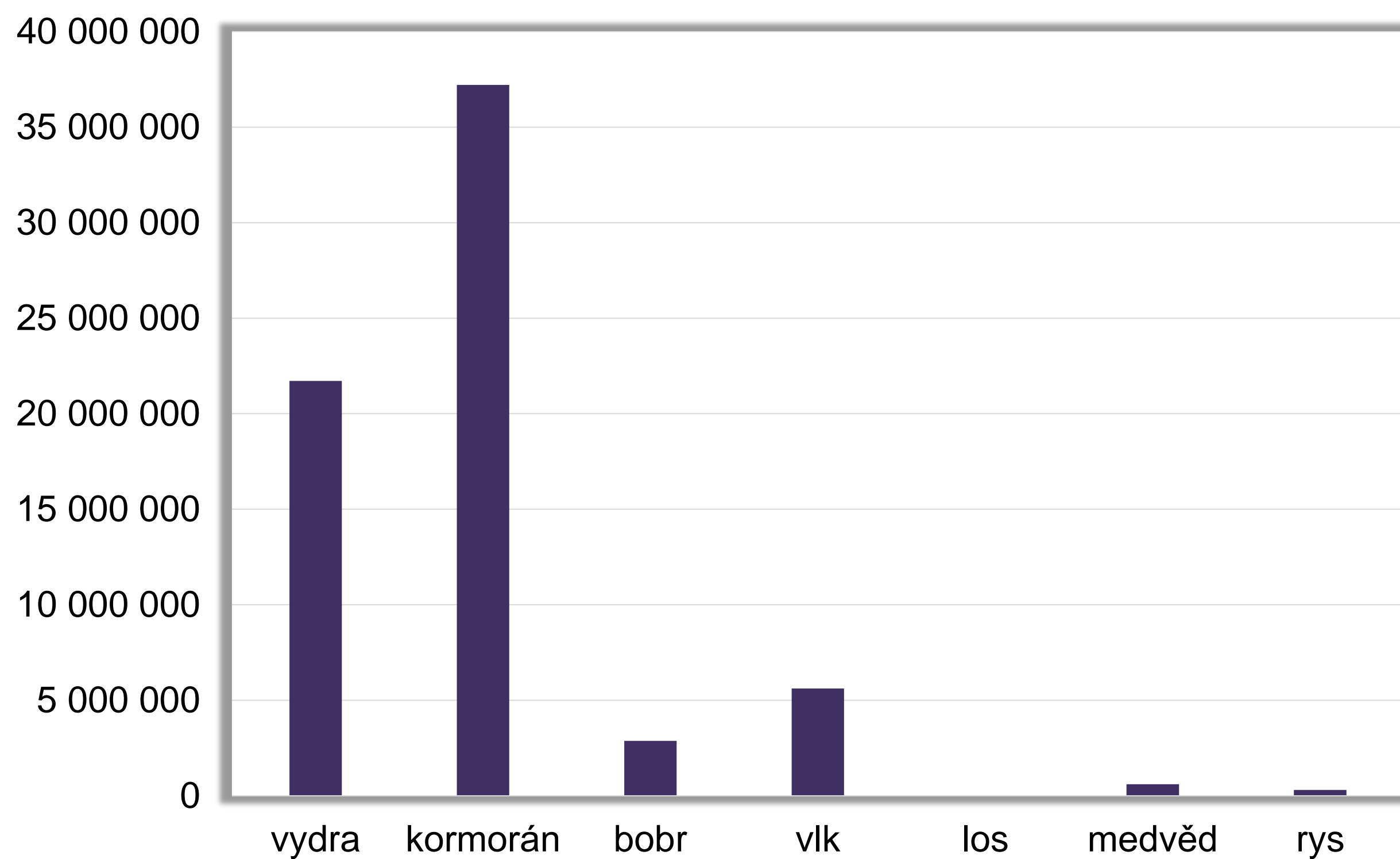
- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- Ekologie druhu
- **Management populací vlka v ČR**
  - Realizace programu péče v ČR
  - **Aktuální stav škod způsobených vlky v ČR – Simona Poláková**
- Přínosy projektu OWAD
- Závěr

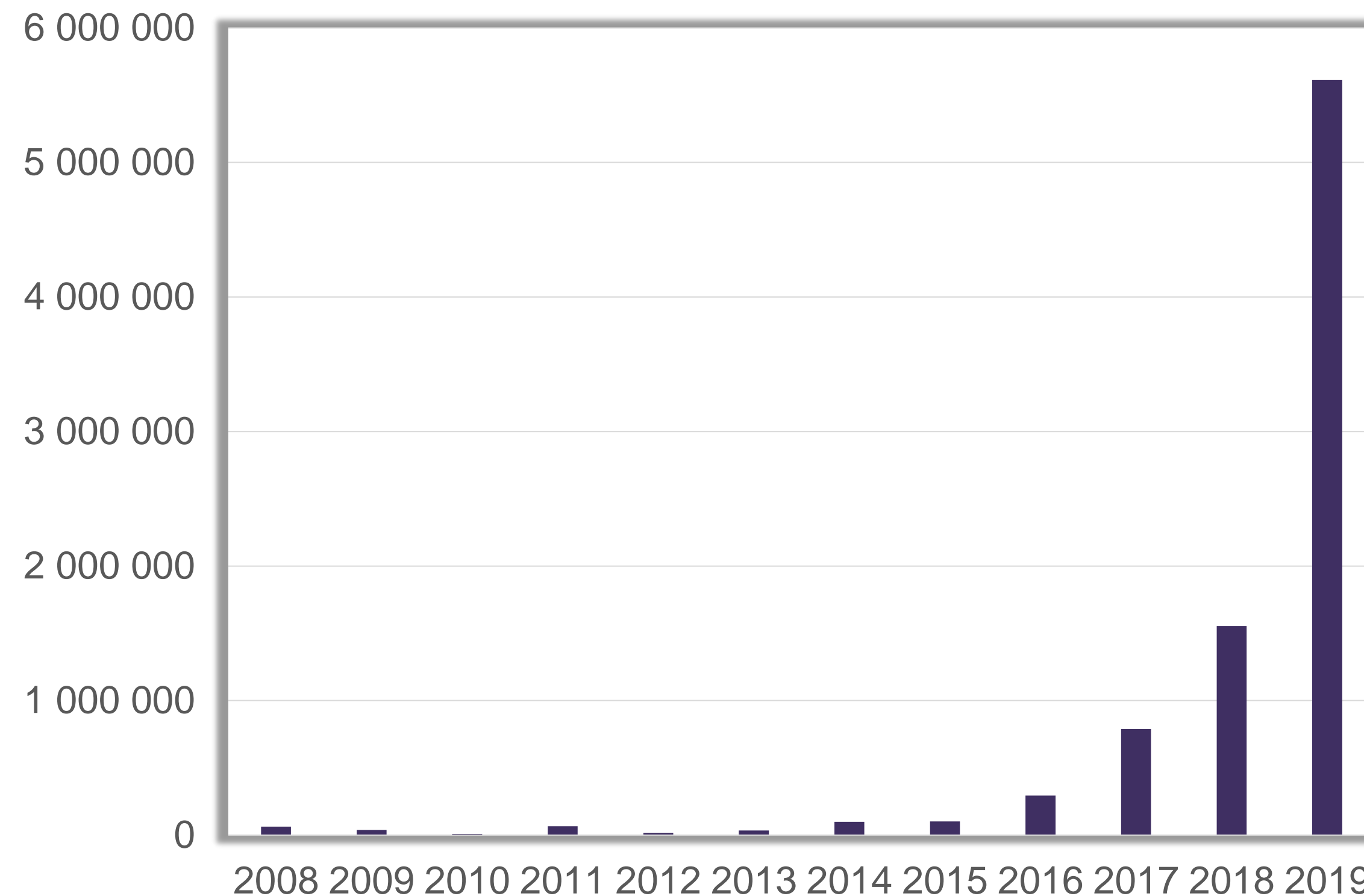

Aktuální stav škod způsobených vlky v ČR

Náhrady škod dle zák. 115/2000 Sb. za rok 2019

Škody způsobené vlkem 2008 - 2019

Aktuální stav škod způsobených vlky v ČR

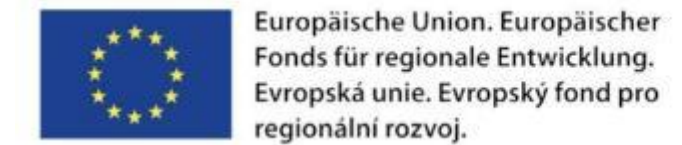
Program péče o vlka a doprovodné legislativní dokumenty

- Program péče o vlka - interní dokument OP na 10 let, plánovány aktualizace (Schválen březen 2020)
- Vyhláška č. 360/2000 Sb. o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy (Nová ve finální fázi schvalování, předpokládá se přijetí v první polovině 2021)
- Zákon č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (Připravovaná novela)

Aktuální stav škod způsobených vlky v ČR

Zákon č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy - Nedostatky z pohledu vlka

- Nejasnosti při náhradě plemenných kusů
- Nejsou propláceny zaběhnuté kusy
- Není stanoveno povinné minimální zabezpečení hosp. zvířat
- Problematika budoucího přínosu domestikovaných zvířat
- Neřešeny vyvolané náklady – povinné veterinární vyšetření, kafilerie
- Škody na zájmových a farmových chovech
- Zdlouhavý proces přes několik organizací

- Část řešena v úpravě vyhlášky 360, zbytek nutná novelizace zákona

Náhrady škod

Úprava vyhlášky č. 360/2000 Sb.

- Velké šelmy – legislativní zakotvení pro ceníky (= vyšší závaznost než u „doporučení“)
- Ceník sestaven ve spolupráci se svazy chovatelů (SCHOK, SCHMS).
- Použití ceníku doporučilo v rámci společného jednání MŽP a MZe
- Nabízí nevhodnou možnost volby mezi cenou za kus nebo kg hmotnosti

Kategorie	Výše náhrad
Jehňata a kůzlata do 12 měsíců věku	150 Kč/kg nebo 3 500 Kč/ks
Bahnice, kozy a neplemenní berani	200 Kč/kg nebo 6 000 Kč/ks
Plemenný beran nebo kozel „v odchovu“*	300 Kč/kg nebo 10 000 Kč/ks
Plemenný beran nebo kozel**	15 000 Kč/ks
Dojená ovce s mléčnou produkcí	19 680 Kč/ks
Užitkové tele do 10 měsíců věku - býček	24 000 Kč/ks
Užitkové tele do 10 měsíců věku - jalovice	15 000 Kč/ks

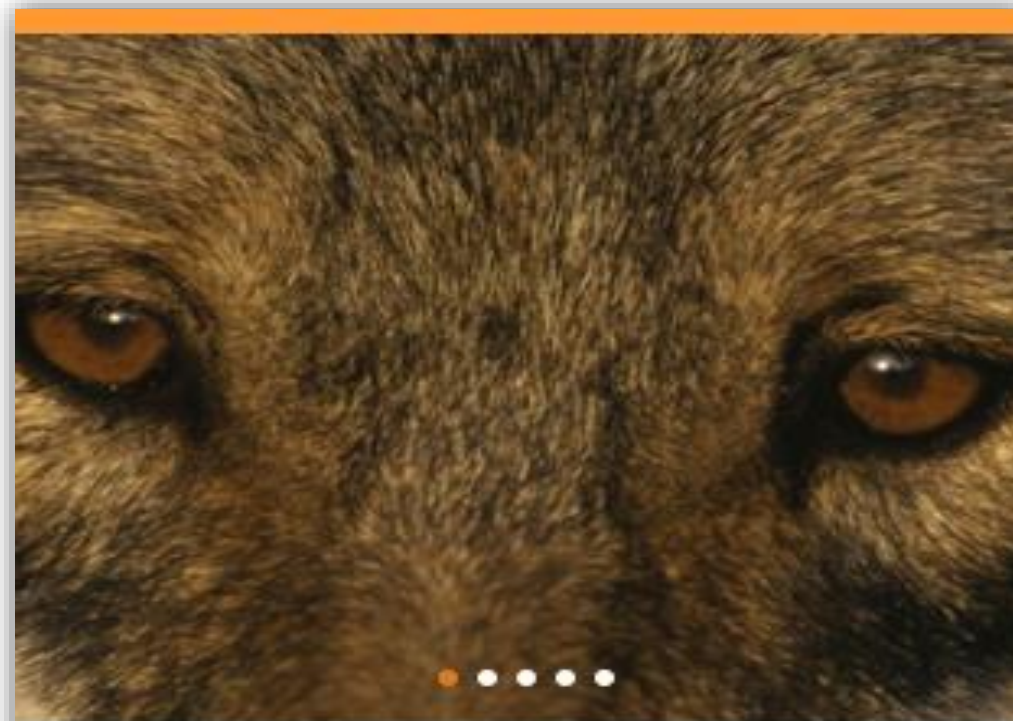
* Plemeník splňuje požadavky na zařazení do plemenitby (rodiče zapsané do plemenné knihy, splňuje podmínky stanovené radou plemenných knih pro klasifikaci, plemeník byl vybrán do odchovu oprávněnou osobou dle plemenářského zákona).

** Doloženo potvrzením o původu (POP).

Pohotovostní linky

e. Vzbuzuje respekt a obdiv, někdy ale i obavy. Lidé jej nemilosrdně ukazují, že v krajině je možné hospodařit a zároveň tu mohou žít ovatelům ovcí i návštěvníkům přírody. Seznamte se s naším staror

Prevenice škod

i ochránit své stádo

z. 115/2000 St

Škodní událost

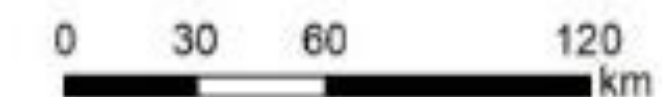
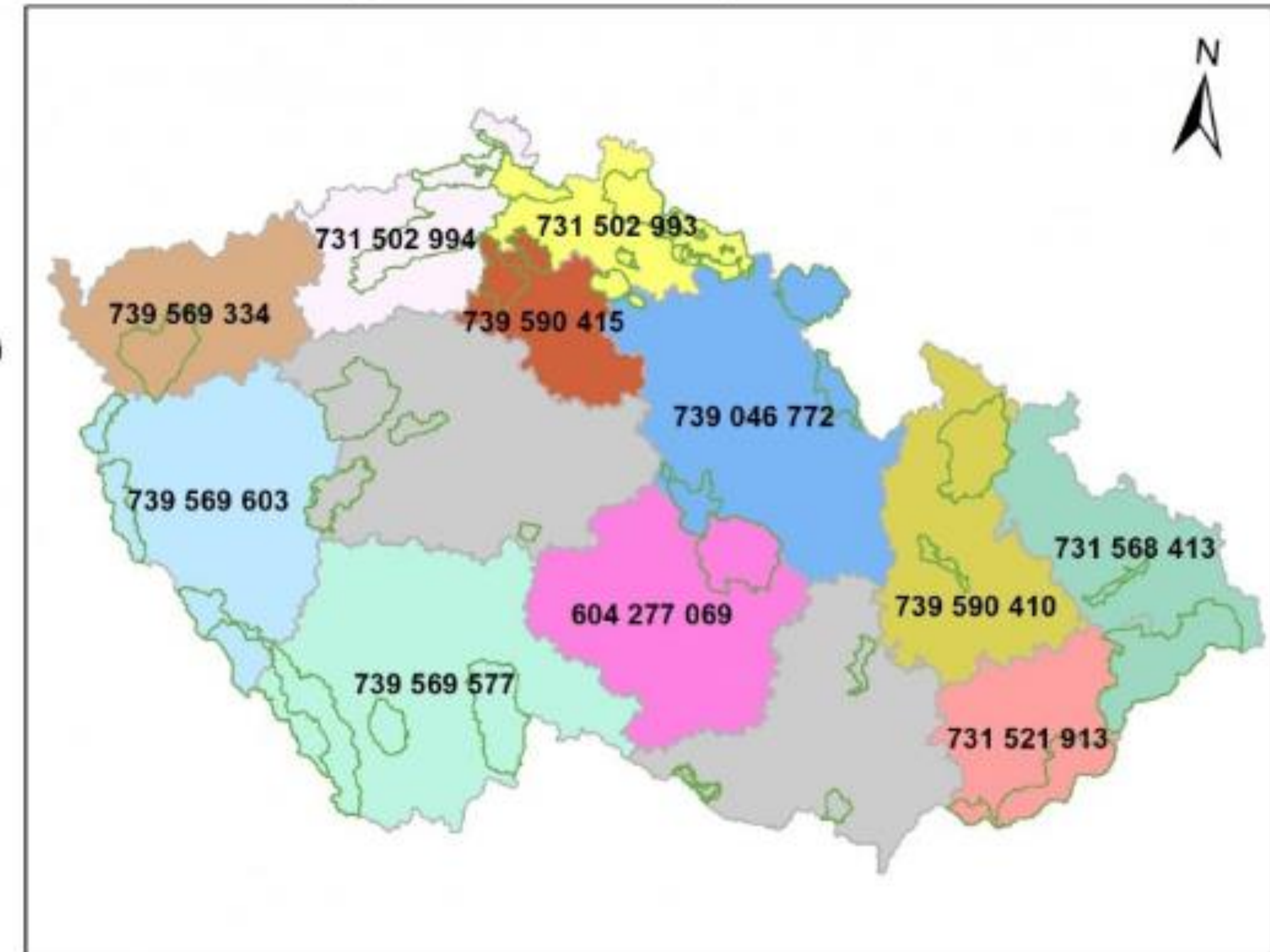
Jak postupovat v případě vznik škody způsobené vlkem

www.navratvlku.cz

AOPK ČR

Pohotovostní linky AOPK ČR pro šetření škod na hosp. zvířatech způsobených velkými šelmami ve dnech pracovního volna

- Velkoplošné chráněné území
- RP Jižní Morava
- RP Jižní Čechy
- RP Liberecko
- RP Olomoucko
- RP SCHKO Beskydy
- RP SCHKO Bílé Karpaty
- RP SCHKO Kokofínsko - Máchův kraj
- RP SCHKO Poodří
- RP SCHKO Slavkovský les
- RP SCHKO České středohoří
- RP SCHKO Český les
- RP SCHKO Žďárské vrchy
- RP Střední Čechy
- RP Východní Čechy

Obsah přednášky

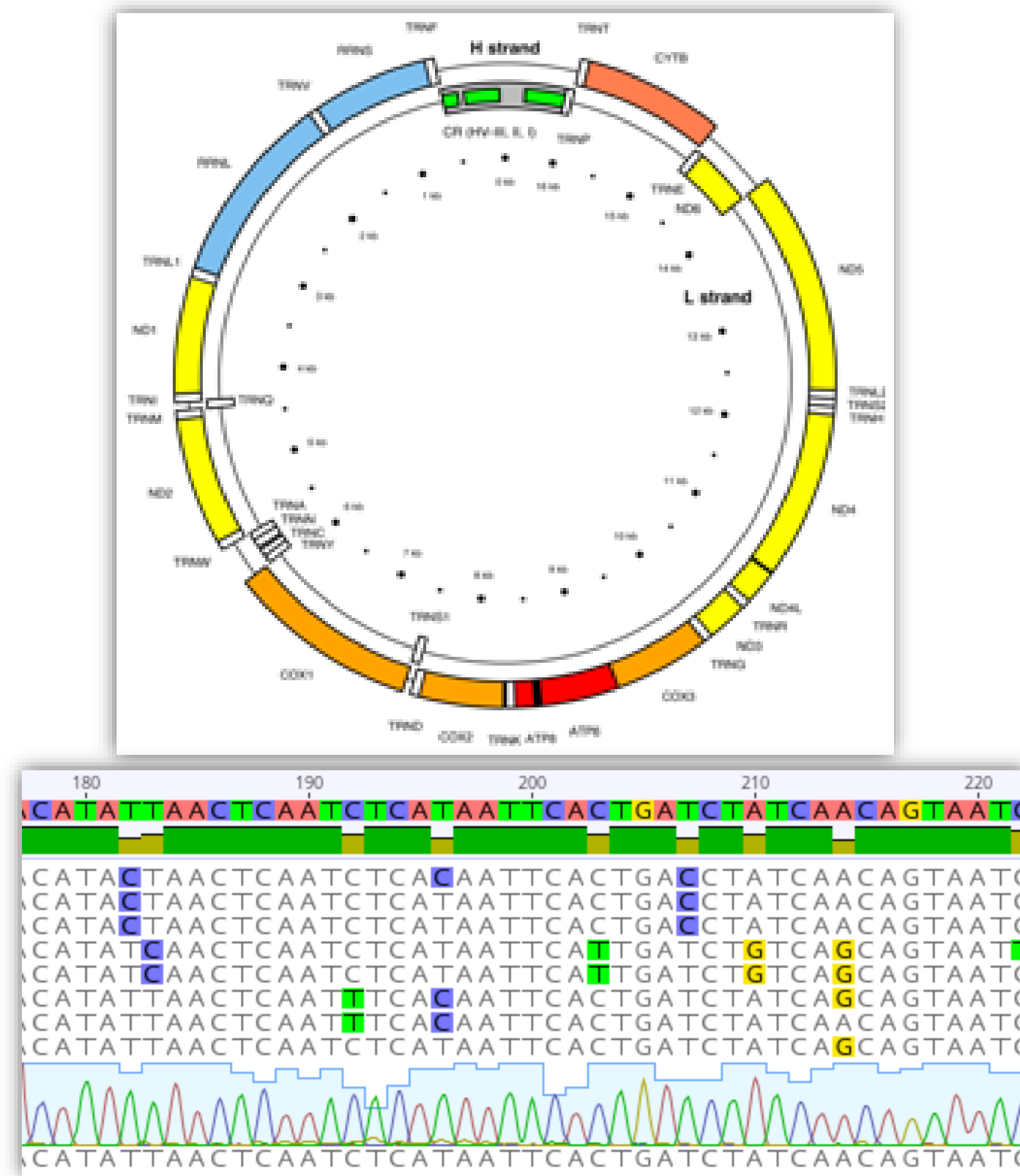
- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- Ekologie druhu
- Management populací vlka v ČR
- **Přínosy projektu OWAD**
  - **DNA identifikace jedinců ve středoevropském prostoru – Pavel Hulva**
  - Validovaný systém monitoringu
  - Realizace a vyhodnocení preventivních opatření k ochraně stád v projektovém území OWAD
  - Práce s veřejností
- Závěr

Genetické markery

Kontrolní část mitochondriální DNA

maternální dědičnost

Amelogenin

XX

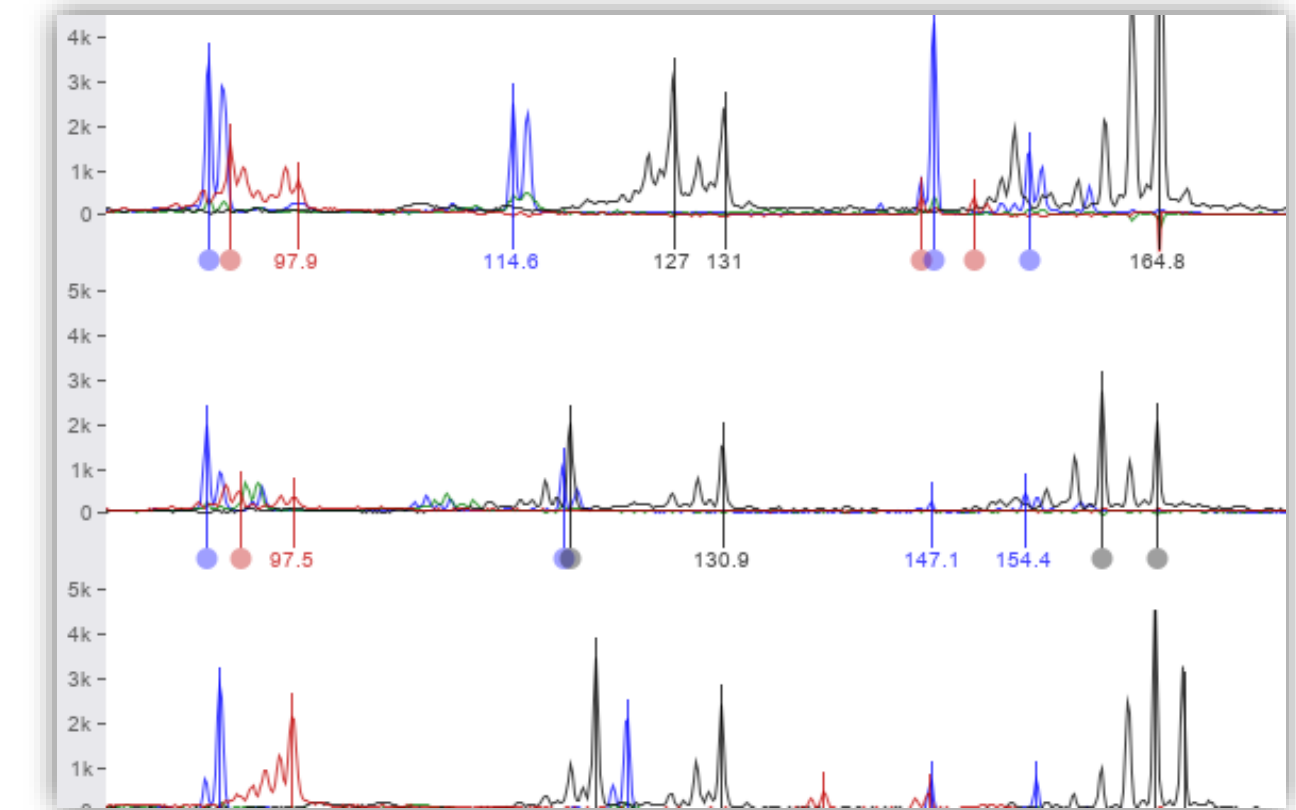

XY

určení pohlaví

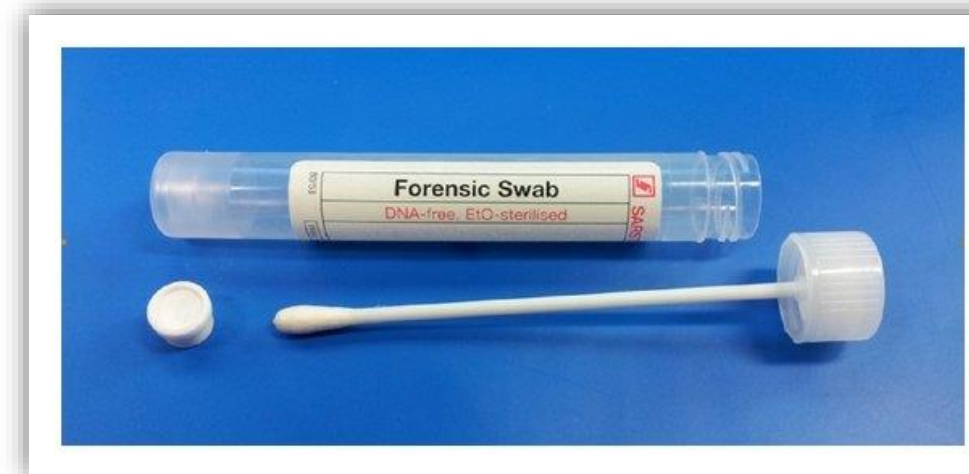
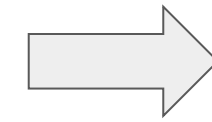
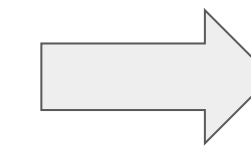
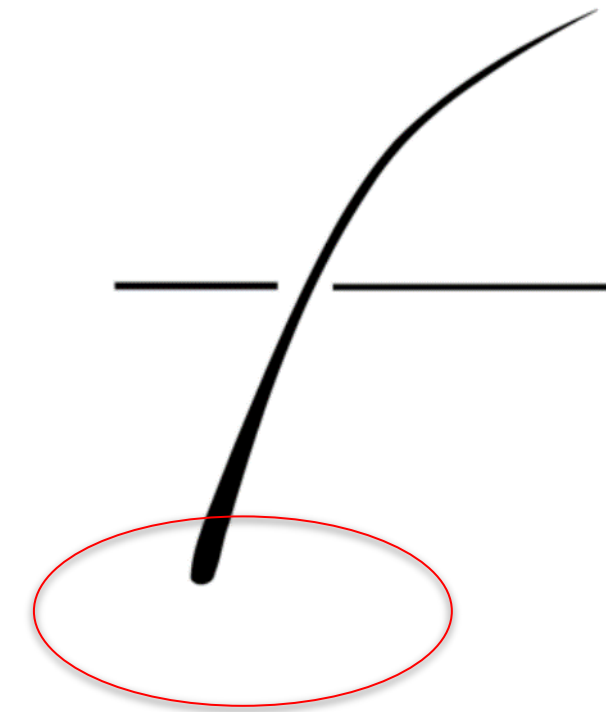
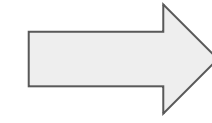
Mikrosatelity (21 lokusů jen ČR vzorky, 13 lokusů CEWolf s německými vzorky)

individuální identifikace
populační struktura

Typy vzorků

Úspěšnost analyzovaných vzorků

Typ a počet zpracovaných vzorků na UK a jejich úspěšnost určení genotypu

typ vzorku	počet vzorků	úspěšnost určení genotypu	úspěšnost určení haplotypu
stěr	34 (ve filtračním papíru)	~38% (13x úspěšný, 21x neúspěšný)	~83% (5x úspěšný, 1x neúspěšný) 7 vzorků neanalyzováno (jiný druh)
trus	14 (v ethanolu)	~21% (3x úspěšný, 11x neúspěšný)	~66% (2x úspěšný)
tkáň	1	~100% (1x úspěšný)	~100% (1x úspěšný)
srst	5	~40% (2x úspěšný)	~100% (2x úspěšný)

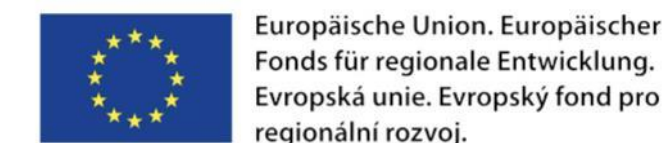
Vzorky vyřazené z následujících analýz

kód genetika	kód donora	druh
CW18_22	A1st	<i>Canis lupus f. familiaris</i>
CW18_37	A8st	<i>Vulpes vulpes</i>
CW18_38	A4st	nemožné určit
CW18_63	CZA2	<i>Canis lupus f. familiaris</i>
CW19_62	CZVIN12	nemožné určit
CW19_118f	SEVERNI18082019	<i>Vulpes vulpes</i>
CW20_140	VSEMILY20052020	<i>Canis lupus f. familiaris</i>

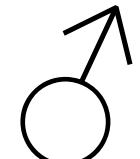
Dynamika analyzovaných vzorků

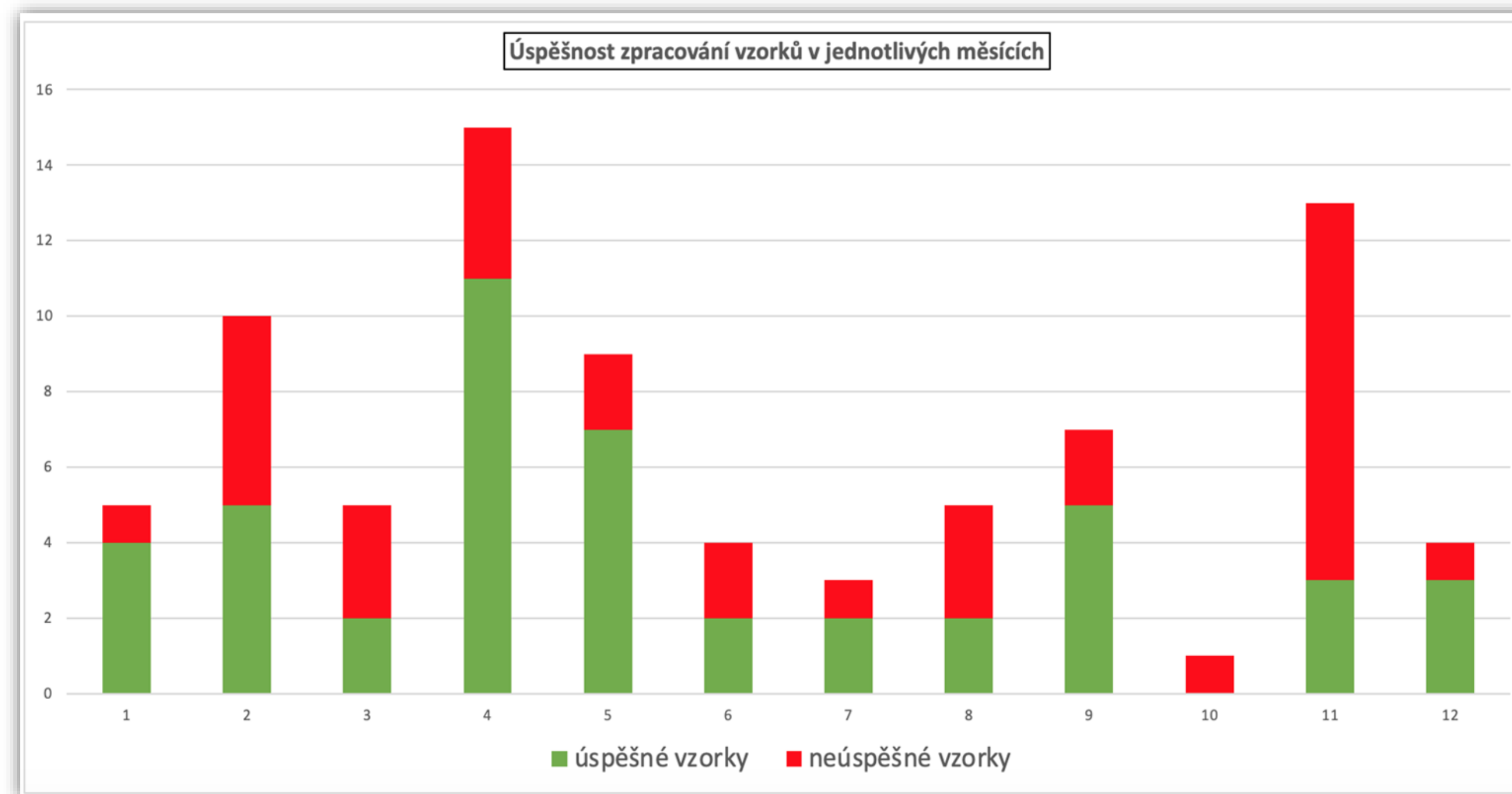

Úspěšnost zpracování vzorků v jednotlivých měsících.
Zahrnuje i vzorky analyzované v Museu Senckenberg

Počty zpracovaných vzorků a počty identifikovaných jedinců za sezóny 2015/2016 - 2020/2021
Zahrnuje i vzorky analyzované v Museu Senckenberg

sezóna	sezóna 2015/2016	sezóna 2016/2017	sezóna 2017/2018	sezóna 2018/2019	sezóna 2019/2020	sezóna 2020/2021
počet úspěšně určených genotypů	3	5	10	13	5	1
počet identifikovaných jedinců	2	4	7	11	5	1

24 jedinců 14 10

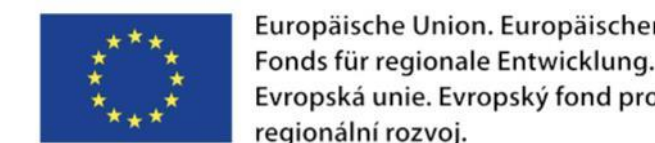
Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- Ekologie druhu
- Management populací vlka v ČR
- **Přínosy projektu OWAD**
  - DNA identifikace jedinců ve středoevropském prostoru
  - **Validovaný systém monitoringu – Lukáš Žák**
  - Realizace a vyhodnocení preventivních opatření k ochraně stád v projektovém území OWAD
  - Práce s veřejností
- Závěr

Validovaný systém monitoringu

Monitoring

Průzkum území zaměřený na vyhledávání pobytových znaků.

Pobytové znaky

Stopy a stopní dráhy, trus, značkování (moč), srst, zabitá kořist (hospodářská + divoce žijící), pozorování, vytí, ostatní nálezy (uhynulý jedinec, nora, pelech, shromaždiště, telemetrovaný jedinec)

Použita metoda

SCALP (Status and Conservation of the Alpine Lynx Population) metodika používaná k monitoringu velkých šelem v Německu. Podrobné informace v *Monitoting of Large Carnivores in Germany*.

Pro všechny výše uvedené pobytové znaky existují přesně definované podmínky pro zařazení do příslušné kategorie podle SCALP

Terénní výzkum

Formou pochůzek v mapovacích čtvercích (5x5km)

Analýza vzorků

Senckenberg Museum, Ústav biologie obratlovců Akademie věd v Brně, ČZU v Praze, Státní veterinární ústav

SCALP Kategorie

C1 - Nezpochybnitelný důkaz (tvrdá data)

jednoznačné potvrzení přítomnosti velké šelmy (DNA analýza, uhynulý jedinec, průkazný snímek z fotopasti, odchyt živého zvířete)

C2 - Potvrzené pozorování (objektivní data)

nálezy, které splňují všechny podmínky pro zařazení do C2 na základě kritérií uvedených v *Monitoting of Large Carnivores in Germany* (např. trus: délka, průměr, zápach, složení, místo, fotodokumentace, vyplněný protokol)

C3 - Nepotvrzené pozorování (subjektivní data)

nálezy, snímky, pozorování, které nesplňují podmínky pro C2

C3a - Pravděpodobné

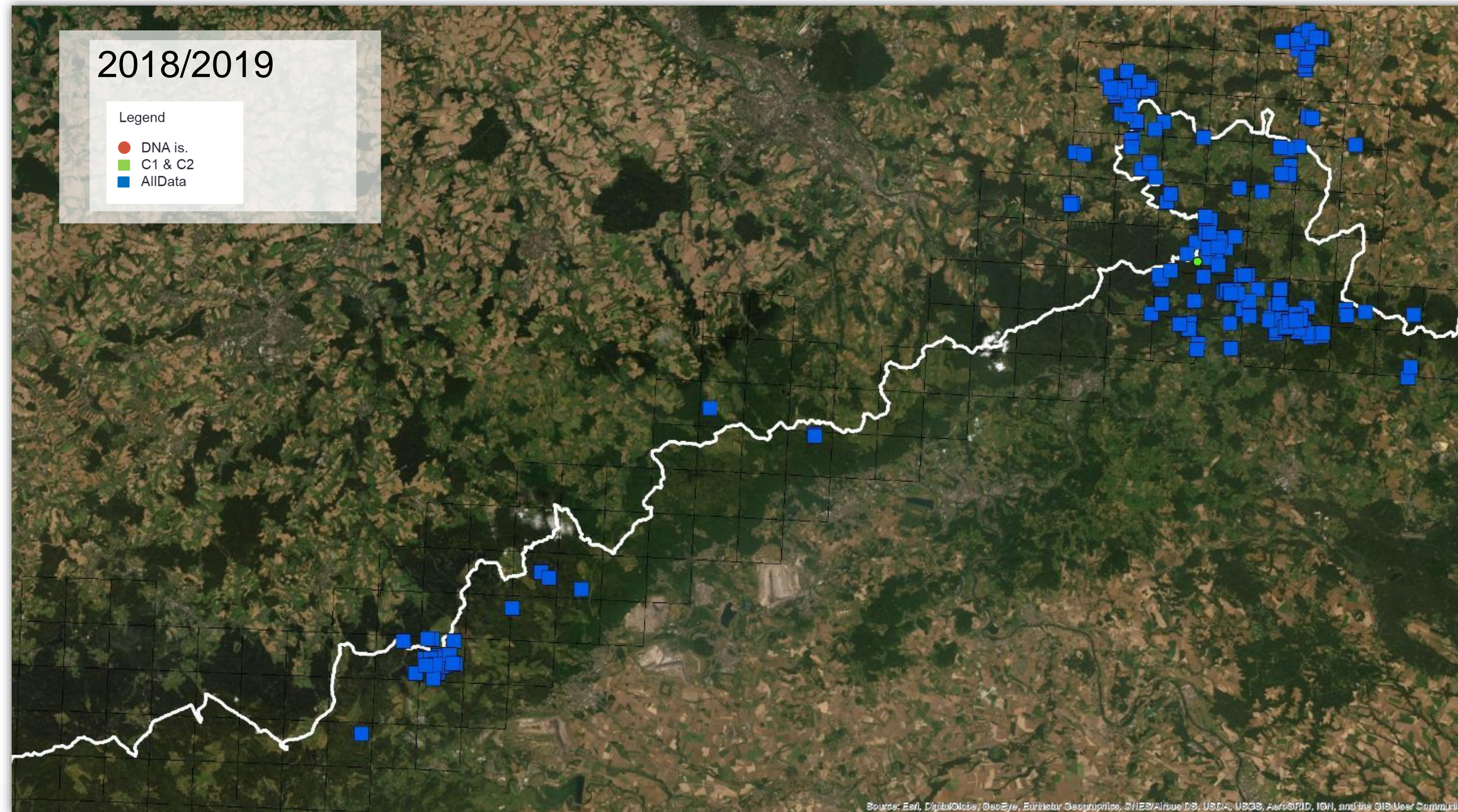
C3b - Nepravděpodobné

F (chybné pozorování)

nálezy a informace, které vlka nepotvrzují (špatně určený trus)

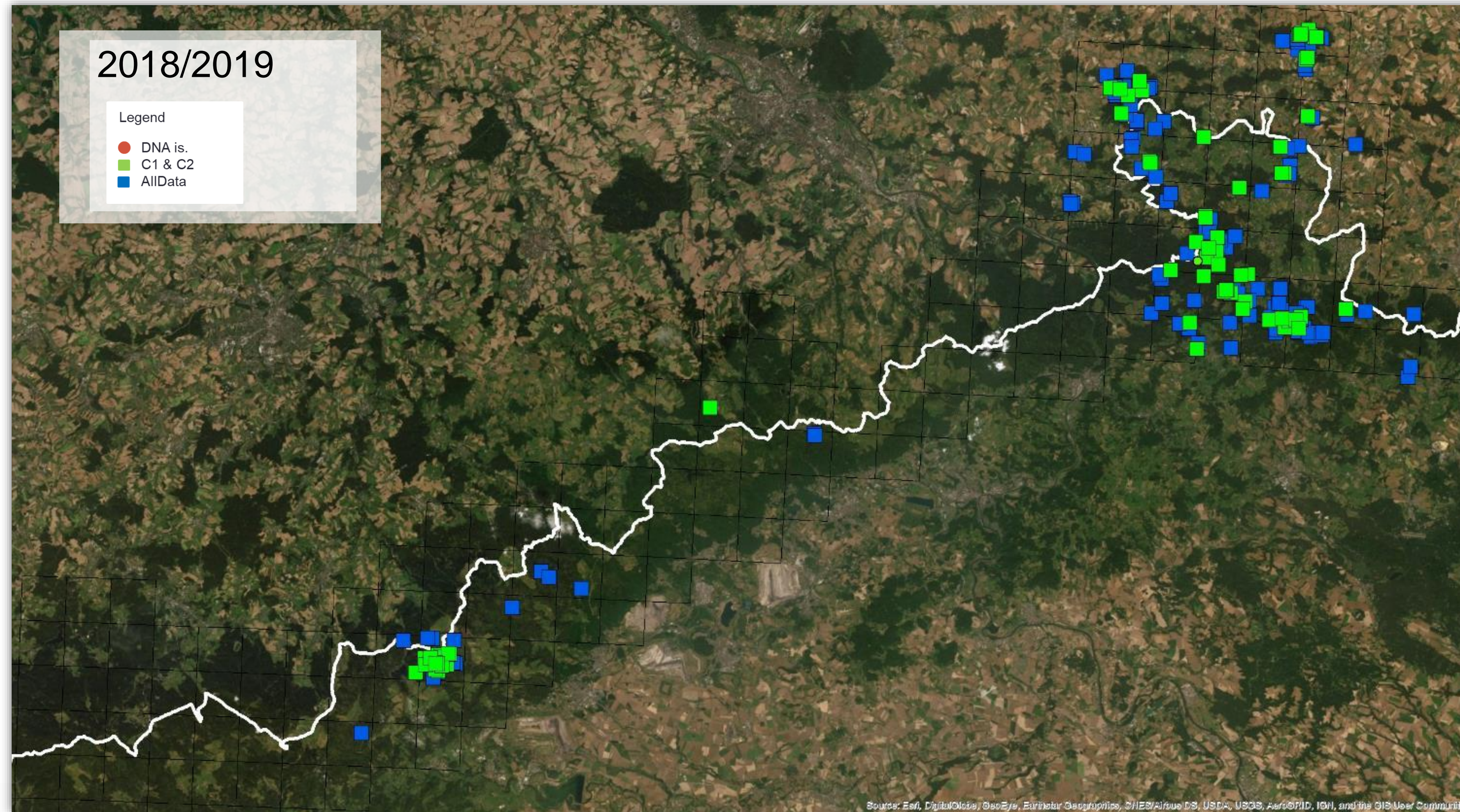
Validovaný systém monitoringu

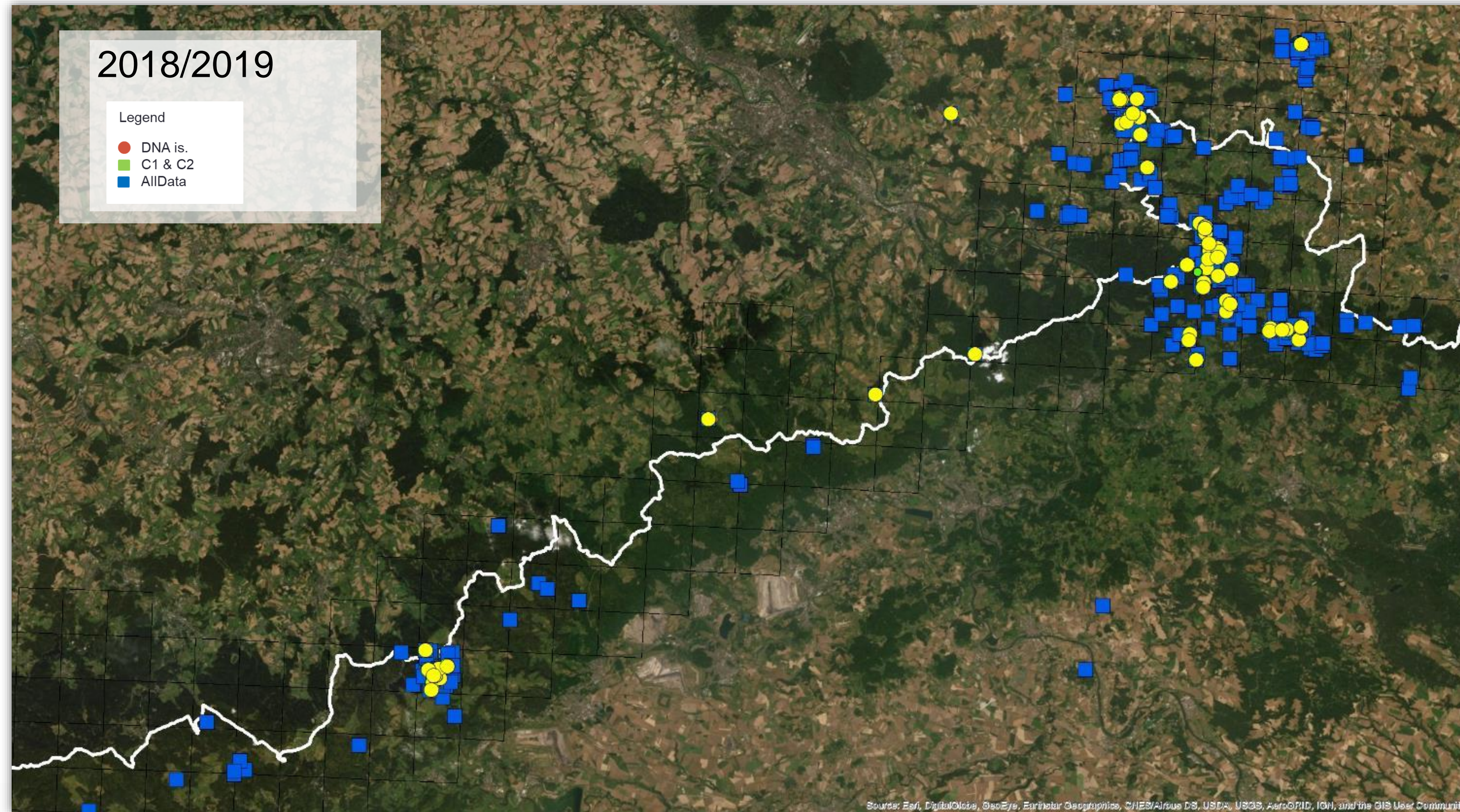

Validovaný systém monitoringu

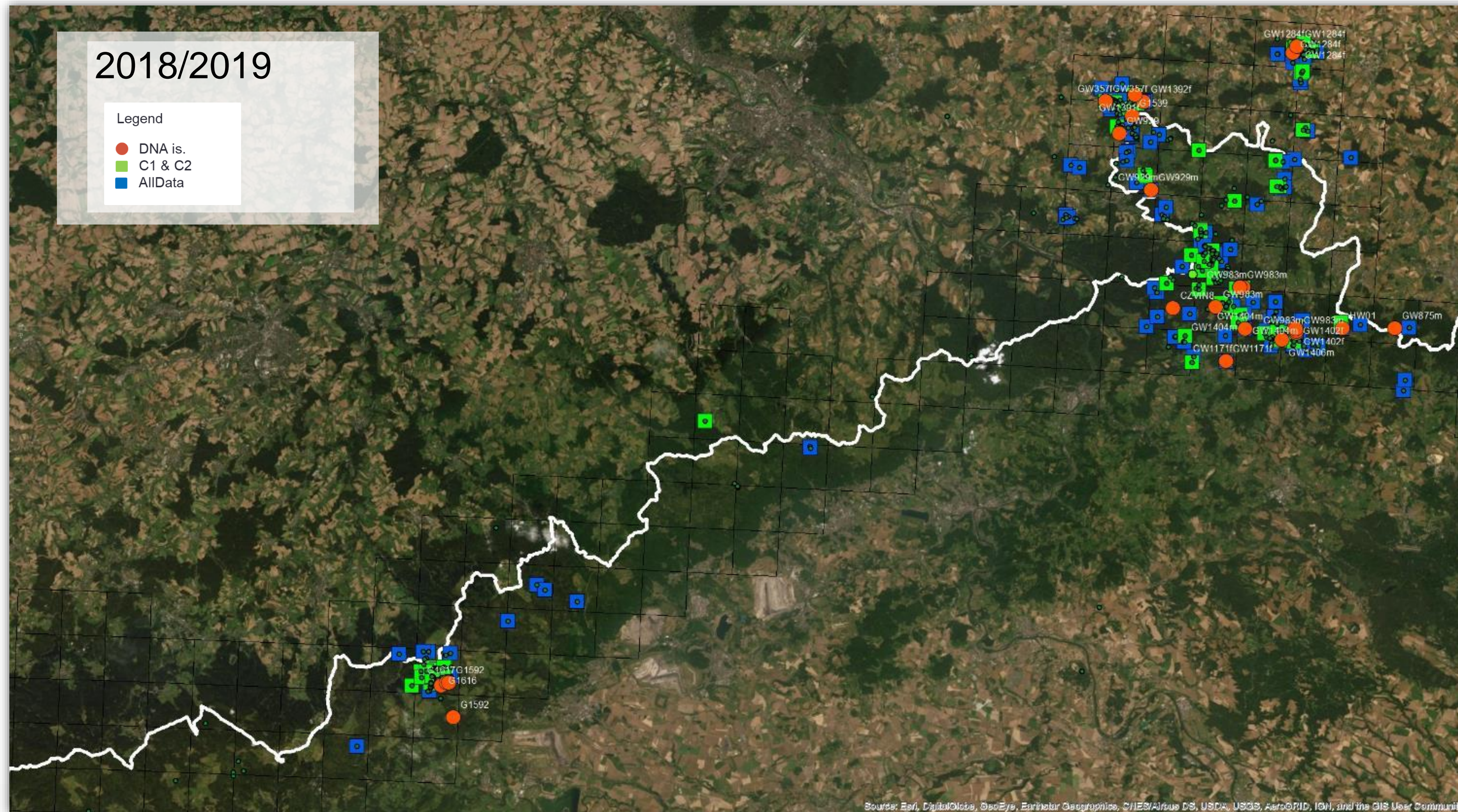

Validovaný systém monitoringu

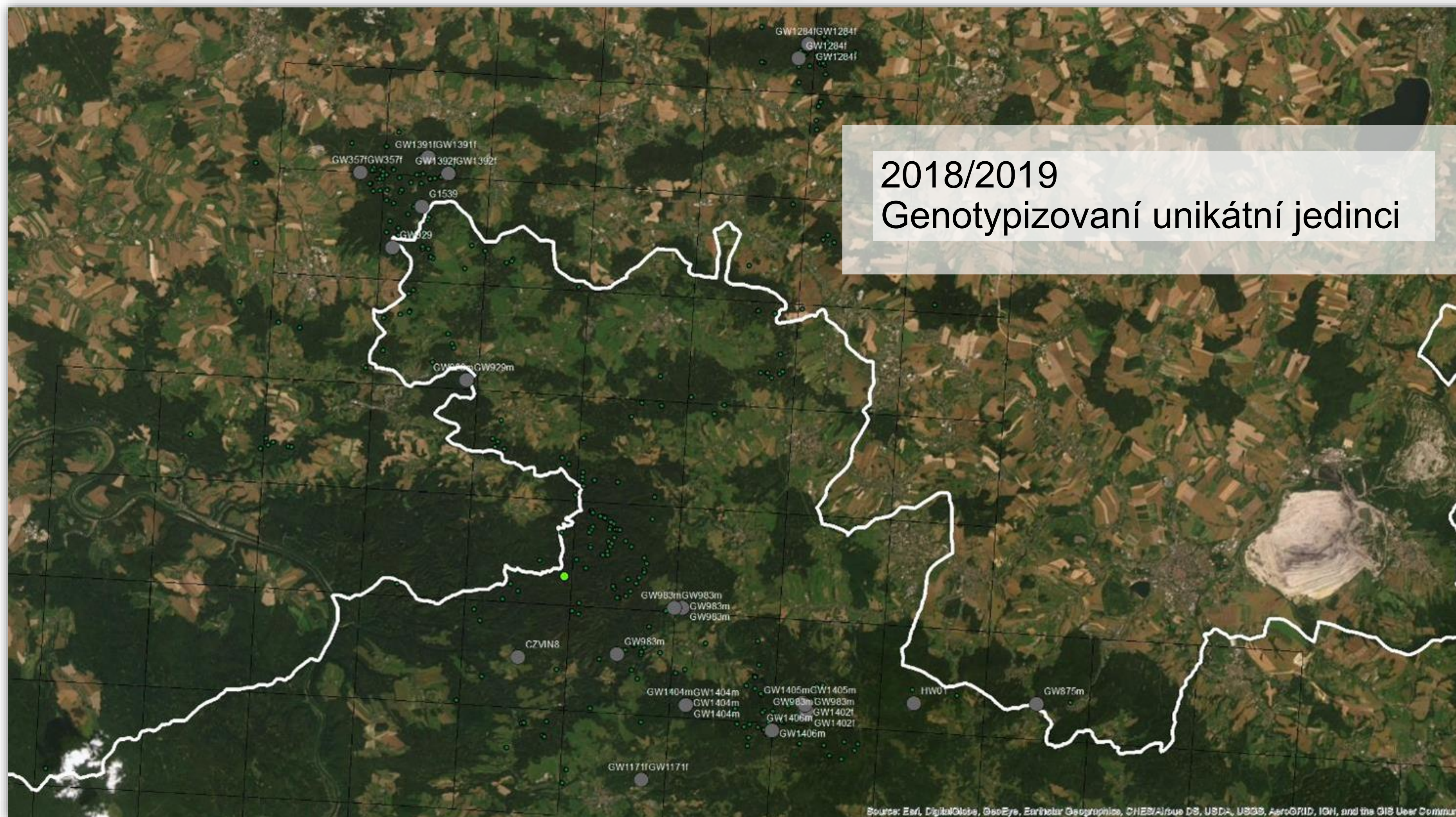

Validovaný systém monitoringu

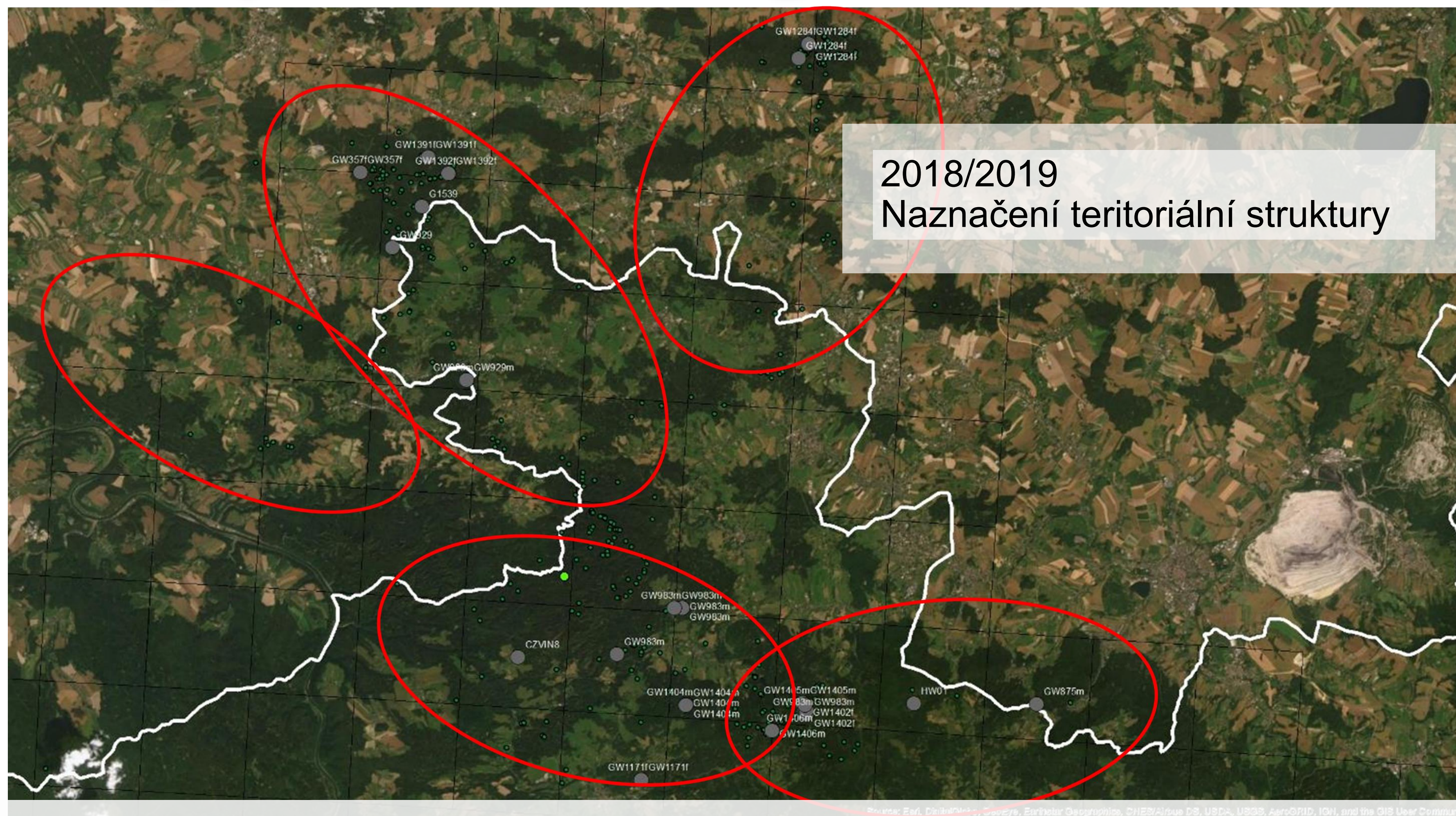

Validovaný systém monitoringu

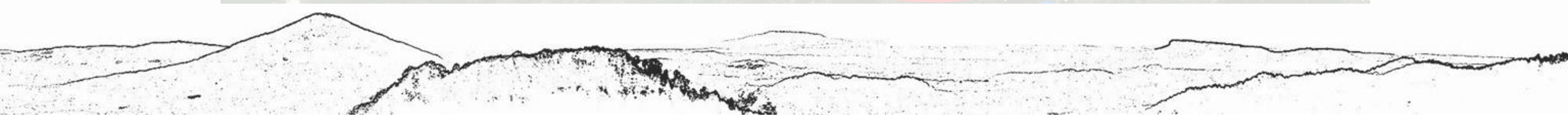
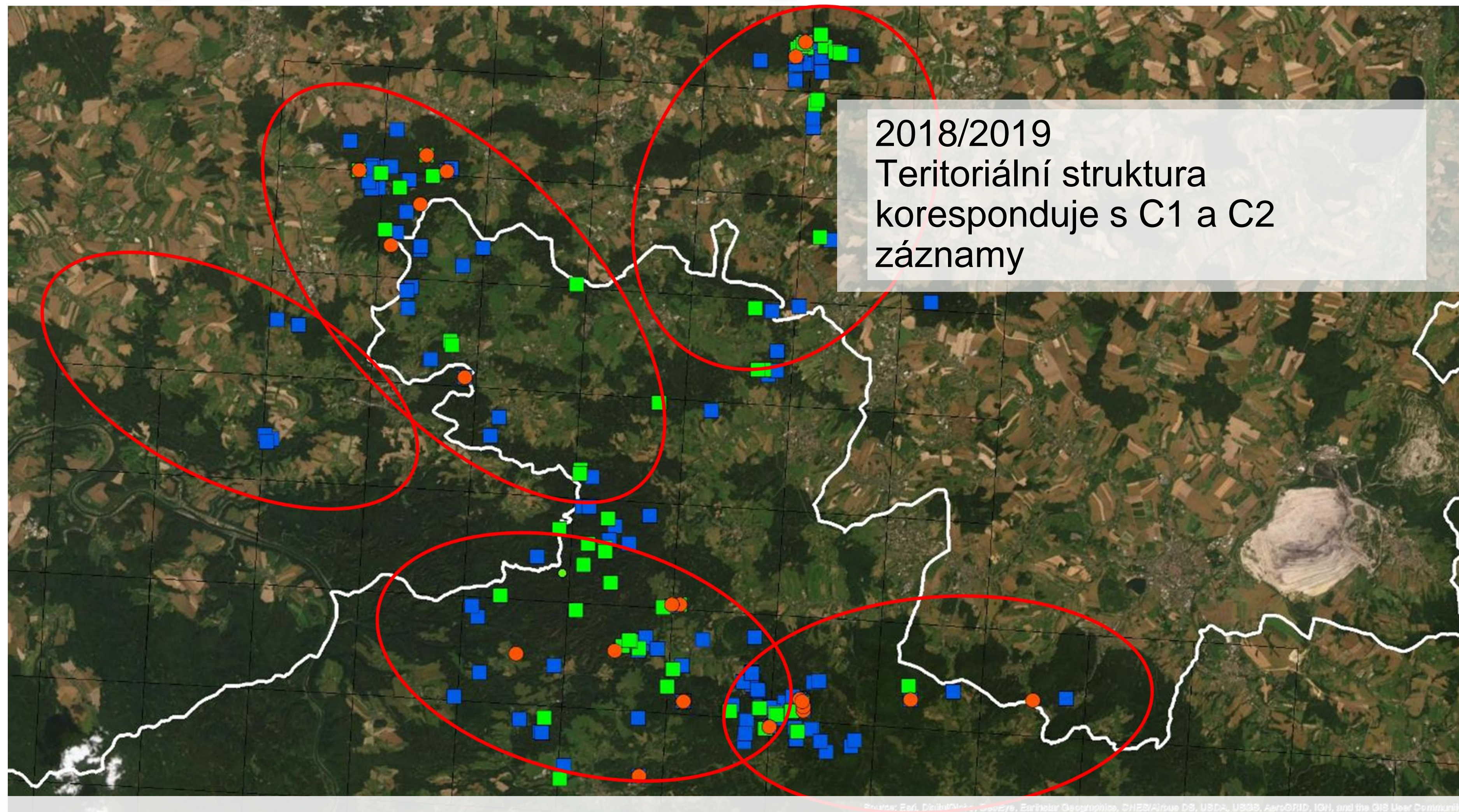

Validovaný systém monitoringu

Validovaný systém monitoringu

Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- Ekologie druhu
- Management populací vlka v ČR
- **Přínosy projektu OWAD**
  - DNA identifikace jedinců ve středoevropském prostoru
  - Validovaný systém monitoringu
  - Realizace a vyhodnocení preventivních opatření k ochraně stád v projektovém území OWAD – Tomáš Krajča
  - Práce s veřejností
- Závěr

Realizace a vyhodnocení preventivních opatření k ochraně stád

Od května do září 2018 na farmě manželů Hegerových došlo ke třem útokům vlků

- **usmrceno 6 ovcí a 2 kozy**
- **pořízeni dva pastevečtí psi**

V okolí pastviny s pasteveckými psy byl potvrzen výskyt vlků na fotopastech.

Po dobu trvání projektu v hospodářství manželů Hegerových nedošlo k žádným škodám způsobených vlky, což ukazuje, že opatření je funkční.

Realizace a vyhodnocení preventivních opatření k ochraně stád

Dva Pyrenejští horští psi hlídali 14-25 ovcí a koz

Kontroly fungování pasteveckých psů probíhaly měsíčně od listopadu 2018 do srpna 2020 (celkem 27 kontrol)

Výchovné postupy a projevy chování u pasteveckých psů byly komunikovány s chovatelem Svenem Kellerem

Psi splňují parametry a kritéria pro pastevecké psy (doloženo úspěšnou certifikací)

Realizace a vyhodnocení preventivních opatření k ochraně stád

Kozí farma manželů Malinových v Nové Vísce

- **od roku 2014 útoky vlků na hospodářská zvířata**
- **na farmu pořízeny mobilní elektrické ohradníky, dle kritérií v Sasku**
- **Typ - síťový elektrický ohradník (90 cm síť + vodivá páska ve výšce 120cm)**

Následně byla ochranná opatření pilotně testována

Realizace a vyhodnocení preventivních opatření k ochraně stád

Kontroly probíhaly měsíčně od listopadu 2018 do srpna 2020.

- celkem 21 kontrol

Ploty pomáhaly s ochranou 62-139 koz a krav (cca $\frac{3}{4}$ byly kozy)

Z počátku nárazy větru do plotu o horní pásku způsobovaly vibrace, což mělo za následek, že elektrická vodivá síť sjížděla dolů po kolících. Po odstranění horní pásky, sítě při větru přestaly sjíždět

Obsah přednášky

- Úvod – projekt OWAD
- Návrat vlka – vlk se šíří
- Ekologie druhu
- Management populací vlka v ČR
- **Přínosy projektu OWAD**
  - DNA identifikace jedinců ve středoevropském prostoru
  - Validovaný systém monitoringu
  - Realizace a vyhodnocení preventivních opatření k ochraně stád v projektovém území OWAD
  - **Práce s veřejností – Linda Zachystalová**
- Závěr

Práce s veřejností

O vlkovi
Seznamte se s naším staronovým sousedem

Prevence škod
Chci ochránit své stádo

Škodní událost
Jak postupovat v případě vzniklé škody způsobené vlkem

Časté dotazy
O vlcích nejen pro majitele stád

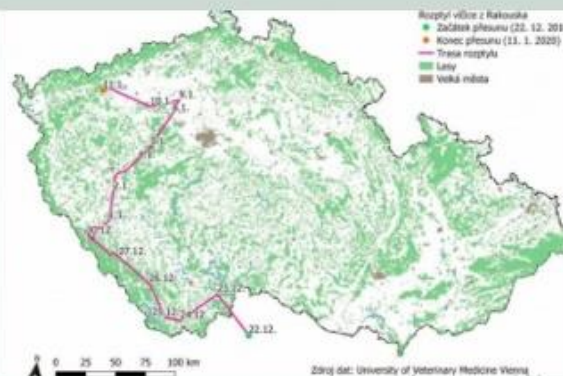
Zveřejnění pracovní verze standardu Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem
23. 09. 2020

Standard je podkladem pro financování preventivních opatření z veřejných prostředků.

ZOBRAZIT VÍCE

Víciče z Rakouska přešla do Doupovských hor
22. 09. 2020

Dvouletá víciče s telemetrickým obojkem se nyní pohybuje v Doupovských horách

ZOBRAZIT VÍCE

Vlci na Broumovsku
08. 09. 2020

Koncem léta se v této oblasti obvykle zvyšuje počet vlkem napadených hospodářských zvířat.

ZOBRAZIT VÍCE

Setkání s chovateli hospodářských zvířat na Třínecku
01. 09. 2020

Chovatele hospodářských zvířat provede administrativním procesem nový průvodce
26. 08. 2020

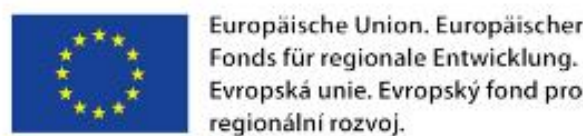

Ve Slezských Beskydech se rozmnožili vlci
13. 08. 2020

WWW.NAVRATVLKU.CZ

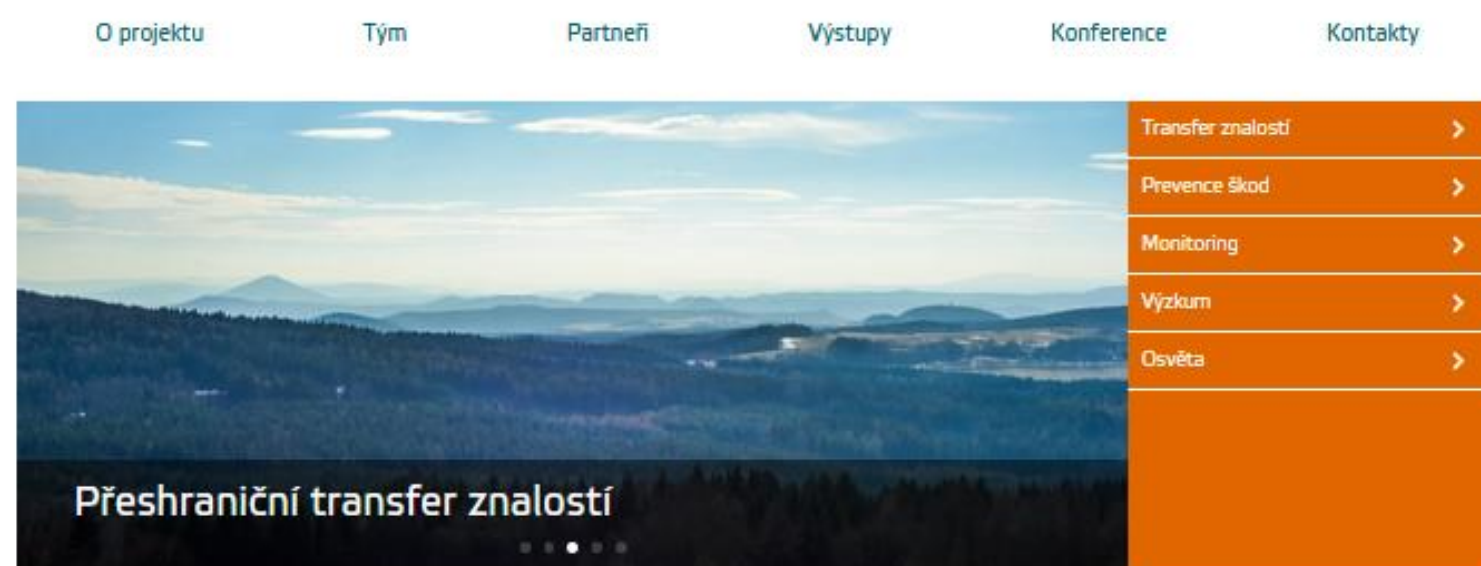
- web spuštěn na začátku roku 2018
- ve správě AOPK ČR
- základní informační platforma pro chovatele hospodářských zvířat i širokou veřejnost:
  - o vlcích a jejich způsobu života
  - doporučená preventivní opatření na ochranu stád
  - možnosti jejich financování
  - co dělat a na koho se obrátit v případě škodní události
  - zveřejněné škodní statistiky a vyplacené částky
  - pravidelné aktuality o vlcích v České republice
- návštěvnost webu od jeho spuštění:
  - 45 328 uživatelů
  - 57 827 jednotlivých návštěv
  - tedy cca 20 % opakovaných návštěv

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung. Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Práce s veřejností

Aktuality

Archiv aktualit >

18.8.2020
Výzkum vlků v projektu OWAD v reportáži Českého rozhlasu
Poslechněte si reportáž Ondřeje Ševčíka o českých šelmách

Číst dále >

19.3.2020
Představujeme Program péče o vlka obecného
Ministerstvo životního prostředí ČR představilo novou strategii 19. března 2020

Číst dále >

25.2.2020
TZ - Počet vlčích smeček se za rok zvýšil, do Česka zasahuje osmnáct vlčích teritorií
Společná tisková zpráva o výskytu vlčích teritorií v ČR v roce 2019.

Číst dále >

14.2.2020
TZ - Vlci migrují na velké vzdálenosti. Nasvědčuje tomu nález zabitého srnce u Radonic
Tisková zpráva

Číst dále >

31.1.2020
TV Nova - V Českém ráji našli mrtvou vlčici
Reportáž na TV Nova z 23. ledna 2020

Číst dále >

24.1.2020
Seminář k průběžným výsledkům projektu
Akce se konala 23. ledna v Krásné Lípě

Číst dále >

22.1.2020
TZ - Nedaleko Turnova srazilo auto psovitou šelmou, pravděpodobně vlka
Tisková zpráva

Číst dále >

18.1.2020
Putovní projektová výstava je k vidění v Chomutově
Navštivte chomutovskou knihovnu od 18. ledna do konce března

Číst dále >

OWAD.FZP.CZU.CZ

- web spuštěn na začátku roku 2018
- ve správě ČZU v Praze
- **základní informace o projektu OWAD**
ve třech jazykových mutacích (CZ, DE, EN)
- **návštěvnost webu od jeho spuštění:**
3 492 uživatelů
6 007 jednotlivých návštěv
tedy cca 18 % opakovaných návštěv

Kontaktní informace

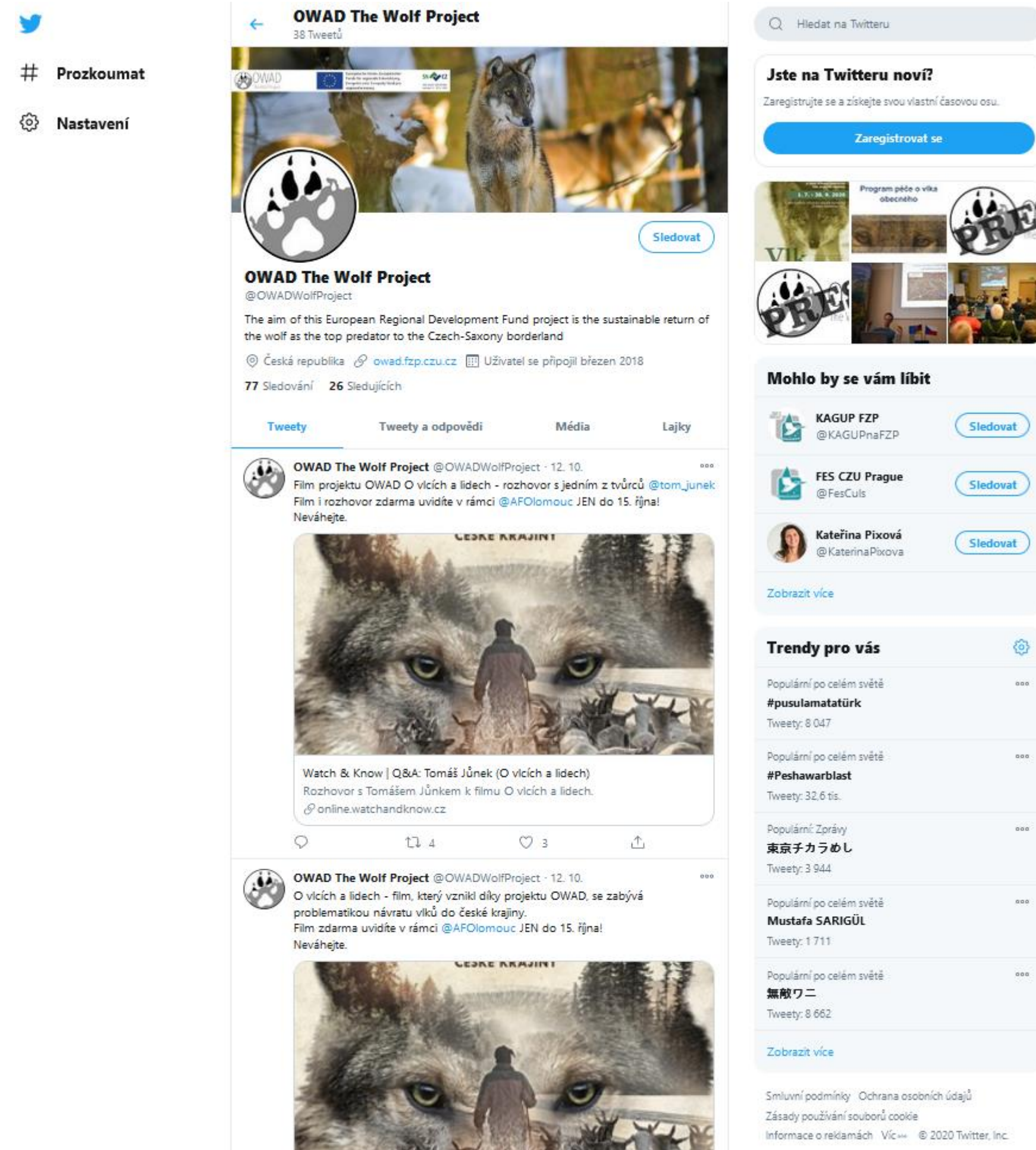
Katedra ekologie
Fakulta životního prostředí
Česká zemědělská univerzita v Praze
Kamýcká 1176
165 00 Praha 6 - Suchbátův
E-mail: owad@czu.cz

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta životního prostředí

Práce s veřejností

Twitter @OWADWolfProject

- spuštěn na začátku roku 2018
- ve správě ČZU v Praze
- informace z projektového webu owad.fzp.czu.cz, nebo fotografie z projektového území
- 21 pravidelně sledujících uživatelů

Práce s veřejností

Infocentrum Srbská Kamenice

Krajská vědecká knihovna v Liberci

Šluknovský zámek

Městská knihovna Chomutov

VÝSTAVA

Vlk - náš staronový soused

- putovní výstava o vlcích po projektovém území
- cílová skupina: široká veřejnost
- připravila AOPK ČR, ČZU a Přírodovědné muzeum Senckenberg
- na 16 panelech je představen vlk a jeho způsob života, jeho role v přírodě a návrat do České republiky, jakož i konfliktní potenciál v soužití s člověkem
- výstava putovala ve 2-3 měsíčních intervalech a byla k vidění na 4 lokalitách
- bude putovat i po skončení projektu pod správou AOPK ČR

Semináře a přednášky

- přes 20 různých setkání, seminářů, exkurzí a přednášek v projektovém území
- zaměřených na různé cílové skupiny a stakeholdery:
  - správce lesů a honiteb
  - chovatele hospodářských zvířat
  - žáky a studenty
  - širokou veřejnost
  - státní správu v oblasti ochrany přírody

Přednáška Svena Kellera pro chovatele
hospodářských zvířat

Projednávání Programu péče o vlka s odbornou
veřejností

Seminář pro správce lesů a honiteb, Jablonné v
Podještědí

Tiskové zprávy a média

celkem bylo během projektu vydáno 9 tiskových zpráv zveřejněny na webu projektu i na webu navratvlku.cz rozeslány různým regionálním i celostátním médiím o aktivitách a výsledcích projektu rozšíření vlků v projektovém území na základě monitoringu přenos zkušeností ze Saska zahájení a putování výstavy o vlcích o zapojení partnerů projektu do aktuálního dění v problematice vlka v ČR přispění odborným poradenstvím, odběrem genetických vzorků aj. zmínky o projektu OWAD i v mnoha dalších článcích, zprávách a pořadech

28. prosince 2018 17:24

Na přicházející vlky čekají od Nového roku pastí a obojky. Mají dokázat jejich přínos krajině

ELIŠKA ČERNÁ + Odebírat e-mailem

Vlci se stahují do českého pohraničí. Foto: Hnutí DUHA

Vlci, kteří se navracejí do české přírody, neznají hranic, a proto od letoška běží česko-saský projekt OWAD. Se začátkem příštího roku se spustí další fáze – monitoring výskytu vlků pomocí telemetrie. Vlci se budou odchytávat do pastí, přestože je to v Česku zakázané. GPS obojky, které zvířata dostanou, mají přinést cenné informace o jejich pohybu, ale také odradit případné pytláky.

Přeshraniční projekt má zmírnit rizika konfliktů spojených s vlky

29.3.2018 11:00 | LIBEREC (ČTK)

Přínosem vlka v krajině je podle ochránců přírody regulace přemnožených zvířat, jako jsou divoká prasata, daňci, jeleni a srnci. Vlci jsou dobří lovci a pomáhají regulovat přemnožené velké kopytníky, kteří způsobují značné škody zemědělcům i lesníkům. Mohou ale působit problémy chovatelům hospodářských zvířat, zejména ovcí. / Ilustrační foto
Licence | Všechna práva vyhrazena. Další šíření je možné jen se souhlasem autora
Foto | Štěpán Rosenkranz / NP Šumava

Zmírnění rizik konfliktů, které může přinést návrat vlků na české území, je jedním z cílů tříletého česko-saského projektu. Dalšími jsou zpřesnění údajů o výskytu a šíření vlků do České republiky či výměna zkušeností s ochranou těchto šelem. Do projektu se zapojí tři české a jedna německá organizace. Územně se v ČR projekt zaměří na Liberecký, Ústecký a Karlovarský kraj. Minulý týden o tom informovala mluvčí Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) Karolína Šůlová.

Zkušenosti Němců s vlky ve volné přírodě jsou výrazně vyšší než v Česku. V Sasku se obnovuje populace vlků již od roku 2000 a momentálně se tam vyskytuje 13 smeček. Do Česka se vlci navrátili před čtyřmi lety, potvrzený byl zatím výskyt čtyř smeček. Na severu Čech se objevili v okolí Doks, ve

Šluknovském výběžku, v Jizerských a Krušných horách a pravděpodobně se usadili i v Lužických horách.

"Projekt je šancí, jak pomoci nekonfliktnímu návratu velkého predátora, a přitom vyslyšet a zohlednit zájmy dotčených subjektů. Šelmy do přírody patří úplně stejně jako jejich kořist a měli bychom být rádi, že v době globálního vymírání velkých živočichů se najdou i takoví, kteří vedle

Studio 6

stránky pořadu

Premiéra:
5. 11. 2018
04:59 na ČT1

★★★★★
0 hlasů

Zpravodajský náskok do nového dne. Ranní infoservis ČT.

181 min | [další publicistika »](#)

+ do playlistu upozornovat

Návrat vlků do české krajiny

Vědci potvrdili pět vlčích smeček v česko-saském pohraničí

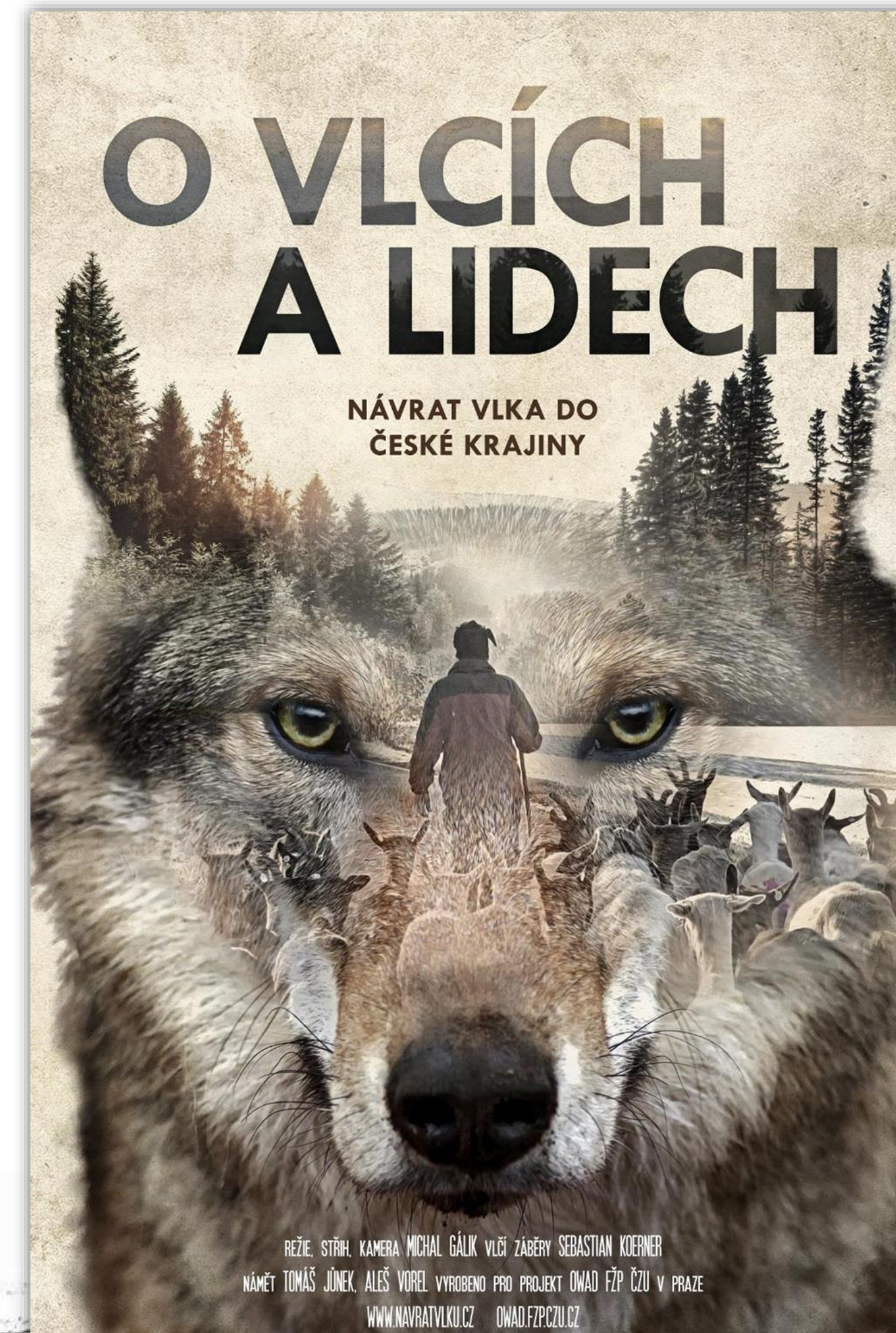

Film – O vlčích a lidech

Anotace: : Vlk znovu osidluje Evropu a jeho staronovým domovem se stává i Česká republika. Přizpůsobivost vlků část společnosti fascinuje, ale současně vyvolává i starosti a obavy. Lidmi nejpronásledovanější šelma sama našla své místo v dnešní středoevropské kulturní krajině. Najdou i lidé vůli sousedit s vrcholovým predátorem? A co je vše proto potřeba udělat? Česko-německá spolupráce odborníků ukazuje, že kdysi nemyslitelné soužití možné je.

Režie, střih, kamera: Michal Gálik

Námět: Tomáš Jůnek, Aleš Vorel

Autoři příspěvků

- **Návrat vlka – vlk se šíří**
  - Recentní vývoj populace vlka ve střední Evropě – Aleš Vorel, ČZU
  - Současný stav populace v Sasku – Gesa Kluth, Lupus Institut
  - Současný stav populace v ČR – Aleš Vorel, ČZU
- **Ekologie druhu**
  - Prostorové rozšíření vlků v projektovém území – Jan Horníček, ČZU
  - Potravní ekologie vlka v Evropě – Paul Lippitsch, Přírodovědné muzeum Senckenberg
  - Sumarizace analyzovaných vzorků trusu – Bishal Kumar Das, ČZU
  - Aktivita kořisti ve vlčích teritoriích – Tomáš Jůnek, ČZU
- **Management populací vlka v ČR**
  - Realizace programu péče v ČR – Jindřiška Jelínková, AOPK ČR
  - Aktuální stav škod způsobených vlky v ČR – Simona Poláková, MŽP
- **Přínosy projektu OWAD**
  - DNA identifikace jedinců ve středoevropském prostoru – Pavel Hulva, UK
  - Validovaný systém monitoringu – Lukáš Žák, Přírodovědné muzeum Senckenberg
  - Realizace a vyhodnocení preventivních opatření k ochraně stád – Tomáš Krajča, AOPK ČR
  - Práce s veřejností – Linda Zachystalová, AOPK ČR

Projektový tým

Česká zemědělská univerzita v Praze

Aleš Vorel, Tomáš Jůnek, Jan Horníček, Pavla Jůnková Vymyslická, Michal Gálik, Michaela Kopřivová Stejskalová, Jana Vorlová Kortanová, Lada Jakubíková

Přírodovědné muzeum Senckenberg ve Zhořelci

Hermann Ansorge, Paul Lippitsch, Lukáš Žák, Helene Möslinger, Stefanie Gloger

Ministerstvo životního prostředí

Simona Poláková, Jan Šíma, Linda Blättler

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Jindřiška Jelínková, Marta Vojtková, Linda Zachystalová, Tomáš Krajča, Barbora Černá, Michaela Křížková, Linda Blättler

Lupus Institut

Gesa Kluth, Ilka Reinhardt

Poděkování za spolupráci na prezentaci

UK – Pavel Hulva, Kamila Valentová

MENDELU – Miroslav Kutal, Martin Ďula

UBO AV ČR – Miroslav Homolka

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

SENCKENBERG
world of biodiversity

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

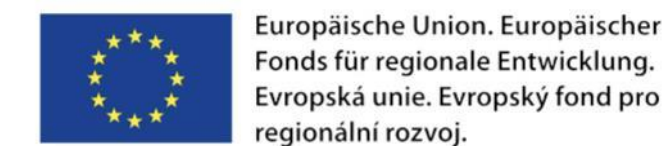

UNIVERZITA KARLOVA

OWAD → OWAD*is*

**Česko-Saská informační platforma pro sběr, sdílení a analýzu dat o lužické populaci vlků
&
Böhmisch-Sächsische Informationsplattform zum Sammeln, Teilen und Analysieren von
Daten der Lausitzer Wolfpopulation (OWADIS)**

Základní údaje o projektu

Žádost podána: 2020

Realizace projektu: 2020-2022

Donor: Program Interreg spolupráce Svobodný
stát Sasko – Česká republika 2014-2020

Projektové konsorcium

Lead partner

- ČZU v Praze

Projektoví partneři

- Univerzita Karlova
- Přírodovědné muzeum Senckenberg ve Zhořelci

Asociovaní partneři

- Lupus Institut
- AOPK ČR

UNIVERZITA KARLOVA

